Strategia Rozwoju Gminy Dębowiec na lata 2016-2025

Opracowanie:

Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Gospodarczych DELTA PARTNER

Urząd Gminy Dębowiec

Zespół redakcyjny: dr Bożena Sikora, Bartosz Tyrna

Gmina Dębowiec – Cieszyn, 2016 r.

Spis treści

Wstęp 5

1. Założenia metodologiczne 6

1.1 Sposób i metody przygotowania Strategii 6

1.2 Obszar i okres realizacji Strategii 8

2. Diagnoza społeczno-gospodarcza 10

2.1 Lokalizacja i podział administracyjny 10

2.2 Samorząd 12

2.3 Zagospodarowanie przestrzenne i uwarunkowania przyrodnicze 13

2.4 Demografia 16

2.5 Gospodarka i rolnictwo 21

2.6 Rynek pracy 27

2.7 Infrastruktura techniczna i mieszkaniowa 30

2.8 Pomoc społeczna i ochrona zdrowia 33

2.9 Edukacja 35

2.10 Kultura i aktywność społeczna 38

2.11 Turystyka i sport 43

3. Ocena i oczekiwania mieszkańców – wyniki badań ankietowych 49

3.1 Zagadnienia metodologiczne 49

3.2 Charakterystyka respondentów 50

3.3 Wyniki badań ankietowych 51

4. Analiza metodą SWOT 60

5. Rozwój strategiczny w latach 2016-2025 64

5.1 Wizja rozwoju gminy oraz misja 65

5.2 Cele strategiczne i operacyjne oraz zadania 68

6. System wdrażania i komunikacji Strategii Rozwoju 78

6.1 Projektowany system wdrażania – zarządzanie Strategią 78

6.2 Komunikacja społeczna Strategii 81

6.3 Monitorowanie, ewaluacja i system aktualizacji 82

7. Zintegrowany wymiar Strategii 85

Załącznik 1. Wykaz osób zaangażowanych w pracę nad dokumentem 87

Załącznik 2. Formularz ankiety badania sondażowego 88

Spis wykresów 90

Spis tabel 90

Spis grafik 91

Wstęp

Strategia Rozwoju Gminy Dębowiec na lata 2016-2025 jest podstawową deklaracją samorządu, w której sformułowane zostały kluczowe kierunki i założenia rozwoju gminy. Wizja rozwoju gminy Dębowiec zawarta w niniejszym opracowaniu jest efektem połączenia prac warsztatowych, eksperckich oraz wyników uzyskanych w ramach badań społecznych. Przyjęty dokument jest spójny z opracowaniami szczebla regionalnego oraz krajowego. Równocześnie w ramach niniejszego opracowania uwzględniono możliwości wykorzystania zewnętrznego finansowania projektów rozwojowych, w szczególności w ramach perspektywy budżetowej Unii Europejskiej na lata 2014 – 2020.

Podstawą prawną dla opracowania i wdrażania *Strategii Rozwoju Gminy Dębowiec na lata 2016-2025* jest Ustawa o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r., (tekst jednolity 2016, Dz.U. z 2016 r. poz. 446), która w artykule 18 ust. 2, pkt 6 wskazuje na kompetencje rady gminy w zakresie uchwalania planów gospodarczych. Ustawa pozostawia samorządom dowolność w kwestii metody i formy opracowania tego rodzaju dokumentu.

Istotą Strategii jest wyznaczenie głównych, najważniejszych kierunków działań krótko i długofalowych oraz opisanie sposobu ich realizacji. *Strategia Rozwoju Gminy Dębowiec na lata 2016-2025* jest zatem kompleksowym dokumentem wspomagającym zarządzanie gminą. Głównym elementem przygotowań dokumentu były spotkania warsztatowe, w których udział wzięli Radni, przedstawiciele Urzędu Gminy Dębowiec i instytucji samorządowych, przedstawiciele organizacji społecznych, przedsiębiorcy oraz mieszkańcy. Zawarte w niniejszym dokumencie zapisy wynikają zatem wprost z postulatów i ocen sformułowanych przez liderów społeczności lokalnej gminy Dębowiec, a także stanowią wyraz aspiracji i dążeń samorządu jako wspólnoty mieszkańców.

1. Założenia metodologiczne

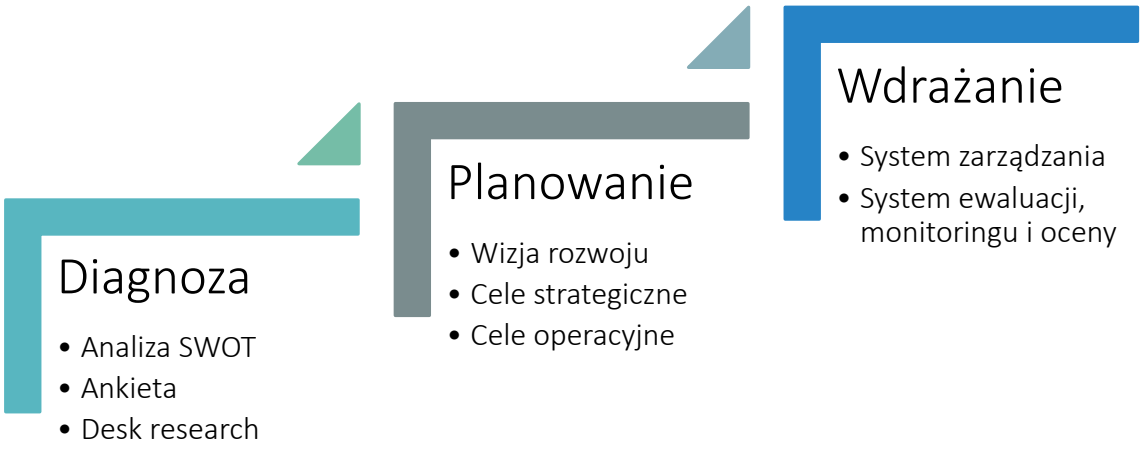
1.1 Sposób i metody przygotowania Strategii

Powszechnie przyjęte teorie planowania i zarządzania na poziomie lokalnym wskazują na cztery główne funkcje strategii rozwoju:

1. Wybór priorytetów rozwoju oraz głównych metod i instrumentów lokalnej polityki gospodarczej, społecznej i przestrzennej,
2. Racjonalizację bieżących decyzji podejmowanych przez organy samorządu (podporządkowanie ich długookresowym priorytetom),
3. Przewidywanie zjawisk krytycznych i punktów zwrotnych (w sensie szans i zagrożeń),
4. Identyfikowanie i aktywizację różnorodnych potencjałów lokalnych na rzecz rozwoju (np. inwestycje publiczne i prywatne realizowane na danym terenie, wykorzystujące kapitał zewnętrzny).

Strategia rozwoju jest zatem podstawowym narzędziem służącym efektywnemu zarządzaniu w jednostce samorządu terytorialnego. Poniższa grafika prezentuje klasyczne elementy Strategii jako instrumentu planowania i zarządzania:

Grafika 1 Elementy Strategii jako narzędzia planowania i zarządzania

Źródło: opracowanie własne

Prezentowany dokument obejmuje zatem zbiór kompletnych informacji dotyczących założeń rozwojowych gminy Dębowiec do 2025 roku, w zakresie:

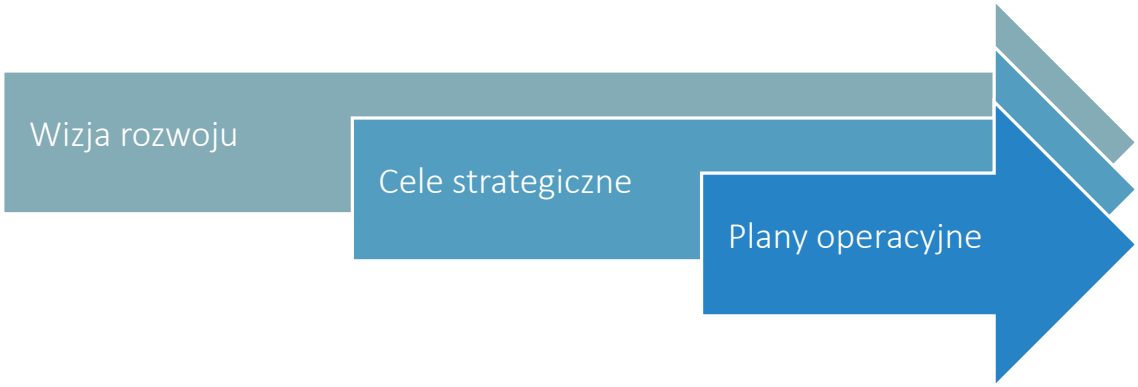
1. Wizji rozwoju – głównego założenia rozwojowego gminy Dębowiec,
2. Kluczowych problemów strategicznych,
3. Celów strategicznych – kierunków aktywności samorządu,
4. Celów operacyjnych – planów działania na rzecz urzeczywistnienia wizji,
5. Systemu monitoringu i aktualizacji planów wdrożeniowych.

Pierwszym etapem podjętych prac było sprecyzowanie wizji rozwoju gminy Dębowiec, która określa horyzontalny kierunek jej rozwoju. Cele oraz poszczególne zadania strategiczne stanowią narzędzia skutecznego urzeczywistniania wizji. Identyfikację ograniczeń i szans rozwojowych (analiza SWOT), opracowano przy wykorzystaniu dokumentów i danych z lat poprzednich (zarówno na bazie statystyk publicznych, jak i danych udostępnionych przez Urząd Gminy Dębowiec). Analiza zawiera dane możliwie szczegółowe, a zarazem aktualne, które zostały również uporządkowane na potrzeby ich prezentacji. Równocześnie w ramach prac diagnostycznych przeprowadzono badania społeczne metodami sondażowymi, dzięki czemu mieszkańcy gminy mogli bezpośrednio wypowiedzieć się na temat oczekiwań, identyfikowanych problemów rozwojowych, pożądanych kierunków działań samorządu. Kolejnym krokiem było określenie celów strategicznych dla gminy Dębowiec, wskazujących na obszary planowania (domeny strategiczne) oraz wyznaczających ogólne ramy dla prac nad kierunkami działań. Osiągnięcie celów strategicznych stanowi podstawowy wskaźnik stopnia realizacji misji gminy. Cele te wyznaczają obszary dla formułowania planów operacyjnych i wskazywania konkretnych działań. Na etapie definiowania celów strategicznych wyodrębnia się tzw. domeny planowania strategicznego, które wyznaczają linię demarkacyjną pomiędzy poszczególnymi kierunkami rozwoju.

Precyzyjne wytyczenie kierunków rozwoju zakłada możliwie szerokie wykorzystanie potencjału gminy zarówno w sensie przestrzennym, jak i społecznym czy infrastrukturalnym. Główny nacisk położono na opracowanie planów wdrożeniowych (operacyjnych), które zostały opracowane na warsztatach metodą „burzy mózgów" i podane do weryfikacji zespołowi SWIG DELTA PARTNER, a także pracownikom Urzędu Gminy Dębowiec, podległych jej jednostek oraz zaangażowanym przedsiębiorcom. Wykaz osób zaangażowanych w prace nad *Strategią Rozwoju Gminy Dębowiec na lata 2016-2025* stanowi Załącznik 1 do niniejszego dokumentu

Strukturę planu strategicznego przedstawia poniższy rysunek.

Grafika 2 Struktura planu strategicznego

Źródło: opracowanie własne

Podsumowując, *Strategia Rozwoju Gminy Dębowiec na lata 2016-2025* została przygotowana z uwzględnieniem następujących, podstawowych założeń metodologicznych:

- Charakter wieloletni – planowanie w odniesieniu do prognoz i trendów, w okresie spójnym z dokumentami planistycznymi wyższego szczebla,
- Analiza SWOT – określenie zasobów i barier rozwojowych,
- Uczestnictwo (otwartość) – zaangażowanie w pracę nad Strategią różnych środowisk, mieszkańców i zainteresowanych podmiotów,
- Praca warsztatowa – organizacja spotkań gwarantujących wypracowywanie rozwiązań w toku wymiany poglądów i opinii lokalnych liderów.

1.2 Obszar i okres realizacji Strategii

Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego jest podstawowym narzędziem służącym efektywnemu zarządzaniu na poziomie lokalnym. Celem działania samorządu gminnego jest w pierwszej kolejności zaspakajanie potrzeb mieszkańców, a także stymulowanie rozwoju gospodarczego i społecznego gminy. Samorząd lokalny posiada narzędzia służące realizacji tych celów (zarówno w wymiarze finansowym, jak i instytucjonalnym), napotyka też różnorodne bariery i ograniczenia (wewnętrzne i zewnętrzne), które obniżają skuteczność podejmowanych działań. Planowanie strategiczne w wymiarze wieloletnim daje możliwość optymalnego wykorzystania zasobów do realizacji najbardziej potrzebnych z punktu widzenia rozwoju lokalnego zadań.

Niniejsza Strategia Rozwoju obejmuje cele oraz zadania strategiczne gminy Dębowiec – samorządu rozważanego jako całość, lecz przy uwzględnieniu niejednorodnego charakteru potrzeb mieszkańców. Tym samym Strategia będzie realizowana w granicach administracyjnych samorządu i musi uwzględniać

specyfikę problemów, z którymi stykają się mieszkańcy gminy. Głównymi podmiotami odpowiedzialnymi za realizację Strategii będą Wójt Gminy Dębowiec oraz Rada Gminy Dębowiec, której skład odpowiada także wewnętrznej strukturze terytorialnej Gminy.

Za okres realizacji Strategii Rozwoju przyjęto okres do 2025 roku. Wybór takiego horyzontu czasowego pozwala na realne wdrożenie precyzyjnie zaplanowanych i określonych celów strategicznych (w tym horyzoncie czasowym możliwe jest skuteczne zarządzanie). Tym samym *Strategia Rozwoju Gminy Dębowiec na lata 2016-2025* spełniać będzie inną istotną funkcję – będzie stanowić pierwotne źródło uzasadnienia, w kontekście procesu pozyskiwania środków pomocowych w ramach podejmowanych projektów i zadań. Strategia stanowi również dokument, który ma charakter operacyjny – oznacza to, że może być narzędziem wspierającym systematyczne wdrażanie zaplanowanych celów i zadań. Wraz ze skutecznym systemem monitoringu Strategia Rozwoju ma służyć strukturom samorządu do efektywnego zarządzania rozwojem gminy Dębowiec, w oparciu o własny potencjał i możliwości, w bezpośredniej relacji do zidentyfikowanych w toku prac diagnostycznych potrzeb mieszkańców, a także znacząco wpływać na skuteczność sięgania po dostępne środki zewnętrzne, głównie w ramach środków pomocowych Unii Europejskiej.

2. Diagnoza społeczno-gospodarcza

2.1 Lokalizacja i podział administracyjny

Gmina wiejska Dębowiec położona jest w południowej części województwa śląskiego, w powiecie cieszyńskim, w zachodniej części Pogórza Cieszyńskiego, częściowo w dolinie Wisły i przecina dolinę rzeki Knajki (lewobrzeżnego dopływu Wisły).

Powierzchnia gminy wynosi 42,48 km² i obejmuje 7 sołectw: Dębowiec, Gumna, Iskrzyczyn, Kostkowice, Łączka, Ogrodzona oraz Simoradz.

Według danych GUS liczba mieszkańców gminy w roku 2014 wynosiła 5 751 osób.

Jednostkami sąsiadującymi względem gminy Dębowiec są: Cieszyn, Hażlach, Strumień, Skoczów i Goleszów. Dębowiec oddalony jest w linii prostej o 55 km od Katowic, 25 km od Bielska Białej, 7 km od Cieszyna. Do dogodnego położenia gminy w regionie przyczyniła się wybudowana droga ekspresowa S1 (wchodząca w skład drogi krajowej DK1) biegnąca w kierunku północ – południe relacji Gdańsk – Łódź – Bielsko Biała – Cieszyn do przejścia granicznego z Czechami.

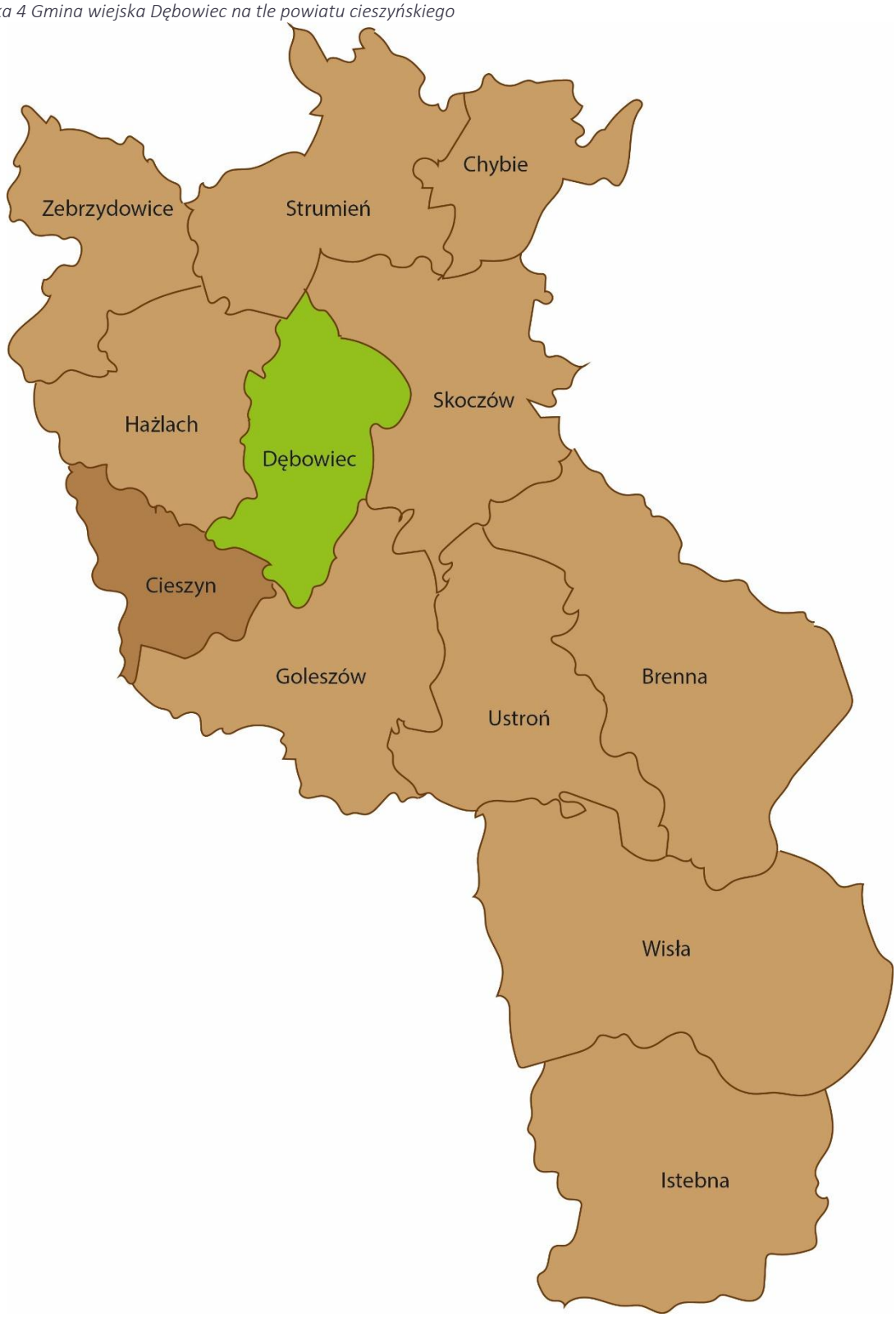
Grafika 3 Gmina Dębowiec – układ komunikacyjny

Źródło: opracowanie własne

Dla kondycji społeczno-gospodarczej gminy Dębowiec duże znaczenie ma sąsiedztwo głównego ośrodka gospodarczego, kulturalnego i edukacyjnego Śląska Cieszyńskiego, czyli miasta Cieszyna.

Grafika 4 Gmina wiejska Dębowiec na tle powiatu cieszyńskiego

Źródło: opracowanie własne

2.2 Samorząd

Organami gminy Dębowiec z mocy ustawy są Wójt i Rada Gminy, a siedzibą jest Dębowiec.

Jednostkami organizacyjnymi gminy są:

- Jednostki oświatowe:
    - Gimnazjum w Dębowcu,
    - Szkoła Podstawowa w Dębowcu z filiami w Iskrzyczynie, Ogrodzonej i Simoradzu z oddziałami przedszkolnymi,
    - Przedszkole Publiczne w Dębowcu,
    - Przedszkole Publiczne w Iskrzyczynie,
    - Przedszkole Publiczne w Ogrodzonej,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminny Zespół Obsługi Szkół i Przedszkoli (jednostka, której głównym zadaniem jest obsługa finansowo-księgowa i administracyjna wszystkich przedszkoli, szkół i gimnazjum na terenie gminy Dębowiec).

Jednostkami pomocniczymi są:

- Sołectwo Dębowiec,
- Sołectwo Gumna,
- Sołectwo Iskrzyczyn,
- Sołectwo Kostkowice,
- Sołectwo Łączka,
- Sołectwo Ogrodzona,
- Sołectwo Simoradz.

Samorządowymi instytucjami kultury w gminie Dębowiec są:

- Gminna Biblioteka Publiczna w Dębowcu,
- Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Turystyki w Dębowcu z siedzibą w Łączce wraz z filią: Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Gumnach.

Gmina Dębowiec jest członkiem niżej wymienionych związków i stowarzyszeń:

- Stowarzyszenie Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza”: obecnie zrzesza 17 samorządów, gminy powiatów: cieszyńskiego, bielskiego, wodzisławskiego, powiat grodzki Jastrzębie-Zdrój oraz ziemski – cieszyński. Bezpośrednim impulsem działania na rzecz utworzenia stowarzyszenia stała się decyzja zainteresowanych samorządów o dążeniu do powstania Euroregionu Śląsk Cieszyński. Negocjacje prowadziły gminy Związku Komunalnego Ziemi Cieszyńskiej z Jastrzębiem-Zdrój i Zebrzydowicami, co w efekcie doprowadziło najpierw do założenia stowarzyszenia gmin, a później - samorządów lokalnych. Celem Stowarzyszenia jest wspieranie

rozwoju lokalnego i regionalnego na terenach gmin i powiatów członkowskich, poprzez współpracę w ramach Euroregionu Śląsk Cieszyński. Stowarzyszenie dodatkowo wspiera rozwój w obszarach przygranicznych. Realizacja celów i zadań odbywa się poprzez wdrażanie projektów własnych i wspieranie projektów innych instytucji.

- Stowarzyszenie Samorządowe Ziemi Cieszyńskiej (dawniej Związek Komunalny Ziemi Cieszyńskiej).
- Lokalna Grupa Działania „Cieszyńska Kraina": członkami są gminy: Brenna, Chybie, Dębowiec, Goleszów, Hażlach, Skoczów, Strumień, Zebrzydowice, Istebna oraz miasta: Szczyrk, Ustroń i Wisła. Działalność dotyczy przede wszystkim zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich z uwzględnieniem ochrony środowiska naturalnego, zasobów historyczno-kulturowych i równości szans. LGD podejmuje inicjatywy i działania mające na celu m. in. rozwój produktów lokalnych i regionalnych, rozwój turystyki, przedsiębiorczości, zasobów ludzkich, społeczeństwa obywatelskiego i informacyjnego, aktywizację gospodarczą i zawodową mieszkańców.
- Lokalna Grupa Rybacka „Żabi Kraj": obszarem działania LGR jest 7 gmin: Chybie, Dębowiec, Goczałkowice Zdrój, Pawłowice, Skoczów, Strumień i Zebrzydowice. Do celów LGR należą m.in. działania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów zależnych od rybactwa, aktywizowanie i integrowanie społeczności zamieszkującej obszary zależne od rybactwa, łagodzenie skutków zmian strukturalnych w sektorze rybactwa.

2.3 Zagospodarowanie przestrzenne i uwarunkowania przyrodnicze

Podstawowym dokumentem kreującym politykę przestrzenną gminy i ukazującym gospodarcze i przestrzenne perspektywy rozwoju jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dębowiec (Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr 8/III/2014 Rady Gminy Dębowiec z dnia 30 grudnia 2014r.) które jest wiążące przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i służy koordynacji ustaleń tych planów. Aktualnie Gmina Dębowiec jest w trakcie sporządzania nowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru całej gminy.

Tabela 1 Obszary objęte MPZP w gminie Dębowiec

Sołectwo	Dokument
Dębowiec	Uchwała Nr 134/XVIII/2012 w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części obszaru sołectwa Iskrzyczyn i Dębowiec, gmina Dębowiec
Iskrzyczyn	Uchwała Nr 134/XVIII/2012 w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części obszaru sołectwa Iskrzyczyn i Dębowiec, gmina Dębowiec
Łączka	Uchwała Nr 132/XVIII/2012 w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obrębu Łączka - jednostka (gmina) Dębowiec
Ogrodzona	Uchwała Nr 131/XVIII/2012 z dnia 29 maja 2012 w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obrębu Ogrodzona - jednostka (gmina) Dębowiec

Simoradz	Uchwała Nr 133/XVIII/2012 z dnia 29 maja 2012r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części obszaru sołectwa Simoradz, gmina Dębowiec

Źródło: www.debowiec.pl

Na terenie gminy Dębowiec przeważa zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i zagrodowa. Zabudowę stanowią przede wszystkim budynki jedno i dwukondygnacyjne o zróżnicowanej geometrii połaci dachowej. Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna występuje przeważnie wzdłuż głównych dróg publicznych oraz w centralnych częściach sołectw natomiast zabudowa zagrodowa rozproszona jest na całym terenie gminy. Do licznej zabudowy na terenie gminy należy także zwarta zabudowa produkcji rolno – hodowlanej zlokalizowana miedzy innymi w Simoradzu, Dębowcu, Kostkowicach i Ogrodzonej, gdzie występują funkcje usługowe i produkcyjno-usługowe. Zabudowa usługowa na terenie gminy występuje w formie rozproszonej i obejmuje usługi publiczne i komercyjne oraz obiekty kultu religijnego. Na terenie gminy nie ma wyróżniającego się centrum administracyjno-usługowego. Najliczniejsze tereny usługowe występują w Dębowcu i Ogrodzonej.

Obszar Gminy Dębowiec położony jest w granicach mezoregionu Dolina Górnej Wisły, wchodzącego w skład podprowincji Podkarpacie Północne oraz mezoregionu Pogórze Śląskie, wchodzącego w skład podprowincji Zewnętrzne Karpaty Zachodnie. Sieć hydrograficzną gminy stanowią naturalne cieki stałe i kanały (rzeka Knajka, której długość na terenie gminy wynosi 10,8 km oraz potoki: Iskrzyczyński, Wilamowicki, Bielowiec, Krośnianka i Lutnia.); liczne zbiorniki wodne (stawy rybne, głównie zlokalizowane wzdłuż Knajki, na terenie sołectw Kostkowice i Dębowiec, łącznie zajmujące powierzchnię 330 ha) oraz nieliczne obszary podmokłe. Z uwagi na fakt, iż rzeka Knajka zaczyna swój bieg kilkaset metrów przed gminą Dębowiec, pod Górą Chełm, na terenie gminy może mieć ona dobry stan chemiczny oraz potencjał ekologiczny.

Teren gminy Dębowiec posiada wysokie walory przyrodniczo – krajobrazowe związane z występowaniem obszarów leśnych (13% powierzchni gminy) z towarzyszącymi im kompleksami terenów otwartych z bogatą oraz interesującą fauną i florą.

Do obszarów ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody i krajobrazu na terenie gminy należą pomniki przyrody ożywionej, obszary Natura 2000, kompleksy leśne, obszary o wartościach przyrodniczych wskazane do objęcia ochroną. Na terenie gminy Dębowiec nie występują obszary uzdrowiskowe

Część terenów gminy Dębowiec objęta jest przez Obszary Natura 2000. Granice tych obszarów nie pokrywają się z granicami administracyjnymi i zazwyczaj obejmują kilka jednostek samorządu terytorialnego. Natura 2000 jest najmłodszą z form ochrony przyrody, wprowadzoną w 2004 r. w Polsce jako jeden z obowiązków związanych z przystąpieniem naszego kraju do Unii Europejskiej. Obszary Natura 2000 powstają we wszystkich państwach członkowskich tworząc Europejską Sieć Ekologiczną obszarów ochrony Natura 2000. Głównym jej celem jest zachowanie określonych typów siedlisk

przyrodniczych oraz gatunków, które uważa się za cenne i zagrożone w skali całej Europy. Drugim celem jest ochrona różnorodności biologicznej.

Poniżej zestawiono Obszary Natura 2000, które swoim zasięgiem obejmują tereny będące w granicach administracyjnych gminy Dębowiec.

Tabela 2 Obszary Natura 2000 na terenie gminy Dębowiec

Nazwa	Charakterystyka
Obszar sieci NATURA 2000 „Dolina Górnej Wisły"	Obszar Specjalnej Ochrony (OSO), na którym zinwentaryzowano 29 gatunków ptaków, wymienionych w załączniku Nr I Dyrektywy Ptasiej oraz 5 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK) zagrożonych wymarciem. W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% gatunku.
Obszar sieci NATURA 2000 „Cieszyńskie Źródła Tufowe”	specjalny obszar ochrony (SOO), od roku 2008 uznany za obszar mający znaczenie dla Wspólnoty (OZW). Ma on powierzchnię 266,89 ha, która stanowi zachodnią część Pogórza Śląskiego, zwyczajowo zwanego Pogórzem Cieszyńskim.

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dębowiec

Ze względu na bioróżnorodność, naturalnie ukształtowaną roślinność, rzeźbę terenu, miejsca rozrodu i zimowania wielu gatunków (rzadkich, chronionych) ptaków, płazów i gadów, ostoje wielu zwierząt na terenie gminy Dębowiec wyróżnia się obszary cenne przyrodniczo:

- „Kamieniec” - stanowi fragment lasu grądowego z pomnikowymi bukami, jodłami i chronionymi gatunkami runa; powierzchnia ogólna 19,65 ha. Ze względu na bardzo duże walory przyrodnicze i krajobrazowe proponuje się objąć ochroną – docelowo, jako rezerwat leśny – forma ochrony częściowa.
- „Kostkowicki las” - stanowi fragment grądu wilgotnego oraz łęgu jesionowego ze stanowiskiem skrzypa olbrzymiego; powierzchnia ogólna 17,47 ha. Ze względu na bardzo duże walory przyrodnicze i krajobrazowe proponuje się objąć ochroną – docelowo, jako rezerwat – forma ochrony częściowa.
- „Stawisko”- stanowi fragment lasu grądowego i łęgu jesionowego (w formie podgórskiej) oraz skupisko roślinności i fauny bagiennej; powierzchnia ogólna 11,08 ha. Ze względu na bardzo duże walory przyrodnicze i krajobrazowe proponuje się objąć ochroną – docelowo, jako rezerwat – forma ochrony częściowa.
- „Wiślica” - stanowi zgrupowanie wyniesień bogato urzeźbionych, z punktami widokowymi w kierunku Doliny Wisły i stawów w okolicach Dębowca i Ochab. Ze względu na bardzo duże walory przyrodnicze i krajobrazowe proponuje się objąć ochroną – docelowo, jako zespół przyrodniczo – krajobrazowy.
- „Dębczak” - Ze względu na bardzo duże walory przyrodnicze i krajobrazowe proponuje się objąć ochroną – docelowo, jako użytek ekologiczny.

– „Kostkowice”- Ze względu na bardzo duże walory przyrodnicze i krajobrazowe proponuje się objąć ochroną – docelowo, jako użytek ekologiczny.

Użytki leśne na terenie gminy Dębowiec zajmują powierzchnię 563,3 ha. Z tego lasy i grunty leśne to 549,7 ha, a grunty zadrzewione i zakrzewione to 13,6 ha, co łącznie stanowi 12,8% terenu całej gminy. Lasy na terenie gminy Dębowiec, stanowiące własność Skarbu Państwa, zarządzane przez nadleśnictwo Ustroń, wchodzą w skład Leśnego Kompleksu Promocyjnego – Lasy Beskidu Śląskiego, który utworzony został na mocy Zarządzenia nr 30 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych 19 grudnia 1994 r. Leśne kompleksy promocyjne są obszarami funkcjonalnymi o znaczeniu ekologicznym, edukacyjnym i społecznym, dla których działalność określa jednolity program gospodarczo - ochronny, opracowany przez właściwego Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych.

Na terenie gminy Dębowiec występuje złoże gazu ziemnego „Dębowiec Śląski” oraz dwa złoża wody leczniczej „Dębowiec III” i „Dębowiec w granicach obszaru górniczego Dębowiec III”.

Potencjalne ogniska stwarzające zagrożenie dla środowiska naturalnego to:

– zewnętrzne: zanieczyszczenia z ościennych miast i gmin,

– wewnętrzne punktowe: stacje benzynowe, niska emisja z palenisk domowych, kotłownie, zakłady przemysłowe,

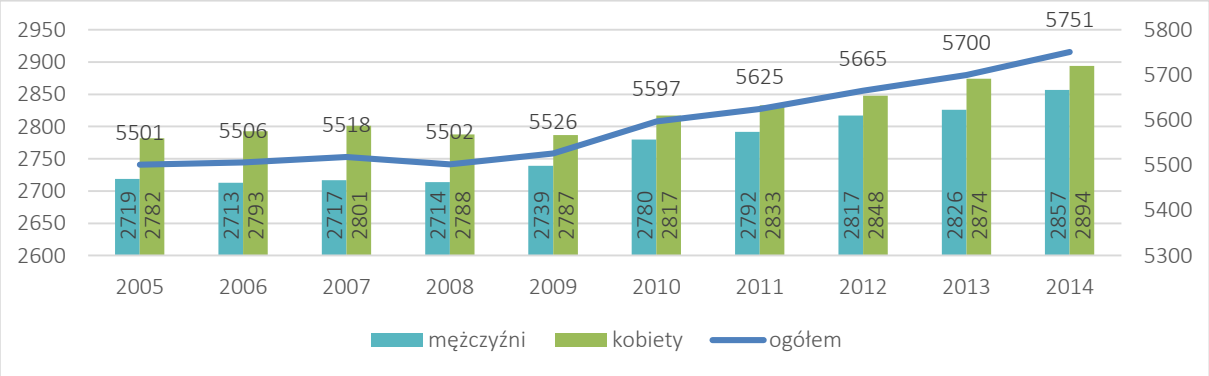
– wewnętrzne obszarowe: cmentarze komunalne, użytki rolne - intensywne stosowanie nawozów mineralnych i środków ochrony roślin,

– wewnętrzne liniowe: transport drogowy - istniejąca sieć dróg (m.in. droga ekspresowa S1), linie energetyczne, sieci gazowe, kanalizacja.

2.4 Demografia

Według danych GUS w 2014 r. gminę Dębowiec zamieszkiwało 5 751 osób, w tym 2 894 kobiety i 2 857 mężczyzn. Mieszkańcy gminy stanowią 3,2% ludności powiatu cieszyńskiego (177 708 osób w roku 2014).

Wykres 1 Liczba ludności w gminie Dębowiec w l. 2005-2014

Źródło: dane GUS

W ostatniej dekadzie liczba ludności systematycznie wzrastała (o 4,5% w stosunku do roku 2005), poza nieznacznym spadkiem pomiędzy rokiem 2007 a 2008. Dynamiczny wzrost liczby ludności obserwowany jest od roku 2009.

Konsekwentny przyrost ludności ma duże znaczenie dla potencjału demograficznego gminy i warunkuje dobre perspektywy dla jej rozwoju. Można wnioskować, że w ocenie społecznej zamieszkiwanie na terenie gminy Dębowiec jest korzystne. Ma to związek z atrakcyjnością osiedleńczą terenu, a wśród społeczności zamieszkującej obszar gminy od pokoleń determinuje to postawy społeczne, takie jak przywiązanie do miejsca zamieszkania, więzi społeczne, poczucie stabilności i chęć angażowania się w działania wpływające na rozwój społeczno-gospodarczy.

W strukturze demograficznej gminy widoczna jest nieznaczna przewaga liczby kobiet nad liczbą mężczyzn, utrzymująca się na zbliżonym poziomie w ostatnich dziesięciu latach. Współczynnik feminizacji w ostatniej dekadzie wahał się pomiędzy 101 a 103, dlatego ta nieznaczna przewaga nie stanowi zagrożenia dla zachowania równowagi w proporcji pomiędzy liczbą kobiet a liczbą mężczyzn na tym terenie.

Tabela 3 Współczynnik feminizacji w l. 2005-2014

Jednostka terytorialna	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Polska	107	107	107	107	107	107	107	107	107	107
woj. śląskie	107	107	107	107	107	107	107	107	107	107
pow. cieszyński	108	108	108	108	108	107	107	107	107	106
gmina Dębowiec	102	103	103	103	102	101	101	101	102	101

Źródło: dane GUS

Wskaźnik gęstości zaludnienia dla gminy Dębowiec systematycznie wzrasta, a w roku 2014 wynosił 135 os./km^2. Pozostaje on jednak niższy w odniesieniu do średniej dla powiatu cieszyńskiego, która wynosi 243 os./km^2.

Tabela 4 Wskaźnik gęstości zaludnienia w l. 2005-2014

Jednostka terytorialna	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Polska	122	122	122	122	122	123	123	123	123	123
woj. śląskie	380	379	377	377	376	376	375	374	373	372
pow. cieszyński	234	234	234	236	237	241	242	243	243	243
gmina Dębowiec	129	129	130	129	130	131	132	133	134	135

Źródło: dane GUS

Analiza przyrostu naturalnego w gminie Dębowiec w latach 2005-2014 ukazuje bardzo korzystne tendencje. W ostatnich 10 latach wskaźnik był zawsze dodatni (poza rokiem 2006, kiedy wynosił 0,0). Należy zauważyć, że wskaźnik przyrostu naturalnego na 1 000 mieszkańców w gminie Dębowiec zawsze znacząco przewyższa wartość wskaźnika dla województwa śląskiego i kraju. Natomiast w porównaniu z powiatem cieszyńskim, w ostatniej dekadzie był niższy tylko w latach 2006, 2009 i 2014.

Tabela 5 Wskaźnik przyrostu naturalnego na 1 000 ludności w l. 2005-2014

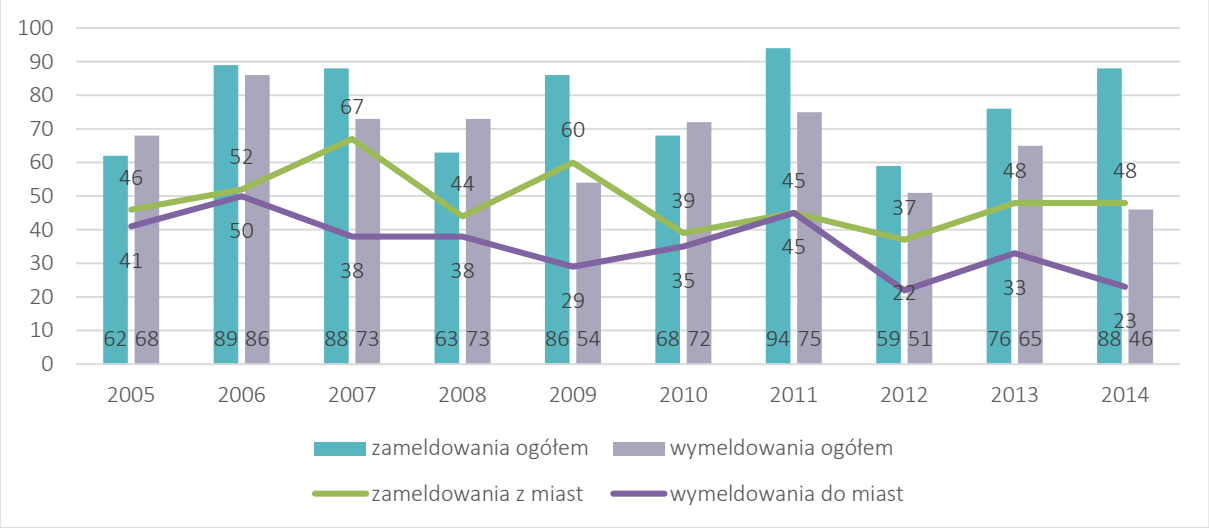
Jednostka terytorialna	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Polska	-0,1	0,1	0,3	0,9	0,9	0,9	0,3	0,0	-0,5	0,0
woj. śląskie	-1,2	-0,8	-0,8	-0,2	-0,2	0,0	-0,6	-1,0	-1,4	-1,1
pow. cieszyński	0,7	0,9	1,1	1,6	1,0	2,2	1,3	1,1	1,4	1,5
gmina Dębowiec	4,0	0,0	2,7	2,9	0,4	4,7	1,6	4,6	4,8	1,2

Źródło: dane GUS

Analiza salda migracji w gminie Dębowiec potwierdza obserwowany od dłuższego czasu w Polsce trend tzw. „ucieczki za miasto", czyli zwiększonego natężenia osiedleń mieszkańców miast na terenach podmiejskich i wsiach. W statystykach ogólnopolskich szacuje się, iż w ostatniej dekadzie trend ten objął blisko 300 tys. Polaków.

W gminie Dębowiec liczba zameldowań z miast w ostatniej dekadzie zawsze przewyższa liczbę wymeldowań do miast, co potwierdza atrakcyjność osiedleńczą tych terenów, sąsiadujących z Cieszynem.

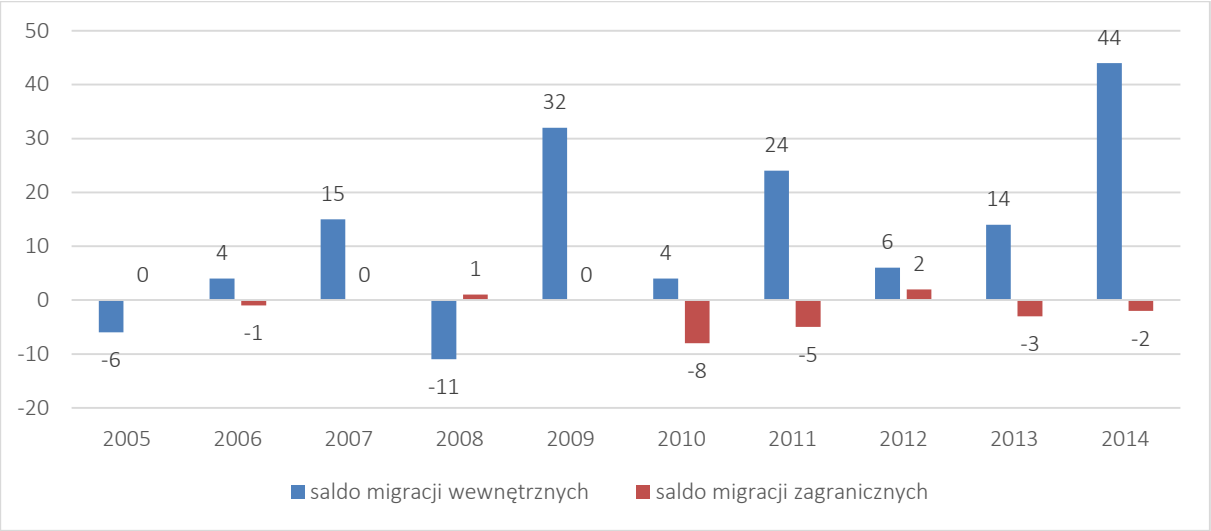
Wykres 2 Zameldowania i wymeldowania na terenie gminy Dębowiec w l. 2005-2014

Źródło: dane GUS

Saldo migracji wewnętrznych w gminie Dębowiec w ostatniej dekadzie osiągało wartości dodatnie, poza latami 2005 i 2008. Wskaźnik salda migracji zagranicznych, obserwowany w analizowanym okresie nie jest niepokojący.

Wykres 3 Saldo migracji ogółem i migracji zagranicznych w gminie Dębowiec w l. 2005-2014

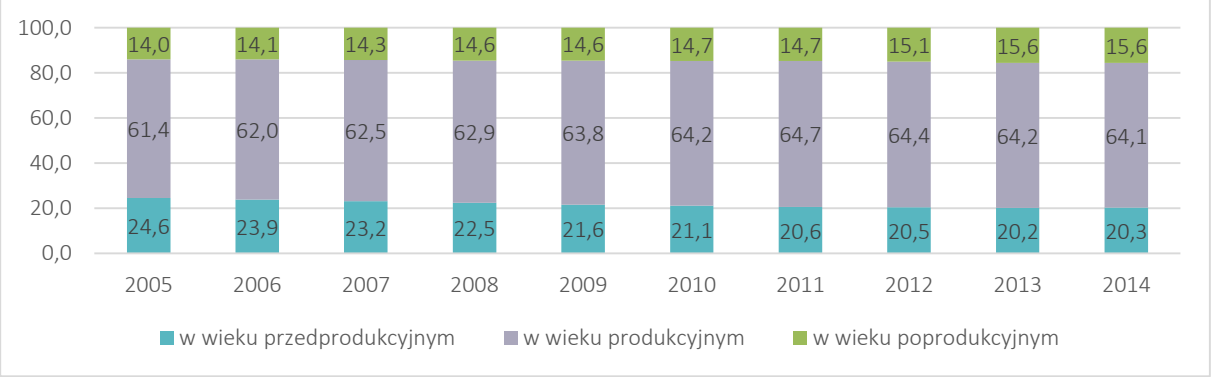
Źródło: dane GUS

Potencjał pozwalający na uzyskanie pozytywnej dynamiki przyrostu naturalnego oraz dodatniego salda migracji na analizowanym terenie osiągany jest głównie poprzez mechanizmy przyciągające do zamieszkania młodych ludzi.

Wiedza dotycząca struktury ludności według ekonomicznych grup wieku pozwala na bardziej szczegółową analizę potencjału demograficznego obszaru. W przypadku danych GUS, w oparciu o które powstała niniejsza analiza, grupę dzieci i młodzieży do 17 roku życia klasyfikuje się jako grupę osób w wieku przedprodukcyjnym. Wiek produkcyjny dla mężczyzn przypada na okres między 18 a 64 r. ż. natomiast kobiet między 18 a 59 r. ż. Wiek poprodukcyjny dla populacji mężczyzn określono powyżej 65 r. ż., a kobiet powyżej 60 r. ż. Dookreślenie tego podziału jest istotne ze względu na poprawną interpretację danych w podziale na płeć i przynależność do grupy ekonomicznej.

Poniższy wykres przedstawia strukturę ludności gminy Dębowiec pod względem ekonomicznych grup wieku.

Wykres 4 Struktura ludności wg ekonomicznych grup wieku w gminie Dębowiec w l. 2005-2014 [%]

Źródło: dane GUS

Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w ostatniej dekadzie obniżył się o 4,3 punktu procentowego. Udział osób w wieku produkcyjnym w strukturze ludności gminy Dębowiec od roku

bazowego wzrósł o 2,7 punktu procentowego i można uznać go za stabilnie utrzymujący się w ostatnich 5 latach. Natomiast o 1,6 punktu procentowego wzrósł udział osób w wieku poprodukcyjnym i pozostaje on zawsze niższy od udziału osób w wieku przedprodukcyjnym (w roku 2014 różnica wyniosła 4,7 punktu procentowego).

Ze względu na malejącą liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym i wzrastającą liczbę osób w wieku produkcyjnym przy zdefiniowanym udziale osób w wieku poprodukcyjnym w ostatniej dekadzie, można spodziewać się utrwalania tzw. „procesu starzenia się społeczeństwa".

Wskaźniki obciążenia demograficznego są miarą struktury wiekowej populacji – wskazują na stosunek liczby osób w wieku, gdy są one nieaktywne lub bierne zawodowo, czyli w wieku nieprodukcyjnym (liczba dzieci w wieku 0-14 lat, liczba osób w wieku 60 lub 65 lat i więcej) do liczby osób będących w wieku produkcyjnym (liczba osób w wieku 15 - 59 lub 64 lata).

Wysokie wartości tego wskaźnika, z jednej strony świadczą o zamożności i zdrowotności danego społeczeństwa (wydłużenie średniej długości życia), z drugiej strony są niekorzystne z punktu widzenia finansów publicznych. Wskaźniki odnoszą się do liczby jednostek, które mogą być uzależnione od wsparcia innych w codziennym życiu (młodzież i osoby starsze) w liczbie osób, które są zdolne do zapewniania takiego wsparcia.

Tabela 6 Wskaźniki obciążenia demograficznego w 2014 r.

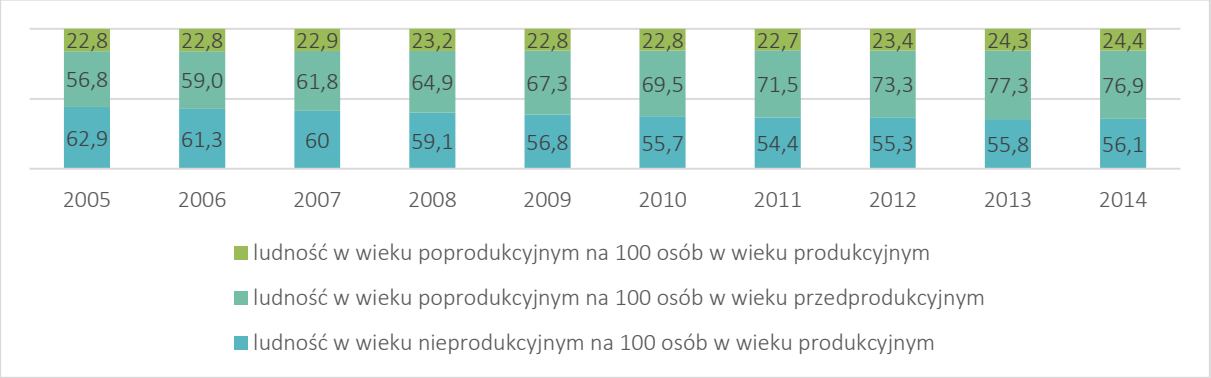
Wskaźniki obciążenia demograficznego	Polska	woj. śląskie	powiat cieszyński	gmina Dębowiec
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	58,8	58,2	60,7	56,1
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	105,2	118,9	99,3	76,9
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	30,2	31,6	30,3	24,4

Źródło: dane GUS

Wartości wskaźnika dla gminy Dębowiec (2014 rok) w porównaniu ze średnią ogólnopolską, średnią dla województwa śląskiego, a także powiatu cieszyńskiego przedstawiają się korzystnie.

Poniżej przedstawiona została dynamika omawianych wskaźników w ostatniej dekadzie. Wykres wyraźnie ukazuje tendencję wspomnianego powyżej „procesu starzenia się społeczeństwa". W analizowanym okresie liczba ludności w wieku poprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym wzrosła o 20 osób.

Wykres 5 Dynamika wskaźników obciążenia demograficznego w gminie Dębowiec w l. 2005-2014 [os.]

Źródło: dane GUS

2.5 Gospodarka i rolnictwo

Liczba podmiotów gospodarczych ogółem z terenu gminy Dębowiec stanowi niespełna 3% ogólnej liczby podmiotów gospodarczych powiatu cieszyńskiego i udział ten jest stabilny w ostatnich 5 latach. W gminie obserwowany jest sukcesywny wzrost liczby podmiotów gospodarczych w sektorze prywatnym. W analizowanym okresie liczba podmiotów wzrosła o 12,3 %.

Tabela 7 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w l. 2011-2015

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
Ogółem	519	538	549	565	577
Udział w ogólnej liczbie podmiotów powiatu cieszyńskiego	2,8%	2,8%	2,8%	2,9%	2,9%
Sektor publiczny	17	17	12	12	12
Sektor prywatny	502	521	537	553	564

Źródło: dane GUS

Na kształt i wielkość lokalnego rynku pracy ma wpływ liczba podmiotów gospodarczych i osób w nich zatrudnionych. Szczególnie ważny dla rozwoju gospodarczego danego obszaru jest rozwój małych i średnich przedsiębiorstw, a wśród nich dynamika zmian liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą.

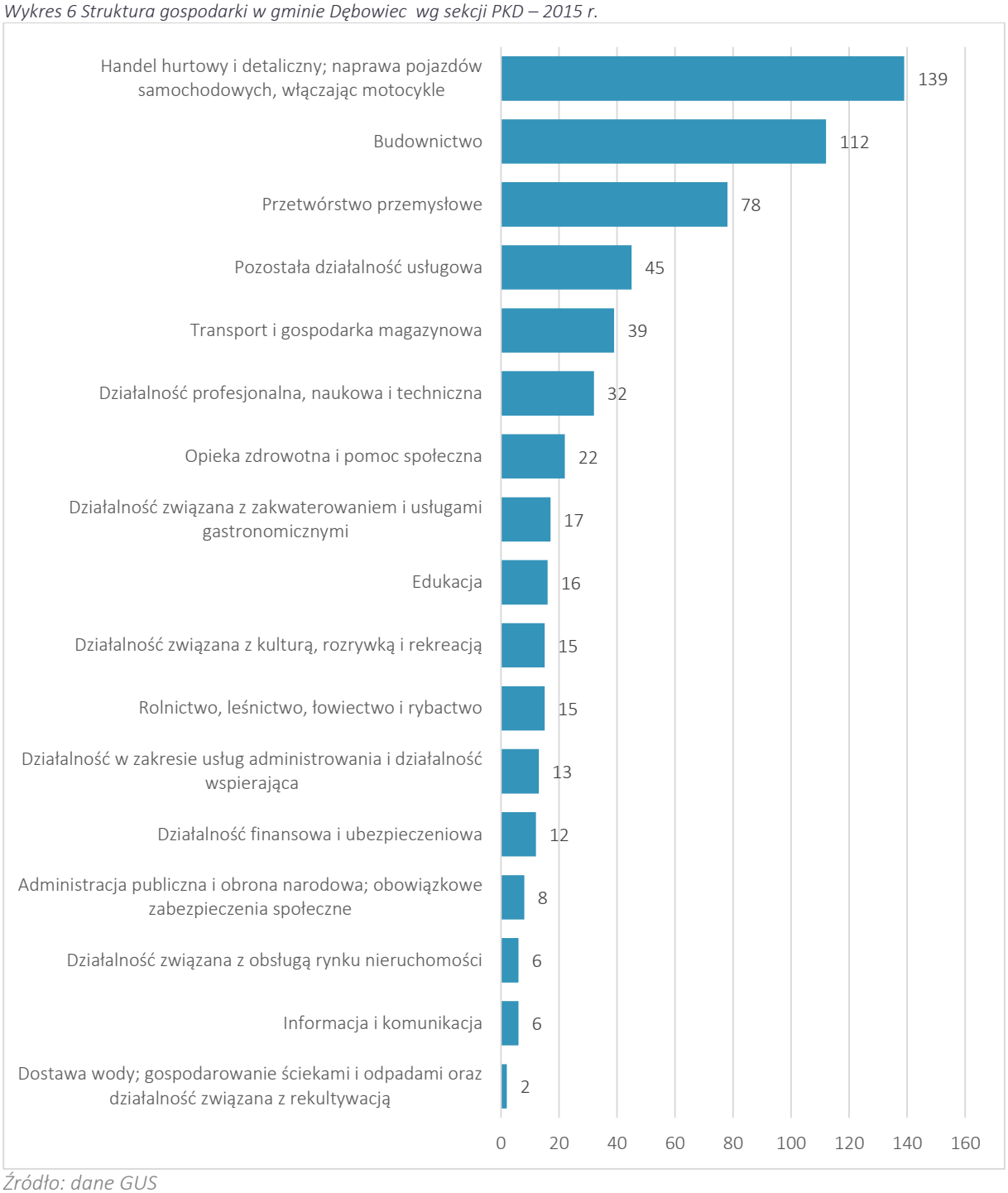
Tabela 8 Podmioty gospodarki narodowej według klas wielkości w l. 2011-2015

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
0-9	494	519	531	547	559
10-49	22	16	14	14	14
50-249	3	3	4	4	4
Ogółem	519	538	549	565	577

Źródło: dane GUS

Wykres przedstawiony poniżej przedstawia szczegółowo strukturę sektora gospodarki w gminie Dębowiec, według Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007, która została opracowana na podstawie statystycznej klasyfikacji działalności gospodarczej NACE Rev2, wprowadzonej rozporządzeniem (WE) Nr 1893/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. w sprawie statystycznej klasyfikacji działalności gospodarczej NACE Rev 2 i zmieniającym rozporządzenie Rady (EWG) Nr 3037/90 oraz niektóre rozporządzenia WE w sprawie określonych dziedzin statystycznych. W związku z powyższym zachowuje pełną spójność i porównywalność metodologiczną, pojęciową, zakresową i kodową z klasyfikacją NACE Rev.2. Klasyfikacja ta jest umownie przyjętym, hierarchicznie usystematyzowanym podziałem zbioru rodzajów działalności społeczno-gospodarczej jakie realizują jednostki (podmioty gospodarcze). PKD jest podstawą systemu klasyfikacji gospodarczych i społecznych, do której nawiązują inne klasyfikacje, a zwłaszcza Polska Klasyfikacja Wyrobów i Usług.

Wykres 6 Struktura gospodarki w gminie Dębowiec wg sekcji PKD – 2015 r.

Źródło: dane GUS

Poniżej przedstawiono kondycję lokalnej gospodarki w ujęciu wskaźnikowym w odniesieniu do stanu gospodarki w powiecie i województwie. Wskaźniki przedsiębiorczości w gminie Dębowiec są zawsze niższe niż w powiecie cieszyńskim. Natomiast w dwóch przypadkach wskaźniki w gminie Dębowiec są korzystniejsze niż w województwie śląskim (osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1 000 ludności).

Tabela 9 Wskaźniki przedsiębiorczości w l. 2010-2014

Jednostka terytorialna	Wskaźniki									
	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
	podmioty wpisane do rejestru REGON na 1 000 ludności					osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym				
woj. śląskie	97	96	98	100	101	11,4	11,1	11,3	11,5	11,6
powiat cieszyński	106	105	107	109	109	13,1	12,8	13,0	13,2	13,3
gmina Dębowiec	98	92	95	96	98	12,7	11,7	12,2	12,6	12,8
	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
	podmioty na 1 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym					osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1 000 ludności				
woj. śląskie	149,5	147,9	152,7	156,9	159,4	74	72	73	74	73
powiat cieszyński	166,5	164,7	170,0	172,9	175,5	84	81	82	83	83
gmina Dębowiec	152,7	142,5	147,5	150,0	153,3	82	76	79	81	82
	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
	jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności					jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności				
woj. śląskie	100	80	83	81	80	55	97	61	65	76
powiat cieszyński	105	87	93	81	87	53	102	63	71	79
gmina Dębowiec	70	77	76	71	78	32	127	42	58	54
	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
	udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora przetwórstwa rolno-spożywczego w ogólnej liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem [%]					udział podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON [%]				
woj. śląskie	0,8	0,6	0,4	0,5	0,5	5,6	10,1	6,2	6,5	7,5
powiat cieszyński	0,6	0,6	0,4	0,4	0,8	5,0	9,8	5,9	6,5	7,2
gmina Dębowiec	2,5	0,0	4,65	0,0	0,0	3,3	13,7	4,5	6,0	5,5

Źródło: dane GUS

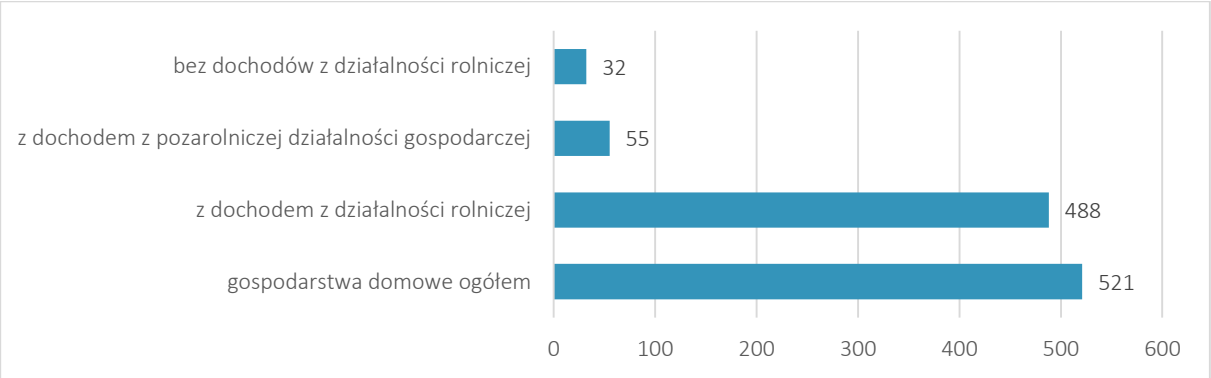
Duże znaczenie dla kreowania potencjału gospodarczego gminy Dębowiec ma sąsiedztwo miasta Cieszyna i bliskość przejść granicznych, ale także potencjał turystyczny.

Gmina Dębowiec posiada charakter zdecydowanie rolniczy, co wskazuje podstawowe kierunki rozwoju gospodarczego, którymi są branże nieuciążliwe ekologicznie i produkcja rolna.

Rolnictwo

Gmina Dębowiec, jako gmina wiejska dysponuje potencjałem rolnictwa. Według danych GUS (Powszechny Spis Rolny 2010) na terenie gminy Dębowiec na 521 gospodarstw domowych ogółem 93,6% posiada dochody z działalności rolniczej.

Wykres 7 Gospodarstwa domowe z dochodem z działalności rolniczej w gminie Dębowiec

Źródło: dane GUS: Powszechny Spis Rolny 2010

W gminie Dębowiec dominują gospodarstwa rolne o powierzchni od 1 do 5 ha, stanowią one 48,6% gospodarstw prowadzących działalność rolniczą na terenie gminy. Gospodarstwa powyżej 10 ha i powyżej 15 ha łącznie stanowią tylko 9,7%.

Tabela 10 Działalność rolnicza w gminie Dębowiec

Wyszczególnienie	do 1 ha	1-5 ha	5-10 ha	10-15 ha	powyżej 15 ha	ogółem
Gospodarstwa prowadzące działalność rolniczą	164	239	40	19	29	491

Źródło: dane GUS: Powszechny Spis Rolny 2010

W celu określenia liczby podmiotów gospodarczych sektora rolno – spożywczego, zaprezentowano w poniższej tabeli następujące sekcje i działy według Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007:

- sekcja A dział 01 - uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową – do której zalicza się działalność w zakresie chowu i hodowli bydła mlecznego, a także produkcji surowego mleka krowiego;
- sekcja A dział 02 - Leśnictwo i pozyskiwanie drewna;
- sekcja A dział 03 - Rybactwo
- sekcja C dział 10 - Produkcja artykułów spożywczych.

Tabela 11 Liczba podmiotów gospodarczych sektora rolno – spożywczego wg sekcji PKD w gminie Dębowiec w l. 2011-2015

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową	15	13	16	11	10
Leśnictwo i pozyskiwanie drewna	2	2	3	4	4
Rybactwo	1	1	1	1	1
Produkcja artykułów spożywczych	5	7	7	8	8

Źródło: dane GUS

Gmina Dębowiec dysponuje wysokim odsetkiem użytków rolnych należących do kategorii określanej jako „dobra kultura rolna", definiowanej na poziomie krajowym lub regionalnym i określającej wymogi minimalne w zakresie dobrej kultury rolnej, zgodnej z ochroną środowiska na podstawie ustalonych

zasad, uwzględniających szczególne cechy charakterystyczne obszarów, włączając w to warunki glebowe i klimatyczne, istniejące systemy gospodarowania, wykorzystanie gruntów, zmianowanie upraw, metody uprawy roli oraz strukturę gospodarstw. Użytki rolne w dobrej kulturze rolnej to użytki rolne utrzymywane zgodnie z normami, spełniające wymogi Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie minimalnych norm z dnia 12 marca 2007 r. z późniejszymi zmianami. Zasady normują takie kwestie jak: ochrona gleby, utrzymywanie poziomu substancji organicznej gleby, utrzymywanie struktury gleby poprzez stosowanie odpowiednich środków. Utrzymywaniem gruntów rolnych w dobrej kulturze rolnej przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska jest m.in.: uprawa roślin lub ugorowanie – w przypadku gruntów ornych; wypasanie zwierząt w okresie wegetacyjnym traw lub koszenie okrywy roślinnej i jej usuwanie. Produkcja rolna może zatem stanowić dobrą bazę zaopatrzeniową dla przetwórstwa spożywczego.

Poniżej zestawiono liczbę gospodarstw rolnych i powierzchnię użytkowania gruntów w gminie Dębowiec. Użytki rolne w dobrej kulturze stanowią 80,5% powierzchni gruntów ogółem.

Tabela 12 Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych w gminie Dębowiec

Wyszczególnienie	Liczba gospodarstw rolnych [szt.]	Powierzchnia [ha]
Grunty ogółem	520	3087,84
Użytki rolne ogółem	511	2485,9
Użytki rolne w dobrej kulturze	480	2432,48
Pod zasiewami	355	1609,71
Grunty ugorowane łącznie z nawozami zielonymi	24	36,07
Uprawy trwałe	104	25,1
Sady ogółem	69	17,66
Ogrody przydomowe	75	6,11
Łąki trwałe	326	459,78
Pastwiska trwałe	137	295,7
Pozostałe użytki rolne	74	53,43
Lasy i grunty leśne	104	61,44
Pozostałe grunty	476	540,5

Źródło: Powszechny Spis Rolny, 2010

Poniższa tabela przedstawia profil gospodarstw rolnych w gminie Dębowiec. Hodowla skoncentrowana jest na drobiu, natomiast zasiewy to przede wszystkim zboża i ziemniaki.

Tabela 13 Profil gospodarstw rolnych w gminie Dębowiec

Wyszczególnienie	Liczba gospodarstw	Udział w liczbie gospodarstw prowadzących działalność rolniczą
Profil hodowli		
Bydło razem	131	26,8%
Bydło krowy	95	19,4%
Trzoda chlewna razem	127	26,0%
Trzoda chlewna lochy	37	7,5%
Konie	16	3,2%
Drób ogółem razem	340	69,6%
Drób ogółem drób kurzy	328	67,2%
Profil zasiewów		
Zboża razem	327	67,0%
Zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	321	65,7%
Ziemniaki	205	42.0%
Uprawy przemysłowe	23	4,7%
Buraki cukrowe	5	1,0%
Rzepak i rzepik razem	19	3,8%
Strączkowe jadalne na ziarno razem	7	1,4%

Źródło: Powszechny Spis Rolny 2010

Zewnętrznym czynnikiem wpływającym na wzrost efektywności sektora produkcji rolnej jest interwencja (dopłaty, programy rozwoju obszarów wiejskich) związana z polityką rolną Unii Europejskiej. Promowane jest rolnictwo ekologiczne określane jako system gospodarowania o zrównoważonej produkcji roślinnej i zwierzęcej. Produkcja ekologiczna powinna łączyć przyjazne środowisku praktyki gospodarowania, wspomagać wysoki stopień różnorodności biologicznej, wykorzystywać naturalne procesy oraz zapewnić właściwy dobrostan zwierząt. Przede wszystkim jest to system wpływający pozytywnie na środowisko naturalne, co przyczynia się do osiągania szeroko rozumianych korzyści rolnośrodowiskowych.

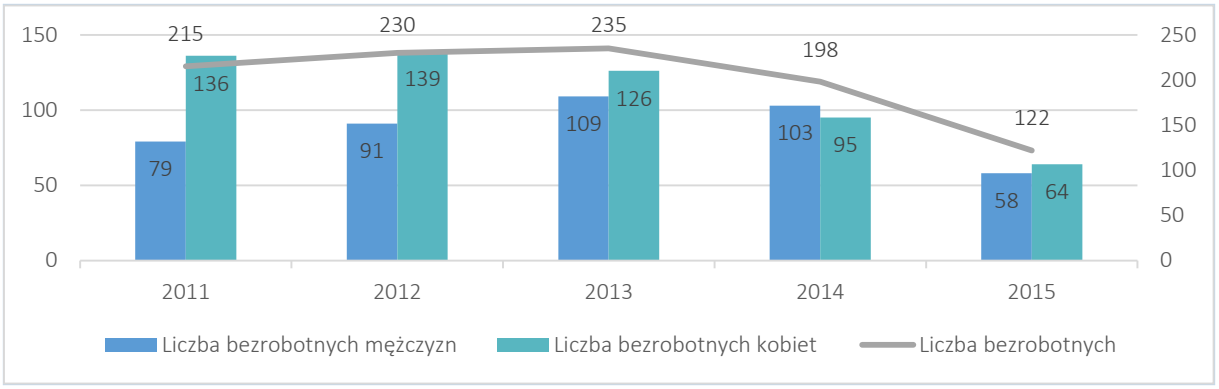
2.6 Rynek pracy

Poniższy wykres prezentuje dynamikę w liczbie osób bezrobotnych na terenie gminy Dębowiec w latach 2011-2015. Liczba bezrobotnych od roku 2011 zmniejszyła się o 43,2%.

W roku 2014 liczba mieszkańców gminy wynosiła 5 751 osób, zatem osoby bezrobotne stanowiły 3,4%. Porównawczo w całym powiecie cieszyńskim osoby bezrobotne stanowiły 3,6% ogółu mieszkańców.

Według danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach w 2015 r. 29,5% zarejestrowanych bezrobotnych pozostawało bez zatrudnienia powyżej 12 miesięcy.

Wykres 8 Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w gminie Dębowiec w l. 2011-2015

Źródło: dane GUS

W roku 2015 osoby bezrobotne z gminy Dębowiec stanowiły 2,4% osób bezrobotnych powiatu cieszyńskiego. Zmniejszył się również udział bezrobotnych kobiet w liczbie bezrobotnych ogółem w gminie, od roku 2011 o 11 punktów procentowych.

Poniższa tabela przedstawia szczegółowo relację liczby osób bezrobotnych w gminie Dębowiec do liczby osób bezrobotnych powiatu cieszyńskiego w ostatnich pięciu latach.

Tabela 14 Liczba osób bezrobotnych w gminie Dębowiec i w powiecie cieszyńskim w l. 2011-2015

Rok	Liczba bezrobotnych razem		Liczba bezrobotnych kobiet razem		Udział bezrobotnych kobiet w liczbie bezrobotnych w %	
	powiat cieszyński	gmina Dębowiec	powiat cieszyński	gmina Dębowiec	powiat cieszyński	gmina Dębowiec
2011	7 034	215	3 650	136	51,89%	63,26%
2012	7 458	230	3 864	139	51,81%	60,43%
2013	7 711	235	3 812	126	49,44%	53,62%
2014	6 549	198	3 219	95	49,15%	47,98%
2015	5 048	122	2 518	64	49,88%	52,46%

Źródło: Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach

Szczegółowa analiza osób bezrobotnych w gminie Dębowiec ujawnia, że największy odsetek bezrobotnych to osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (36,0% w 2015 r.) oraz policealnym i średnim zawodowym (33,6% w 2015 r.). Niepokojące jest to, że udział tych osób w liczbie bezrobotnych w analizowanym okresie wzrasta. Natomiast zdecydowanie zmniejsza się udział osób z wykształceniem wyższym w ogólnej liczbie bezrobotnych, od roku 2011 o ponad 6 punktów procentowych. W roku 2015 osoby te stanowiły zaledwie 4,9% ogółu bezrobotnych.

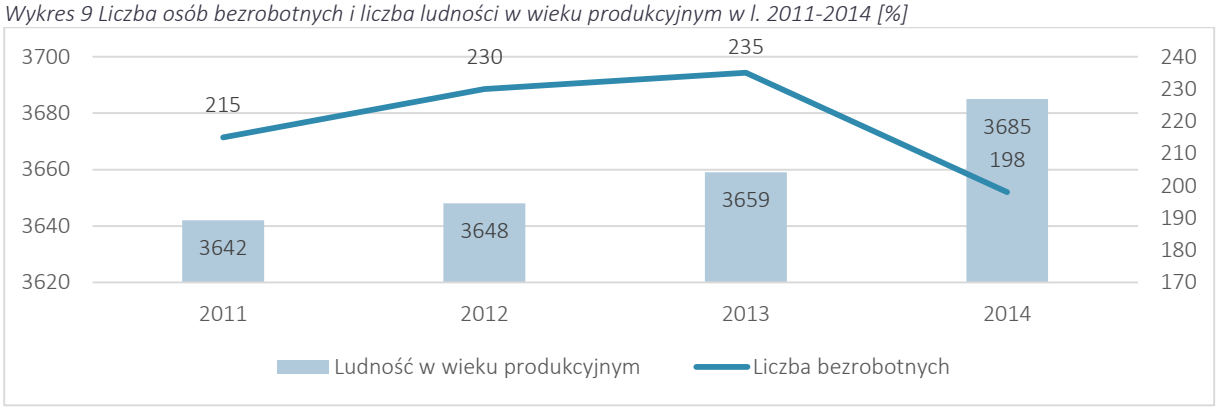
Tabela 15 Udział bezrobotnych wg wykształcenia w liczbie bezrobotnych w gminie Dębowiec w l. 2011-2015

Wykształcenie	2011	2012	2013	2014	2015
Wyższe	11,63%	10,43%	9,79%	7,58%	4,92%
Policealne i średnie zawodowe	23,72%	28,70%	25,53%	25,76%	33,61%
Średnie ogólnokształcące	10,70%	7,39%	9,36%	7,07%	7,38%
Zasadnicze zawodowe	34,88%	33,91%	37,02%	40,40%	36,07%
Gimnazjalne i poniżej	19,07%	19,57%	18,30%	19,19%	18,03%

Źródło: Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach

Poniższy wykres przedstawia liczbę osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie Dębowiec. Przy spadku liczby osób bezrobotnych oraz wzroście liczby ludności w wieku produkcyjnym, udział bezrobotnych w ostatnich czterech latach utrzymuje się na zbliżonym poziomie i waha się pomiędzy 5,9% a 5,3% w latach 2011-2014.

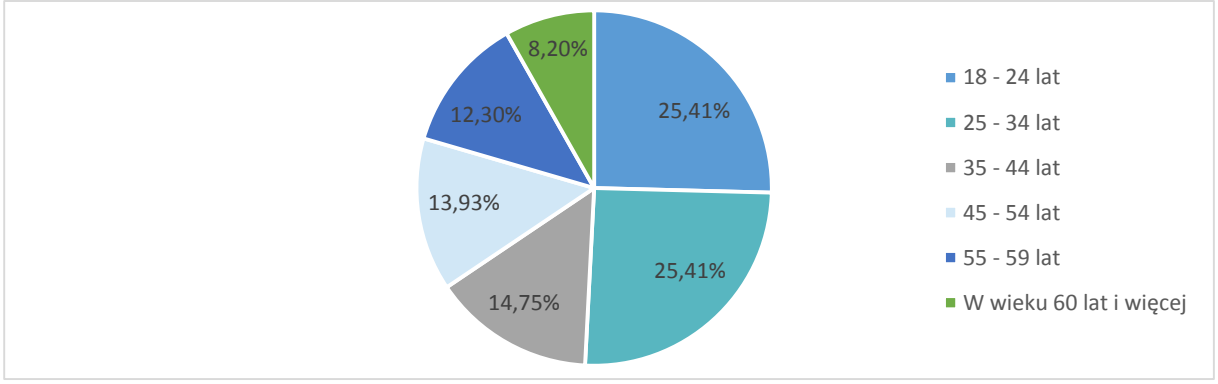
Wykres 9 Liczba osób bezrobotnych i liczba ludności w wieku produkcyjnym w l. 2011-2014 [%]

Źródło: dane GUS

Poniższy wykres przedstawia strukturę wieku osób bezrobotnych z terenu gminy Dębowiec. Ponad połowa bezrobotnych to osoby w wieku od 18 do 34 lat. Osoby pomiędzy 45 a 59 rokiem życia, stanowią 26,2% ogółu bezrobotnych. Jest to dość wysoki odsetek, dlatego konieczne wydaje się podjęcie działań aktywizujących i wspomagających zawodowo.

Wykres 10 Struktura osób bezrobotnych według grup wiekowych w gminie Dębowiec – 2015 r.

Źródło: Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach

Poniższa tabela przedstawia porównawczo kondycję rynku pracy obserwowaną w roku 2014 w gminie Dębowiec oraz w powiecie cieszyńskim.

Tabela 16 Rynek pracy w gminie Dębowiec i w powiecie cieszyńskim, 2014 r.

Wyszczególnienie	powiat cieszyński	Gmina Dębowiec
Pracujący	36 913	813
Bezrobotni zarejestrowani	6 549	198
w tym kobiety [%]	49,15%	47,98%
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w [%]	5,92%	5,37%
Udział zarejestrowanych bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym w [%]	6,13%	5,49%

Źródło: Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach

2.7 Infrastruktura techniczna i mieszkaniowa

Analizę infrastruktury technicznej określonego obszaru można ująć w dwie podstawowe kategorie: infrastrukturę związaną z komunikacją oraz infrastrukturę służącą zaopatrzeniu w media.

Położenie gminy Dębowiec warunkuje również jej dostępność transportową. Najważniejszym elementem tworzącym układ komunikacyjny gminy Dębowiec jak i dogodne połączenie z miastami w regionie jest droga ekspresowa S1 (wchodząca w skład drogi krajowej DK1) relacji Gdańsk – Łódź - Siewierz - Mysłowice – Tychy – Bielsko Biała – Cieszyn – przejście graniczne z Czechami. Trasa ta przebiega przez południowe sołectwa gminy (Iskrzyczyn, Łączka, Ogrodzona i Gumna). Przez gminę Dębowiec przebiega droga wojewódzka Cieszyn-Skoczów-Bielsko-Biała, która została przekazana w roku 2015 uchwałą Rady Gminy (dawna droga DK1).

Najbliższy węzeł drogowy umożliwiający włączenie się do trasy S1 zlokalizowany jest w Cieszynie (w sąsiedztwie sołectwa Gumna). Najbliższy węzeł w kierunku Bielska Białej zlokalizowany jest w Skoczowie – Harbutowice, łączący się z drogą krajową DK81 relacji Katowice – Żory – Skoczów oraz drogą wojewódzką DW 941 relacji Istebna – Wisła – Ustroń - Skoczów.

System drogowy obsługujący gminę Dębowiec pomiędzy poszczególnymi sołectwami oraz gminami sąsiednimi zapewniają drogi powiatowe, w skład których wchodzą:

- droga nr 2614S Skoczów – Kisielów – Ogrodzona;
- droga nr 2616S Kaczyce Dolne – Kończyce Wielkie – Dębowiec – Skoczów;
- droga nr 2617S Dębowiec – Międzyświeć;
- droga nr 2618S Kostkowice – Ogrodzona;
- droga nr 2619S Cieszyn – Gumna – Dębowiec – Ochaby – Kiczyce;
- droga nr 2620S Zamarski – Gumna.

Pozostałe drogi obsługujące tereny sołectw to drogi gminne w skład, których wchodzą drogi klasy lokalnej i dojazdowej oraz wewnętrzne. Łączna długość dróg gminnych wynosi około 76,6 km. Istniejący

system drogowy pod względem obsługi terenu spełnia swoją funkcję. Sieć dróg jest dobrze rozbudowana, wszystkie sołectwa i przysiółki mają zapewniony dojazd.

Jednak konieczne wydają się działania w zakresie modernizacji dróg, mające na celu poprzez polepszenie parametrów technicznych dróg (klasy dróg dojazdowych i lokalnych) podwyższenie bezpieczeństwa, szczególnie na odcinkach pełniących funkcję ulic, na terenach mieszkaniowych i inwestycyjnych.

Zasadniczym problemem istniejącego układu drogowego jest również brak rozdzielenia ruchu kołowego od pieszego i rowerowego.

Na terenie gminy Dębowiec nie występują szlaki ani tereny kolejowe. Najbliższe dworce kolejowe znajdują się w gminach sąsiednich: Ustroniu, Goleszowie i Skoczowie, skąd obsługiwane są połączenia regionalne i ponadregionalne.

W zakresie komunikacji publicznej gmina Dębowiec obsługiwana jest przez Przedsiębiorstwo Komunikacyjne „TRANSKOM" z siedzibą w Skoczowie oraz przez „Das II" - Usługi Transportowe Przewóz Osób. Na terenie gminy zlokalizowano następujące przystanki autobusowe:

- Dębowiec: Centrum, Kępa, Podlesie, POM, Spółdzielnia;
- Simoradz: Harenda, I, II;
- Iskrzyczyn: Centrum, Mirów;
- Kostkowice: Osiedlowa, Dworska, OSP, Centrum;
- Gumna: I, II, Remiza, Skrzyżowanie, Pasieki;
- Ogrodzona: I, II, Osiedle, Sklep;
- Łączka: Cesarska I, Cesarska II.

Dzięki transportowi publicznemu zapewniony jest bezpośredni dojazd do Cieszyna, Skoczowa, Bielska Białej, skąd prowadzone są połączenia w skali regionalnej.

Dostęp mieszkańców do mediów (wodociąg, gaz, kanalizacja) jest jednym z ważniejszych wyznaczników jakości życia na danym obszarze. Oddziałuje z jednej strony na atrakcyjność inwestycyjną oraz osiedleńczą, przyczyniając się do rozwoju budownictwa mieszkaniowego, z drugiej może wpływać na aktywność potencjalnych inwestorów.

Dostarczaniem wody pitnej na terenie gminy Dębowiec zajmują się Wodociągi Ziemi Cieszyńskiej Sp. z o.o. z siedzibą w Ustroniu wraz z Filią Sieci Dębowiec.

Przez teren Gminy Dębowiec przebiegają trzy wodne rurociągi magistralne relacji Pogórze – Cieszyn zlokalizowane w południowej części sołectwa Ogrodzona. Na terenie gminy nie istnieją ujęcia wód pitnych ani stacje uzdatniania wody.

System gospodarki ściekowej w gminie Dębowiec oparty jest na oczyszczalniach ścieków zlokalizowanych w Dębowcu i Ogrodzonej. Najlepiej skanalizowane sołectwa to Ogrodzona i Łączka, częściowo zaś Dębowiec, Simoradz, Kostkowice oraz Iskrzyczyn.

Infrastrukturę gazową na terenie gminy Dębowiec obsługują: Polska Spółka Gazownicza SP. z o.o. oddział w Zabrzu, Operator Gazociągów Przesyłowych Gaz-System S.A. oddział w Świerklanach oraz ZOK Sp. z o.o. w Jastrzębiu Zdrój.

Poniższa tabela zestawia dane dotyczące infrastruktury technicznej w gminie Dębowiec.

Tabela 17 Dane dotyczące infrastruktury technicznej na terenie gminy Dębowiec w l. 2010-2014

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Dane dotyczące sieci kanalizacyjnej					
Długość sieci kanalizacyjnej [km]	22,9	26,4	31,9	31,9	31,9
Ludność korzystająca z sieci [os]	1 811	1 959	2 171	2 213	2 256
Ścieki odprowadzone [dam3]	77	78	78	82,0	73,0
Dane dotyczące sieci gazowej					
Czynne przyłącza do budynków [szt]	1 227	1 239	1 248	1 262	1 279
Ludność korzystająca z sieci [os]	4 434	4 462	4 511	4 512	4 515
Zużycie gazu [tys. m3]	768,90	698,50	723,6	721,4	655,9
Dane dotyczące sieci wodociągowej					
Długość sieci wodociągowej [km]	74,0	74,0	74,0	74,1	74,1
Ludność korzystająca z sieci [os]	4 731	4 764	4 798	4 846	5 629
Zużycie wody na 1 mieszkańca [m3]	24,3	25,0	24,1	25,2	26,5

Źródło: dane GUS

Poniżej zestawiono porównawczo udział korzystających z sieci kanalizacyjnej, wodociągowej oraz gazowniczej w liczbie ludności ogółem.

Tabela 18 Udział korzystających z instalacji w liczbie ludności ogółem – 2014 r. [%]

Jednostka terytorialna	Kanalizacja	Gaz	Wodociąg
Polska	68,7%	52,2%	91,6%
woj. śląskie	75,8%	62,4%	95,6%
powiat cieszyński	59,5%	74,5%	81,3%
gmina Dębowiec	39,2%	78,5%	97,9%

Źródło: dane GUS

Zgodnie z uwarunkowaniami prawnymi, JST zobligowane są do realizacji kompleksowej polityki z zakresu gospodarki odpadami (ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, obowiązująca w aktualnym brzmieniu od 1 lipca 2013 roku). Jednostki samorządu terytorialnego uzyskały kompetencje pozwalające na kształtowanie oraz organizację własnego systemu zbiórki odpadów komunalnych. Odpady komunalne, zgodnie z definicją zapisaną w omawianej ustawie, oznaczają odpady powstające w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych, pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

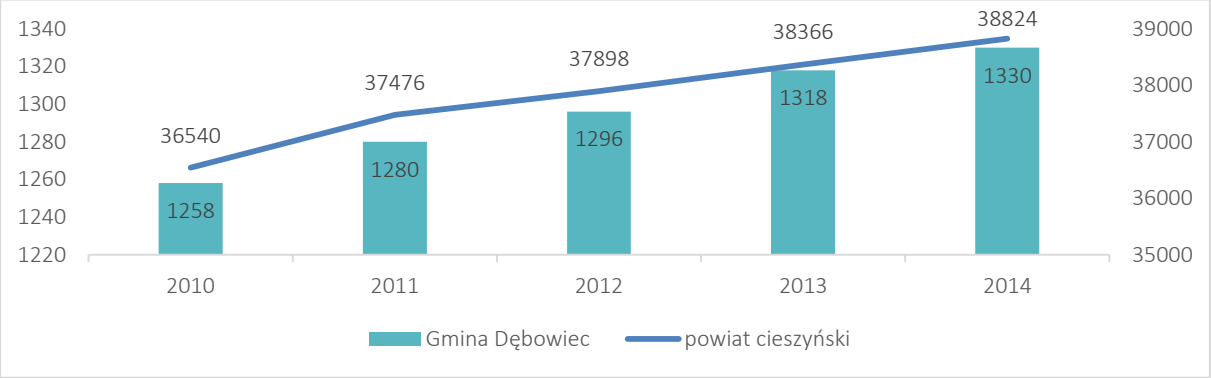
Zgodnie z ustawą o odpadach, jako gospodarowanie odpadami rozumie się ich zbieranie, transport, przetwarzanie, łącznie z nadzorem nad tego rodzaju działaniami, jak również późniejsze postępowanie z miejscami unieszkodliwiania odpadów oraz działania wykonywane w charakterze sprzedawcy odpadów lub pośrednika w obrocie odpadami.

Jednak na terenie gminy Dębowiec nie ma zlokalizowanego składowiska odpadów komunalnych ani niebezpiecznych.

Infrastruktura mieszkaniowa

Infrastruktura mieszkaniowa w gminie Dębowiec ma charakter zabudowy rozproszonej jednorodzinnej. Liczba budynków mieszkalnych w ostatnich pięciu latach wzrosła o 5,7% (w powiecie cieszyńskim o 6,2%). Gmina jest atrakcyjnym miejscem dla właścicieli prywatnych do lokalizowania zabudowy mieszkaniowej.

Wykres 11 Liczba budynków mieszkalnych w gminie Dębowiec w l. 2010-2014 [szt.]

Źródło: dane GUS

W zasobach gminy Dębowiec pozostaje 8 mieszkań socjalnych (2014 r.), a w ostatnich 5 latach obserwuje się sukcesywny wzrost ich liczby, co szczegółowo przedstawia poniższa tabela.

Wykres 12 Liczba mieszkań socjalnych w gminie Dębowiec w l. 2010-2014.

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Mieszkania socjalne	4	7	8	8	8

Źródło: dane GUS

2.8 Pomoc społeczna i ochrona zdrowia

Zadaniem pomocy społecznej jest wsparcie osób i rodzin w radzeniu sobie w trudnych sytuacjach życiowych, których przy wykorzystaniu własnych możliwości, uprawnień i środków nie potrafią samodzielnie przezwyciężyć. Pomoc społeczna jest zadaniem zarówno samorządu gminnego, jak i powiatowego. Zadania z zakresu opieki społecznej w Gminie Dębowiec realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Do korzystania z usług Ośrodka Pomocy Społecznej skłania przede wszystkim trudna sytuacja życiowa oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, jak i w prowadzeniu

gospodarstwa domowego. Odbiorcami pomocy są głównie rodziny wielodzietne i niepełne, osoby niepełnosprawne, bezrobotne, chorujące i z problemem alkoholowym.

Zmniejsza się liczba osób korzystających z środowiskowej pomocy społecznej. Od roku 2010 udział tych osób w liczbie mieszkańców ogółem zmniejszył się o 1,5 punktu procentowego.

Tabela 19 Dane dotyczące pomocy społecznej w gminie Dębowiec w l. 2010-2014

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Korzystający ze środowiskowej pomocy społecznej					
Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej [szt.]	127	144	124	115	102
Osoby w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej [os.]	448	495	437	409	377
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem [%]	8,0	8,8	7,7	7,1	6,5
Dzieci objęte świadczeniami rodzinnymi					
Liczba dzieci, na które otrzymywany jest zasiłek rodzinny ogółem	525	456	429	398	377
Liczba rodzin pobierających zasiłki rodzinne na dzieci	263	233	219	196	186
Udział dzieci w wieku do lat 17, na które otrzymywany jest zasiłek rodzinny w liczbie dzieci ogółem do lat 17 [%]	40,3	36,4	34	31,3	30,1
Kwoty świadczeń wypłacanych przez ośrodek pomocy społecznej					
Kwoty świadczeń rodzinnych [zł]	1 303	1 251	1 240	1 155	1 100
Kwoty zasiłków rodzinnych z dodatkami [zł]	935	809	780	762	685
Kwoty zasiłków pielęgnacyjnych [zł]	192	208	211	196	205

Źródło: dane GUS

Na terenie gminy Dębowiec nie funkcjonują Domy Pomocy Społecznej. Osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, które nie mogą samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu i którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje umieszczenie w domu pomocy społecznej. Tę formę opieki realizują jednostki powiatowe zlokalizowane w sąsiednich miejscowościach: w Cieszynie, Skoczowie.

Na mocy ustawy z 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U.2016.157) żłobki przestały być częścią systemu opieki zdrowotnej i obecnie pieczę nad ich działalnością, podobnie jak nad funkcjonowaniem ośrodków pomocy społecznej, sprawuje Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Na terenie gminy Dębowiec obecnie nie funkcjonują żłobki.

Ochrona zdrowia

Dostępność do instytucji związanych z ochroną zdrowia na terenie gminy Dębowiec nie jest dobra. Według danych GUS funkcjonują tutaj dwie przychodnie, jedna apteka i jeden punkt apteczny. Wskazuje to na konieczność rozbudowy infrastruktury w zakresie ochrony zdrowia.

Tabela 20 Placówki ochrony zdrowia w gminie Dębowiec

Placówka	2010	2011	2012	2013	2014
Przychodnie	2	2	2	3	2
Praktyki lekarskie na wsi	1	0	0	0	0
Apteki	1	1	1	1	1
Punkty apteczne	1	1	1	1	1

Źródło: dane GUS

Najbliższa placówką udzielającą stacjonarnych specjalistycznych świadczeń zdrowotnych w warunkach szpitalnych jest Szpital Śląski w Cieszynie. Placówka prowadzi leczenie szpitalne na oddziałach oraz leczenie ambulatoryjne w poradniach specjalistycznych.

2.9 Edukacja

Poniżej zestawiono placówki oświatowe zlokalizowane w gminie Dębowiec.

Tabela 21 Placówki oświatowe w gminie Dębowiec

Placówka	Adres
Przedszkola	
Przedszkole Publiczne w Dębowcu,	ul. Szkolna 7, 43-426 Dębowiec
Przedszkole Publiczne w Iskrzyczynie	Iskrzyczyn, ul. Wiejska 17, 43-426 Dębowiec
Przedszkole Publiczne w Ogrodzonej	Ogrodzona, ul. Centralna 54, 43-426 Dębowiec
Oddział Przedszkolny w Simoradzu	Simoradz, ul. Kręta 15, 43-426 Dębowiec
Szkoły podstawowe	
Szkoła Podstawowa w Dębowcu	ul. Szkolna 3, 43-426 Dębowiec
Szkoła Podstawowa w Dębowcu Filia w Iskrzyczynie	Iskrzyczyn, ul. Mirów 6, 43-426 Dębowiec
Szkoła Podstawowa w Dębowcu Filia w Ogrodzonej	Ogrodzona, ul. Wiedeńska 18, 43-426 Dębowiec
Szkoła Podstawowa w Dębowcu Filia z Oddziałem Przedszkolnym w Simoradzu	Simoradz, ul. Kręta 15, 43-426 Dębowiec
Gimnazja	
Gimnazjum w Dębowcu	ul. Szkolna 3, 43-426 Dębowiec

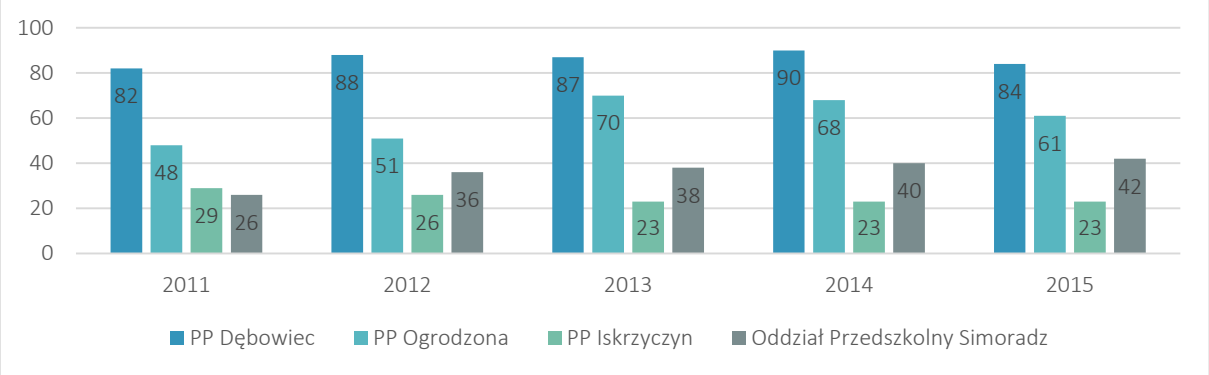
Źródło: UG w Dębowcu

Wychowanie przedszkolne obejmuje dzieci w wieku 3-6 lat i jest realizowane w placówkach publicznych. Celem wychowania przedszkolnego jest zapewnienie dzieciom opieki, wspomaganie indywidualnego rozwoju oraz realizacja podstawy programowej.

W gminie Dębowiec funkcjonują trzy przedszkola publiczne: w Dębowcu, Iskrzyczynie i Ogrodzonej oraz Oddział Przedszkolny w Simoradzu.

Liczba miejsc oferowanych przez te placówki zaspokaja potrzeby mieszkańców Gminy.

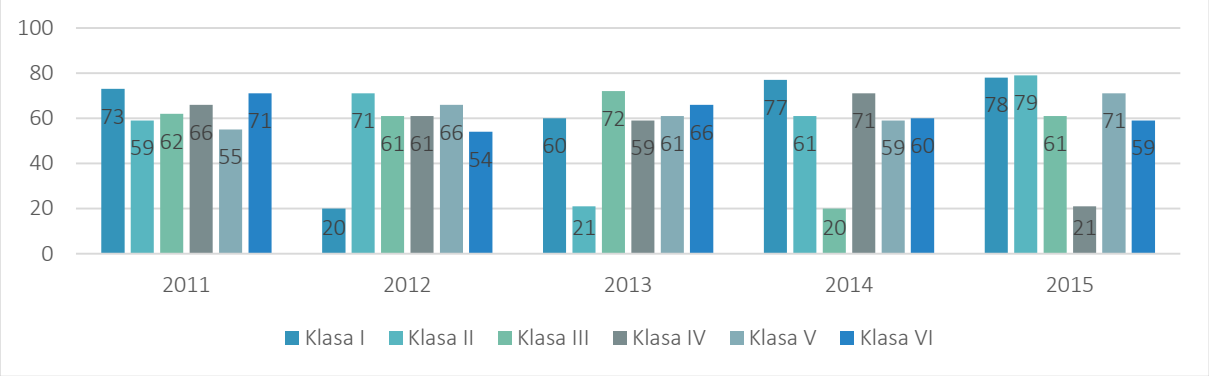
Wykres 13 Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w gminie Dębowiec w l. 2011-2015

Źródło: dane Urzędu Gminy Dębowiec

W zakresie edukacji na poziomie podstawowym gmina Dębowiec dysponuje placówką, którą jest Szkoła Podstawowa w Dębowcu wraz z filiami w Iskrzyczynie, Ogrodzonej i Simoradzu.

Wykres 14 Liczba uczniów szkoły podstawowej w gminie Dębowiec w l. 2011-2015

Źródło: dane Urzędu Gminy Dębowiec

Poniżej zestawiono porównawczo dane dotyczące wyników testu szóstoklasisty w latach 2010-2015. Dane pozyskano w oparciu o sprawozdania Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Jaworznie. Różnice w prezentacji danych za rok 2015 wynikają ze zmian w przeprowadzaniu testu szóstoklasisty co implikowało zmiany prezentowania danych przez OKE. Za okres 2010-2014 podano punktową średnią arytmetyczną, za rok 2015 podano procentową średnią arytmetyczną poziomu wykonalności zadań w podziale na dwie części testu.

Uczniowie z terenu gminy Dębowiec w analizowanym okresie osiągali wyniki znacznie wyższe w porównaniu do średniej dla powiatu cieszyńskiego i województwa śląskiego.

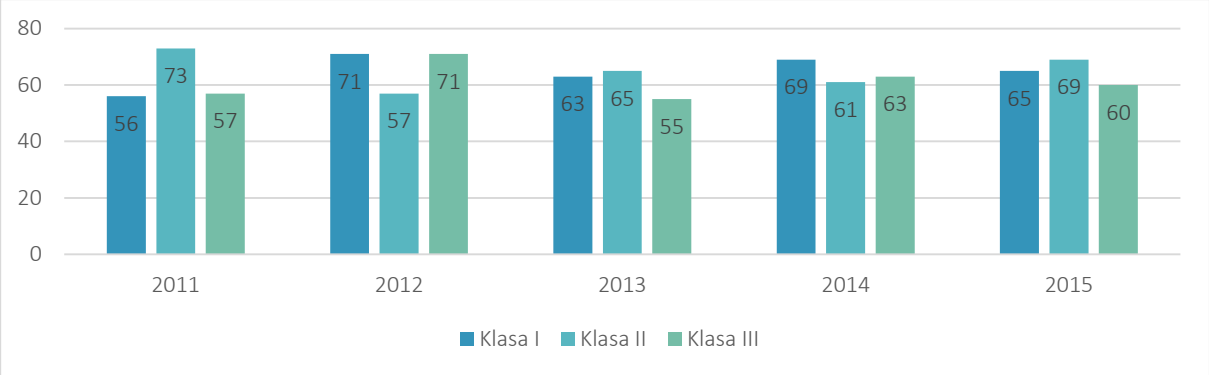
Tabela 22 Wyniki testu szóstoklasisty w l. 2010-2015 - porównanie

Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013	2014	2015
woj. śląskie	24,3	24,9	22,5	23,5	25,4	cz. I: 65,8% cz. II: 78,2%
powiat cieszyński	25,6	25,3	22,9	23,7	25,5	cz. I: 67,6% cz. II: 79,0%
gmina Dębowiec	26,8	27,7	23,0	25,8	26,6	cz. I: 76,3% cz. II: 84,9%

Źródło: dane Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Jaworznie

Na poziomie gimnazjalnym kształcenie odbywa się w jednej placówce publicznej zlokalizowanej w Dębowcu. Zarówno w liczbie uczniów i absolwentów na poziomie podstawowym i gimnazjalnym nie obserwuje się niepokojących tendencji.

Wykres 15 Liczba uczniów gimnazjum w gminie Dębowiec w l. 2011-2015

Źródło: dane Urzędu Gminy Dębowiec

Poniżej zestawiono porównawczo dane dotyczące wyników egzaminu gimnazjalnego z lat 2010-2011. Dla zachowania przejrzystości dane przedstawiono w dwóch oddzielnych tabelach ze względu na zróżnicowany sposób ich prezentowania, co podyktowane jest zmianami organizacyjnymi egzaminu gimnazjalnego i w konsekwencji zmianą trybu prezentowania danych przez Okręgową Komisję Egzaminacyjną. Za okres 2010-2011 podano punktową średnią arytmetyczną wyników w podziale na trzy obszary tematyczne. Kolorem zaznaczono najwyższy wynik w ramach obszaru tematycznego osiągnięty przez uczniów Gimnazjum w Dębowcu.

Tabela 23 Wyniki egzaminu gimnazjalnego w l. 2010-2011 - porównanie

Wyszczególnienie	2010	2011
woj. śląskie		
część humanistyczna	30,8	25,4
część matematyczno-przyrodnicza	23,6	23,4
język angielski	30,2	28,6
powiat cieszyński		
część humanistyczna	31,9	25,7
część matematyczno-przyrodnicza	24,6	24,4
język angielski	30,5	29,4

Wyszczególnienie	2010	2011
gmina Dębowiec		
część humanistyczna	30,4	28,6
część matematyczno-przyrodnicza	23,7	25,7
język angielski	32,3	32,0

Źródło: dane Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Jaworznie

Poniżej zestawiono dane dotyczące wyników egzaminu gimnazjalnego z lat 2012-2015 prezentujące procentowo wyrażoną średnią arytmetyczną poziomu wykonalności zadań, w podziale na pięć obszarów tematycznych. Kolorem zaznaczono najwyższy wynik w ramach obszaru tematycznego osiągnięty przez uczniów Gimnazjum w Dębowcu.

Tabela 24 Wyniki egzaminu gimnazjalnego w l. 2012-2015 - porównanie

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015
woj. śląskie				
język polski	65,9%	62,3%	69,0%	61,8%
historia i wiedza o społeczeństwie	60,9%	57,7%	58,9%	63,5%
matematyka	46,6%	47,0%	46,0%	47,2%
przedmioty przyrodnicze	49,9%	58,5%	52,1%	49,4%
język angielski	64,0%	64,1%	67,9%	67,6%
powiat cieszyński				
język polski	67,0%	63,0%	70,4%	63,8%
historia i wiedza o społeczeństwie	62,8%	59,6%	60,1%	64,8%
matematyka	48,7%	50,1%	49,7%	48,8%
przedmioty przyrodnicze	51,1%	61,0%	54,4%	50,8%
język angielski	63,6%	64,3%	69,4%	68,1%
gmina Dębowiec				
język polski	67,0%	63,0%	73,0%	64,7%
historia i wiedza o społeczeństwie	65,0%	56,0%	57,9%	67,1%
matematyka	53,0%	50,0%	52,3%	54,3%
przedmioty przyrodnicze	48,0%	62,0%	53,1%	54,3%
język angielski	62,0%	62,0%	79,3%	79,1%

Źródło: dane Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Jaworznie

Na terenie gminy Dębowiec nie ma placówek szkolnictwa ponadgimnazjalnego i absolwenci Gimnazjum w Dębowcu kontynuują naukę najczęściej w Cieszynie i Skoczowie.

Kontynuacja edukacji na poziomie wyższym również możliwa jest w Cieszynie, na wydziałach zamiejscowych Uniwersytetu Śląskiego, a także w Bielsku Białej, Katowicach i Krakowie.

2.10 Kultura i aktywność społeczna

Podstawowymi zadaniami instytucji kultury są: edukacja kulturalna, wychowanie przez sztukę oraz czytelnictwo. Realizacja tego rodzaju zadań odbywa się poprzez tworzenie warunków dla poznawania dziedzictwa kulturowego oraz zainteresowania sztuką i wiedzą, tworzenie warunków do ochrony i dokumentacji folkloru oraz rozwoju rękodzieła ludowego i artystycznego, rozpoznawanie, rozbudzanie i zaspokajanie potrzeb oraz zainteresowań kulturalnych i rekreacyjno-sportowych, a także

poprzez ochronę i udostępnianie zbiorów bibliotecznych, popularyzację książki i czytelnictwa, prowadzenie działalności promocyjnej i informacyjnej w zakresie kulturalno-oświatowym.

Instytucje kultury w gminie Dębowiec to:

– Gminna Biblioteka Publiczna w Dębowcu wraz z filią w Ogrodzonej

Instytucja stanowi ważny ośrodek kształtowania kultury czytelniczej w środowisku lokalnym, celem jej działania jest zaspokajanie potrzeb z obszaru informacji, wiedzy, kultury, edukacji, a także wspieranie rozwoju społeczności lokalnej. Instytucja usytuowana jest od 2009 roku w centrum Dębowca, zajmując pomieszczenia budynku Szkoły Podstawowej i Gimnazjum. Strukturę biblioteki tworzy Centrala, zajmująca nowe i przestronne pomieszczenia w budynku Szkoły Podstawowej przy ul. Szkolnej 3 i powstała w 2013 r. Filia w Ogrodzonej. Biblioteka odnotowuje wzrost czytelnictwa i zainteresowania mieszkańców swoją ofertą. W nowej siedzibie Biblioteki utworzono czytelnię do korzystania z księgozbioru podręcznego i czasopism na miejscu, czytelnia liczy 8 miejsc siedzących, zaadaptowano osobne pomieszczenie na czytelnię multimedialną z czterema stanowiskami komputerowymi i osobne pomieszczenie na wypożyczalnię książek. Nowa Biblioteka jest przestronna, dobrze wyposażona i może adekwatnie wypełniać swoje zadania.

W zasobach Biblioteki jest bogaty księgozbiór zaopatrywany na bieżąco w nowości czytelnicze: encyklopedie, słowniki, leksykony uniwersalne i dziedzinowe, literaturę popularnonaukową z różnych dziedzin wiedzy, także literaturę piękną dla dzieci i młodzieży, czasopisma oraz wydawnictwa multimedialne.

Walorem instytucji jest bogata oferta kulturalno-edukacyjna skierowana do dzieci. Do największych przedsięwzięć należy Noc z Andersenem, Wakacje z Biblioteką, Tydzień Bibliotek. Ponadto Biblioteka organizuje spotkania autorskie, lekcje biblioteczne, aktywnie uczestniczy w imprezach organizowanych przez szkoły i przedszkola w gminie.

W celu poszerzenia oferty dla czytelników, Biblioteka przystąpiła do kampanii *Cała Polska czyta dzieciom*, gdzie za bardzo aktywny udział otrzymała dyplom od Fundacji ABCXXI. W 2010 r. placówka przystąpiła do *Programu Rozwoju Bibliotek* - ogólnopolskiego przedsięwzięcia, którego celem jest wzmocnienie potencjału bibliotek publicznych znajdujących się na wsiach i w małych miastach. Biblioteka korzysta również z *Akademii Orange dla Bibliotek*, *Programu Ikonka* - realizowanego przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, polegającego na uruchomieniu punktów powszechnego dostępu do Internetu (tzw. czytelnie internetowe), a także programu *Kraszewski Komputery dla bibliotek*. W 2009 roku Biblioteka zajęła drugie miejsce w konkursie zorganizowanym przez Bibliotekę Miejską w Cieszynie pod patronatem Starosty Cieszyńskiego – *Biblioteka Plus* na najlepszą Bibliotekę Powiatu Cieszyńskiego.

– Filia w Ogrodzonej

Biblioteka świadczy usługi zarówno dla uczniów szkoły podstawowej, jak i gimnazjalistów, młodzieży ponadgimnazjalnej, studentów, oraz mieszkańców. Oprócz zakupu, opracowania i udostępniania księgozbioru, pod patronatem Biblioteki odbywa się szereg imprez kulturalnych, czytelniczych, spotkań z ciekawymi ludźmi, konkursów. Wśród wydarzeń kulturalnych warto wymienić cykliczną imprezę na powitanie wiosny „Szkolno-Swojskie Klimaty". Do życia zostało powołane Koło Miłośników Biblioteki, które działa nieprzerwanie do dnia dzisiejszego. Corocznie Biblioteka organizuje wycieczki oraz wyjazdy edukacyjne. Odnowione wnętrze w 2014 roku zyskała dzięki funduszom unijnym w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich LEADER 2007-2013.

W Gminnej Bibliotece Publicznej w Dębowcu funkcjonuje system biblioteczny MATEUSZ służący do katalogowania materiałów bibliotecznych (książek, czasopism, filmów, programów komputerowych, płyt muzycznych, książek mówionych (katalogowanie odbywa się z zachowaniem standardu MARC21), rejestracji wypożyczeń, prowadzenia i utrzymywania centralnej bazy danych czytelników zarejestrowanych w bibliotece i jej placówkach filialnych, wspomagania innych operacji towarzyszących (np. przeprowadzanie skontrum, obsługa czytelni, prowadzenie kwitariusza itp.).

Poniżej zestawiono dane obrazujące czytelnictwo i zasoby biblioteczne Gminy Dębowiec w porównaniu z ze wskaźnikami dla powiatu cieszyńskiego i województwa śląskiego.

Wskaźnik obrazujący liczbę czytelników bibliotek publicznych przypadających na 1 000 ludności w przypadku Gminy Dębowiec jest bardzo korzystny. Wartość wskaźnika wzrosła o 57,9%. natomiast w powiecie cieszyńskim i w województwie śląskim odnotowano spadek wartości tego wskaźnika. Intensywnie wzrastają również zasoby biblioteczne placówki w Dębowcu. Od roku 2010 księgozbiór powiększył się o 114,5%.

Tabela 25 Wskaźniki z zakresu czytelnictwa i zasobów bibliotecznych - porównanie

Jednostka terytorialna	Wskaźniki									
	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
	ludność na 1 placówkę biblioteczną					księgozbiór bibliotek na 1 000 ludności				
woj. śląskie	5465,7	5455,6	5574,7	5588,6	5565,4	3610,3	3614,9	3599,9	3596,6	3599,0
powiat cieszyński	5175,5	5193,7	5535,1	5378,2	4936,3	3084,1	3088,3	2950,3	2885,8	2863,2
gmina Dębowiec	5597,0	5625,0	2832,5	1900,0	1917,0	2113,5	2239,5	2769,5	4418,4	4534,0
	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
	czytelnicy bibliotek publicznych na 1 000 ludności					wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach				
woj. śląskie	190,2	189,5	187,8	184,6	178,5	19,5	16,7	14,9	15,9	15,2
powiat cieszyński	171,7	171,8	166,2	163,3	154,3	19,5	16,7	14,9	15,9	15,2
gmina Dębowiec	77,8	95,6	102,0	111,1	122,9	19,5	16,7	14,9	15,9	15,2

Źródło: dane GUS

– Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Turystyki w Dębowcu

Siedziba Ośrodka mieści się w Łączce, w budynku Centrum Kultury Gminy Dębowiec, gdzie funkcjonuje również Gminne Centrum Agroturystyki ("Świetlica Wiejska"), a terenem działania Ośrodka jest gmina Dębowiec. Obiekt powstał przy wsparciu Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego w celu rozbudowy infrastruktury społecznej i promocji gminy Dębowiec. Duża sala umożliwia organizację różnorodnych przedsięwzięć i jest w stanie pomieścić około 100 osób. Na piętrze budynku znajduje się siedziba Gminnego Ośrodka Kultury Sportu i Turystyki w Dębowcu, sala konferencyjna (do 30 os.), kuchnia oraz 5 wygodnych pokoi z łazienkami z dostępem do Internetu.

Podstawowym zadaniem GOKSiT jest zaspokajanie potrzeb i aspiracji kulturalnych mieszkańców gminy Dębowiec, poprzez tworzenie i upowszechnianie różnych dziedzin kultury oraz sztuki profesjonalnej i amatorskiej, tworzenie optymalnych warunków społecznego do nich dostępu, upowszechnianie wszelkich form działalności w zakresie sportu, turystyki i rekreacji, a także przygotowanie do aktywnego i twórczego w nich uczestnictwa.

W zakresie kultury do zadań GOKSiT należy: edukacja kulturalna dzieci, młodzieży i dorosłych poprzez przekazywanie i udostępnianie wiedzy o sztuce, uczenie jej rozumienia i właściwego odbioru; inspirowanie i rozwijanie zainteresowań folklorem i amatorską twórczością artystyczną, promocja twórców kultury z terenu gminy, tworzenie warunków dla rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego oraz zainteresowania wiedzą i sztuką, zaspokajanie kulturalnych potrzeb mieszkańców, upowszechnianie i tworzenie scenicznych programów artystycznych, organizowanie wystaw, organizowanie konkursów w różnych dziedzinach sztuki, organizowanie koncertów, wydawanie czasopisma „Dębowieści", prowadzenie punktu informacji turystycznej.

W zakresie turystyki do zadań GOKSiT należy: rozpoznawanie, upowszechnianie i rozwój wiedzy dotyczącej środowiska przyrodniczego i kulturowego gminy, prowadzenie działań aktywizujących rozwój turystyki, współdziałanie z innymi gminami w zakresie wspólnych zamierzeń propagujących rozwój turystyki, promocja walorów turystycznych gminy, promocja agro- i eko-turystyki na terenie gminy, prowadzenie punktu informacji turystycznej, organizowanie wypoczynku dzieci i młodzieży z terenu gminy Dębowiec.

W zakresie sportu do zadań GOKSiT należy: organizacja oraz tworzenie warunków dla rozwoju amatorskiego ruchu sportowego, nadzór nad stanem i sposobem wykorzystania gminnych obiektów i urządzeń sportowych, udostępnianie posiadanych obiektów, stanowiących bazę sportową i rekreacyjną na rzecz klubów i związków sportowych, organizacji kultury fizycznej, innych organizacji i stowarzyszeń oraz osób fizycznych, promowanie sportowego stylu życia i rekreacji wśród mieszkańców gminy, koordynowanie współpracy miedzy organizacjami sportowymi działającymi na terenie gminy, koordynowanie całości działań związanych z imprezami sportowymi i rekreacyjnymi.

GOKSiT był organizatorem wielu imprez, takich jak: Kiermasz Wielkanocny, Bieg Wiosny, Spartakiada Sołectw, Dożynki Gminy Dębowiec, Artystyczne Czwartki). Pomimo ich atrakcyjności, nie zawsze istnieje możliwość zapewnienia mieszkańcom tego typu atrakcji, gdyż ich organizacja uzależniona jest od środków budżetowych.

– Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Gumnach

Uroczyste otwarcie budynku odbyło się 13 listopada 2010 roku. W ramach inwestycji powstała Filia Gminnego Ośrodka Kultury, Sportu i Turystyki w Łączce oraz siedziba Ochotniczej Straży Pożarnej. Całość inwestycji wyniosła 1 056 000 zł, z czego 440 000 zł to wartość dofinansowanie. Projekt „Poprawa infrastruktury w Gminach Hażlach i Dębowiec" był współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013. Projekt realizowany w ramach Programu Rozwoju Subregionu Południowego.

Na terenie ośrodka znajduje się sala komputerowa, która była wykorzystywana między innymi do organizacji kursów komputerowych oraz „Bajkowy Kącik" z przeznaczeniem dla najmłodszych dzieci. Wyposażenie „Bajkowego Kącika" zostało sfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Otwarcie nastąpiło 5 marca 2014 r., a wysokość dofinansowania wyniosła 9 631,20 zł. Całość inwestycji zamknęła się w kwocie 14 451,06 zł.

Ponadto w ośrodku, na pierwszym piętrze znajduje się strzelnica Ludowego Klubu Sportowego Korona. W ramach działania strzelnicy, odbywają się treningi i zawody strzeleckie. Z sali korzystają także inni członkowie klubu – tenisiści, a także prowadzone są zajęcia ruchowe przez licencjonowanych instruktorów.

Na terenie gminy Dębowiec funkcjonują także organizacje pozarządowe. Jest to istotne, gdyż uzupełniają one swoimi działaniami ofertę instytucji publicznych, przyczyniając się do wzbogacenia propozycji kulturalnej czy edukacyjnej gminy, realizują przedsięwzięcia społeczne i liczne inicjatywy, które w efekcie przekładają się na atrakcyjność turystyczną oraz osiedleńczą obszaru.

Organizacje pozarządowe to przede wszystkim dobrowolne zrzeszenia osób, przybierające różnorodną formę: stowarzyszeń, fundacji, związku zawodowego, organizacji sportowej, parafii, kółka rolniczego, itp. Organizacje pozarządowe z jednej strony są ważnym elementem wpływającym na rozwój lokalny, z drugiej są w stanie świadczyć profesjonalne usługi publiczne dla społeczności lokalnej, zwłaszcza w dziedzinie sportu, pomocy społecznej, edukacji, kultury i działalności na rzecz osób niepełnosprawnych i bezrobotnych. Uważa się, że ten typ organizacji wypełnia często lukę pomiędzy potrzebami społeczności lokalnej a możliwością ich zaspokojenia przez sektor publiczny. Aktywność lokalna jest niewątpliwie jednym z ważniejszych czynników sprzyjających rozwojowi gminy. Głównymi wskaźnikami w tym zakresie jest liczba organizacji pozarządowych (tzw. organizacji III sektora, NGO).

Tabela 26 Organizacje pozarządowe w gminie Dębowiec

Organizacje pozarządowe
Stowarzyszenia
Ochotnicza Straż Pożarna w Dębowcu
Ochotnicza Straż Pożarna w Gumnach
Ochotnicza Straż Pożarna w Iskrzyczynie
Ochotnicza Straż Pożarna w Kostkowicach
Ochotnicza Straż Pożarna w Ogrodzonej
Ochotnicza Straż Pożarna w Simoradzu
Stowarzyszenie Sportowe Dąb Dębowiec
Stowarzyszenie Miłośników Kultury Dębowczanie
Stowarzyszenie Społecznych Organizacji Inicjatywa w Ogrodzonej
Towarzystwo Katechetyczne Jonasz
Kluby sportowe
Ludowy Klub Sportowy Iskra w Iskrzyczynie
Ludowy Klub Sportowy Strażak Dębowiec
Ludowy Klub Sportowy Wyzwolenie w Simoradzu
Ludowy Klub Sportowy Korona w Gumnach
Uczniowskie kluby sportowe
Uczniowski Klub Sportowy Dębowianka

Źródło: www.debowiec.cieszyn.pl/zestawienie-organizacji

2.11 Turystyka i sport

Walory przyrodnicze i dobra lokalizacja gminy Dębowiec są gwarancją doskonałego wypoczynku dla ceniących spokój i piękno krajobrazu. Ukształtowanie terenu gminy sprawia, iż z wielu miejsc roztaczają się widoczne panoramy na pobliskie pasma Czantorii, Równicy, Klimczoka, Pogórza Śląskiego, a także grzbiety górskie Beskidu Śląsko-Morawskiego znajdującego się na terenie Republiki Czeskiej z najwyższym szczytem Łysą Górą. Droga ekspresowa S1 zapewnia szybki i łatwy dojazd, natomiast bliskość szlaków górskich Beskidu Śląskiego i Śląsko-Morawskiego, Cieszyna z wieloma zabytkami czy przejścia granicznego z Czechami, pozwalaja na kreowanie turystyki weekendowej i dłużej trwającej. W siedzibie Urzędu Gminy w Dębowcu znajduje się Punkt Informacji Turystycznej, który działa w ramach Śląskiego Systemu Informacji Turystycznej, odpowiadający po względem identyfikacji wszystkim Punktom Informacji Turystycznej w województwie śląskim, co ułatwia korzystanie z nich turystom. Dzięki dostępowi do internetu pracownik punktu może potwierdzić wszystkie informacje, o które pyta turysta (noclegi, punkty gastronomiczne, wydarzenia kulturalne, sportowe jak i rekreacyjne organizowane w gminie Dębowiec). Punkt Informacji Turystycznej dysponuje folderami, mapami i informatorami turystycznymi nie tylko z terenu Śląska Cieszyńskiego, ale i całego województwa.

Atrakcyjne tereny gminy Dębowiec, służące rekreacji oraz aktywnemu wypoczynkowi wymagają odpowiedniego zaplecza turystycznego. Na terenie gminy można zdecydować się na dłuższy pobyt. Są tutaj zlokalizowane obiekty spełniające wymagania klientów ceniących sobie wysoką jakość wypoczynku w pięknej scenerii, a także funkcjonują atrakcyjne obiekty agroturystyczne dla osób

odpoczywających w bliskim kontakcie z przyrodą i swojską kulturą regionalną. W kontekście rozwoju turystyki warto jednak podjąć działania w zakresie rozbudowy zróżnicowanej infrastruktury turystycznej.

Tabela 27 Baza noclegowa w gminie Dębowiec

Baza noclegowa	Adres	Oferta
Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Turystyki w Dębowcu	Łączka, ul. Widokowa 10 43 – 426 Dębowiec	• Liczba miejsc noclegowych: 12 • Sala konferencyjna, sala bankietowa, sala weselna, dostęp do Wi-Fi
Gospodarstwo agroturystyczne „Radecki Dwór”	ul. Dębowa 8 43 – 426 Dębowiec	• Liczba miejsc noclegowych : 11 • Oferta gospodarstwa: znajomość języka angielskiego, niemieckiego i czeskiego, • miejsce na ognisko i grilla, staw z możliwością łowienia ryb
Hotel Wellness „Dwór Dębowiec”	ul. Spółdzielcza 6 43 – 426 Dębowiec	• Liczba miejsc noclegowych : 46 • Oferta Hotelu: szkolenia, wesela, zabiegi SPA
Willa Słoneczna	ul. Słoneczna 16 43 - 426 Dębowiec	• Liczba miejsc noclegowych: 42 • Oferta: restauracja dla 100 osób, sala konferencyjna, SPA

Źródło: www.ck.debowiec.com.pl

Walory przyrodniczo-krajobrazowe umożliwiają na terenie gminy Dębowiec kreowanie funkcji wypoczynkowej, ukierunkowanej głównie na turystykę rowerową, pieszą, wodną i agroturystykę oraz wykorzystanie uzdrowiskowych solanek. Wielkim atutem jest bliskie położenie Gminy Dębowiec względem Cieszyna, Skoczowa i Bielska – Białej. Turyści, którzy chcą wypoczywać w spokojnych warunkach, mogą korzystać z bazy noclegowej na terenie gminy Dębowiec z możliwością szybkiego przemieszczania się do wspomnianych ośrodków.

Aktywizacja gminy Dębowiec w zakresie rozwoju turystyki i agroturystyki jest szansą zapobiegania wzrostowi bezrobocia poprzez tworzenie nowych miejsc pracy. Agroturystyka może stać się atrakcyjną formą turystyki, gdyż sprzyja fizycznej regeneracji oraz daje możliwość korzystania z różnych form aktywnej rekreacji.

Istotnym walorem gminy są także zabytki kultury materialnej. Najstarsze wzmianki o miejscowościach Gminy sięgają XIII wieku i już wówczas wymienione zostały w dokumentach osady Iskrzyczyn, Ogrodzona i Simoradz. Do najmłodszych miejscowości należą Gumna (XVI w.) oraz Łączka (XV w.), natomiast historia pozostałych miejscowości Dębowca i Kostkowic jest znana od XIV wieku.

Poniżej zestawiono zabytki kultury materialnej zlokalizowane w gminie Dębowiec.

Tabela 28 Zabytki kultury materialnej gminy Dębowiec

Sołectwo	Zabytki
Dębowiec	• spichlerz, ul. Szkolna 41, , k. XVIII, nr rej.: R/413/53 z 14.05.1953, 139/60 z 22.02.1960 oraz A-264/77 z 22.12.1977
Ogrodzona	• kościół par. pw. św. Mateusza, 1855, nr rej.: A-724/96 z 22.07.1996
Simoradz	• kościół par. pw. św. Jakuba, XV-XVI, 1892, nr rej.: 170/60 z 6.03.1960 oraz A 308/78 z 21.04.1978 • dawna gorzelnia, w obrębie d. folwarku, drewn., 1 poł. XIX, nr rej.: 967/68 z 30.12.1968 oraz A-307/78 z 21.04.1978

Źródło: www.nid.pl

Wiejski charakter gminy Dębowiec sprzyja rozwojowi agroturystyki. Produkt agroturystyczny na obszarach wiejskich tworzą: dobra materialne, wszelkie usługi, osoby, czynności, miejsca, organizacje, pomysły oraz idee związane z gospodarstwem rolnym. Produkt agroturystyczny stanowi zatem kombinację usług miejsca i usług turystycznych w ramach danego gospodarstwa rolnego czy leśnego. Ten rodzaj turystyki związany jest z pobytem w gospodarstwie rolnym i dotyczy różnych form spędzania czasu wolnego oraz uprawiania aktywności turystycznych i rekreacyjnych, których dobór i kompozycja uzależnione są od obszaru, na jakim zlokalizowana jest działalność agroturystyczna. Formy wypoczynku w ramach agroturystyki to także: wycieczki piesze, rowerowe, konne, przyrodnicze, kulturowe, wędkarstwo, łowiectwo.

Dla budowania potencjału turystycznego gmina Dębowiec może wykorzystać szlaki rowerowe. Skupiają się one głównie wzdłuż dróg gminnych i powiatowych, przebiegając wśród pagórków, lasów i stawów. Odkrywają one bezcenne skarby architektury sakralnej oraz zagłębiają się w otaczającej przyrodzie.

W poniższej tabeli zestawiono popularne trasy rowerowe, których atrakcyjność wynika również z tego, że przebiegają przez malownicze tereny gminy Dębowiec.

Tabela 29 Wybrane szlaki rowerowe przebiegające przez tereny gminy Dębowiec

L.p.	Szlaki rowerowe
1	11 Y (żółty) - odgałęzienie trasy nr 1 Pszczyna – Cieszyn, granica państwa. – Pszczyna – Sznelowiec – Os. Wodociągowe – Polne Domy – Jez. Goczałkowickie, zapora – Suszarnia – Gibowy Staw – Pierściec – Kiczyce – Zabawa – Skoczów – Groszówka – Kaplicówka – Simoradz – Dębowiec Podlesie - Dębowiec – Kostkowice – Zamarski – Przedmieście Frysztackie – Zamkowa Góra – Cieszyn, przejscie graniczne.
2	13 Z (zielony] - trasa łącząca Rybnik z Beskidem Śląskim. – Rybnik - Paruszowiec – Ligota – Brzeziny – Chwałowice – Jankowice Rybnickie – Świerklany – Brychówka – Abisynia – Borynia (Jastrzebie Zdrój) – Szeroka –Kąty – Dębina – Kyndra – Bzie Zameckie – Ruptawiec – Brzeziny – Hanzlówka – Zebrzydowice – Kotucz – Zagrodniki – Kończyce Małe – Karłowiec – Kończyce Wielkie – Hażlach – Czarne Doły – Zamarski – Gumna – Bielowiec – Bażanowice – Dzięgielów – Zamek – Wadoły – Cisownica – Na Łazie – Czantoria Baranowa – Ustroń.
3	254 N (niebieski): – Kaczyce - Podświnioszów, granica – Kaczyce Dolne – Kaczyce Górne – Podlesie – Świerszczyniec – Kończyce Wielkie – Pod Rudnikiem – Dębowiec Las – Dębowiec.

Źródło: www.ck.debowiec.com.pl

Wciąż jeszcze istnieje potrzeba budowy zarówno tras rowerowych, jak i ścieżek spacerowych na terenie gminy. Największy skarb gminy Dębowiec, czyli jej zasoby przyrodnicze oraz solanki warto wypromować w celu rozwinięcia turystyki wypoczynkowej i rekreacyjnej.

Naturalnym bogactwem gminy Dębowiec są zalegające na głębokości ponad 500 m pod ziemią wyjątkowo bogate, unikatowe na skalę światową złoża solankowe. Solanki zawierają w swym składzie bardzo wysokie, jedne z najwyższych w Europie, stężenie jodu i bromu i zakwalifikowane zostały do szlachetnych wód mineralnych przeznaczonych do leczenia polegającego na specyficznym działaniu jodu na ustrój ludzki, zwłaszcza przy nieobecności w jej składzie siarczanów i metali ciężkich.

Solanka z Dębowca posiada jedną z najwyższych w świecie koncentrację takich minerałów jak: jod, brom, wapń, krzem oraz selen i zaliczona jest Rozporządzeniem Rady Ministrów z lutego 2006 r. (Dz. U. nr 32/2006 poz. 220) do wód leczniczych i termalnych.

Przebywanie w najbliższej strefie w pobliżu fontanny umożliwia naturalną inhalację dróg oddechowych, podobną do przeprowadzonej w strefie nadmorskiej, z tą różnicą, że solanka z Dębowca jest biologicznie czysta i zawiera wielokrotnie większą mineralizację (np. jodu w 1 litrze jest prawie 20 razy więcej niż w Bałtyku).

Złoża w Dębowcu umożliwiają produkcję:

- zabłockiej solanki termalnej - jest to zatężona woda mineralna przeznaczona do kąpieli. Solanka ta charakteryzuje się unikatowym, wyjątkowo bogatym na skalę światową składem mineralnym. Stężenie takich minerałów jak: jod, brom, wapń, magnez czy selen, należy do absolutnie najwyższych na świecie. Solanka ta posiada olbrzymie walory kosmetyczne;
- zabłockiej soli termalnej - sól ta powstaje na wskutek warzenia w procesie panwiowym zabłockiej solanki termalnej w wyniku czego powstają kryształki soli. Charakteryzuje się bardzo bogatą kompozycją mineralną. Posiada najwyższe spośród dostępnych na rynku soli stężenie jodu. Wspomaga leczenie wielu schorzeń laryngologicznych, reumatycznych, neurologicznych, alergologicznych i dermatologicznych. Ponadto wzmacnia odporność organizmu, zapewnia komplementarne odżywianie organizmu w minerały wchłaniane przez skórę, obniża napięcie nerwowe i ułatwia zasypianie, regeneruje po intensywnym wysiłku;
- zabłockiej mgiełki - produkt ten jest wydobywaną z trzech odwiertów na terenie Dębowca naturalną solanką leczniczą służącą do nawilżania pomieszczeń, stworzenia specyficznego morskiego mikroklimatu i wzbogacenie atmosfery pomieszczeń w jod. Szczególnie cenna jest we wspomaganiu leczenia i profilaktyce schorzeń gardła, krtani i oskrzeli. Stosowana jest w nawilżaczach domowych, fontannach, kaskadach, mini tężniach itp., a także do rozpylania zwłaszcza w pomieszczeniach klimatyzowanych, gdzie zapewnia właściwe zjonizowanie i nawilżenie atmosfery, czym wpływa na poprawę samopoczucia osób tam przebywających.

Złoża solankowe stanowią ogromne bogactwo gminy Dębowiec i atut o znaczeniu turystycznym i leczniczym. W centrum Dębowca, w Parku Jubileuszowym została uruchomiona Tężnia Solankowa. Pierwotnie była to fontanna w kształcie grzyba po którym spływała solanka, obecna tężnia jest wybudowana na planie koła o kilkunastu metrach średnicy.

Inwestycja powstała w wyniku projektu „Rewitalizacja centrum gminy – Budowa pawilonu wielofunkcyjnego” Dofinansowanie uzyskano w ramach środka "Wzmocnienie konkurencyjności i utrzymanie atrakcyjności obszarów zależnych od rybactwa" objętego osią priorytetową 4 - "Zrównoważony rozwój obszarów zależnych od rybactwa" Programu Operacyjnego "Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007 - 2013". Uroczyste otwarcie

odbyło się 11 lipca 2014 roku. Całość inwestycji wyniosła 2 350 952,96 zł, z czego 940 111,25 zł to wartość dofinansowania. Celem projektu było zagospodarowanie przestrzeni publicznej centralnej części Gminy Dębowiec - Parku Jubileuszowego. W ramach inwestycji powstał pawilon wielofunkcyjny oraz tężnie solankowe. W obrębie budynku możliwe jest tworzenie tymczasowej letniej sceny gdzie odbywają się spotkania, koncerty organizowane dla lokalnej społeczności, a także dla przyjezdnych turystów. Dzięki tej inwestycji centrum gminy stało się wspaniałym miejscem stymulującym wzrost aktywności społecznej i gospodarczej. Obiekt stanowi nowoczesną wizytówkę gminy Dębowiec i wzbogaca lokalną infrastrukturę rekreacyjno-turystyczną. Tężnie solankowe stanowiące innowacyjne rozwiązanie spowodowały wzrost zainteresowania gminą pod względem turystycznym. Powstałe lokale usługowe wpłynęły pozytywnie na rozwój aktywności gospodarczej.

Sport

Ważnym aspektem polityki prospołecznej jest stwarzanie warunków dla uprawiania kultury fizycznej i aktywności rekreacyjnej, co wiąże się z funkcjonowaniem infrastruktury sportowej i działalnością klubów sportowych oraz zasobami kadry trenersko-instruktorskiej.

W gminie Dębowiec miedzy innymi ofertę sportową przygotowuje Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Turystyki.

W 2014 r. Lokalna Grupa Rybacka Żabi Kraj na terenie zrzeszonych gmin, utworzyła Gminne Kompleksy Tras Nordic Walking w ramach środka 4.2 PO RYBY 2007-2013.

Gminny Kompleks Tras Nordic Walking to sieć tras do uprawiania Nordic Walking o różnej długości i stopniu trudności: trasa łatwa (zielona) skierowana jest w szczególności do dzieci i młodzieży w wieku szkolnym oraz do osób starszych (jej długość to około 5 km, czas przejścia około 1 godziny), trasa średnia (czerwona) przeznaczona jest zarówno dla osób początkujących jak i zaawansowanych (jej długość to około 10 km, czas przejścia około 2 godziny), trasa czarna (trudna) polecana jest przede wszystkim osobom zaawansowanym (jej długość to około 15 km, czas przejścia około 2 godziny).

Gminne Kompleksy Tras Nordic Walking powstały we współpracy Stowarzyszenia Dolina Karpia celem rozwoju i promocji obszarów zależnych od rybactwa.

Na terenie Gminy Dębowiec w ramach współpracy z LGR Żabi Kraj powstały 3 trasy, czwarta trasa - niebieska o długości 6,5 km i średnim stopniu trudności została wytyczona przez Gminny Ośrodek Kultury przy współpracy z LGD Cieszyńska Kraina. Początek każdej z czterech tras znajduje się w centrum Dębowca, przy tężni solankowej. Szczegółowy przebieg tras znajduje się w przewodniku pt. "Spacerkiem po gminie Dębowiec", który można bezpłatnie nabyć w Punkcie Informacji Turystycznej w Dębowcu.

W gminie Dębowiec funkcjonują kluby sportowe:

- Ludowy Klub Sportowy „Strażak” w Dębowcu,
- Ludowy Klub Sportowy „Iskra” w Iskrzyczynie,
- Ludowy Klub Sportowy „Wyzwolenie” w Simoradzu,

- Ludowy Klub Sportowy „Korona” w Gumnach,
- Uczniowski Klub Sportowy „Dębowianka” w Dębowcu,
- Stowarzyszenie Sportowe Dąb Dębowiec.

Poniżej zestawiono dane dotyczące klubów sportowych, sekcji i kadry instruktorsko-trenerskiej.

Tabela 30 Dane dotyczące klubów sportowych i kadry instruktorsko-trenerskiej w l. 2008-2012

Wyszczególnienie	2008	2010	2012	2014
Kluby	5	5	5	5
Członkowie	302	305	324	276
Ćwiczący ogółem	360	309	366	275
Ćwiczący mężczyźni	332	295	325	210
Ćwiczący kobiety	28	14	41	65
Ćwiczący do lat 18 ogółem	167	144	243	203
Ćwiczący do lat 18 chłopcy	153	139	220	155
Ćwiczący do lat 18 dziewczęta	14	5	23	48
Sekcje sportowe	12	10	7	7
Trenerzy	7	3	4	3
Instruktorzy sportowi	5	8	8	6
Inne osoby prowadzące zajęcia sportowe	11	6	1	6

Źródło: dane GUS

3. Ocena i oczekiwania mieszkańców – wyniki badań ankietowych

3.1 Zagadnienia metodologiczne

W ramach prac diagnostycznych nad opracowaniem *Strategii Rozwoju Gminy Dębowiec na lata 2016-2025,* przeprowadzone zostało badanie sondażowe wśród mieszkańców gminy Dębowiec służące pozyskaniu ich opinii na temat warunków życia i potencjału rozwojowego gminy.

Badanie zostało przeprowadzone pomiędzy 1 lutego a 15 lutego 2016 r., następnie termin został wydłużony do 14 marca 2016 r. Narzędziem przeprowadzenia badania była ankieta. Poprzez wybór sposobu uczestniczenia w badaniu (ankieta on-line oraz swobodny dostęp do ankiet dystrybuowanych przez Urząd Gminy w Dębowcu), miało ono charakter anonimowy i losowy. Pytania dotyczyły przede wszystkim obecnej kondycji gminy Dębowiec, warunków życia oraz oczekiwań, co do kierunków jej rozwoju. Ponadto respondenci odpowiadali na pytania związane z przywiązaniem do miejsca zamieszkania oraz możliwościami i barierami rozwojowymi gminy, a także mieli możliwość zgłaszania propozycji konkretnych projektów/programów skierowanych do mieszkańców.

Badanie przeprowadzone było:

- w formie elektronicznej (on-line), za pośrednictwem interaktywnego formularza ankietowego,
- tradycyjną metodą (PAPI), w ramach której formularze ankiet w wersji papierowej były umieszczone w miejscach ogólnodostępnych,

W badaniu ankietowym wzięło udział łącznie 137 respondentów (60 osób wypełniły ankietę w wersji papierowej i 77 osób wykorzystało narzędzie on-line).

Formularz ankiety zawierał następujące elementy:

- metryczkę – podstawowe dane respondenta (płeć, wiek, status, wykształcenie),
- ocenę warunków życia w gminie Dębowiec,
- wskazanie mocnych i słabych stron gminy Dębowiec,
- wskazanie stosunku do swojego miejsca zamieszkania oraz preferencji, co do przyszłego miejsca zamieszkania,
- wskazanie najważniejszego przedsięwzięcia, które warto zrealizować w gminie,
- wybór i ocenę ważności kierunków rozwoju i działań samorządu na rzecz harmonijnego rozwoju gminy Dębowiec.

Ponieważ nie wszystkie formularze ankietowe były wypełnione kompletnie, dla poprawności prezentowania danych, w opisach wykresów i tabel wskazano liczbę respondentów (N), którzy faktycznie udzielili odpowiedzi na określone pytanie.

3.2 Charakterystyka respondentów

Podstawowe dane respondenta zawarte w formularzu ankietowym umożliwiają opracowanie charakterystyki uczestniczących w badaniu.

Podział grupy respondentów ze względu na płeć przedstawia poniższa tabela.

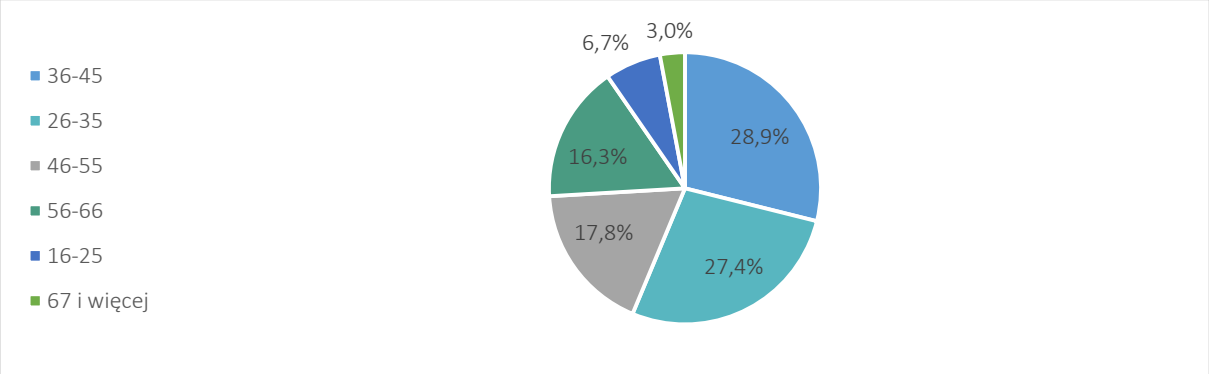
Tabela 31 Podział respondentów ze względu na płeć (N=134)

Płeć	Liczba respondentów	%
Kobieta	77	57,5%
Mężczyzna	57	42,5%
Razem	134	100%

Źródło: opracowanie własne

W badaniu sondażowym reprezentowane były wszystkie grupy wiekowe. Najliczniej reprezentowane były grupy w przedziałach wiekowych 36-45 lat oraz 26-35 lat. Łącznie obie te grupy stanowiły ponad połowę uczestniczących w badaniu sondażowym (56,3%).

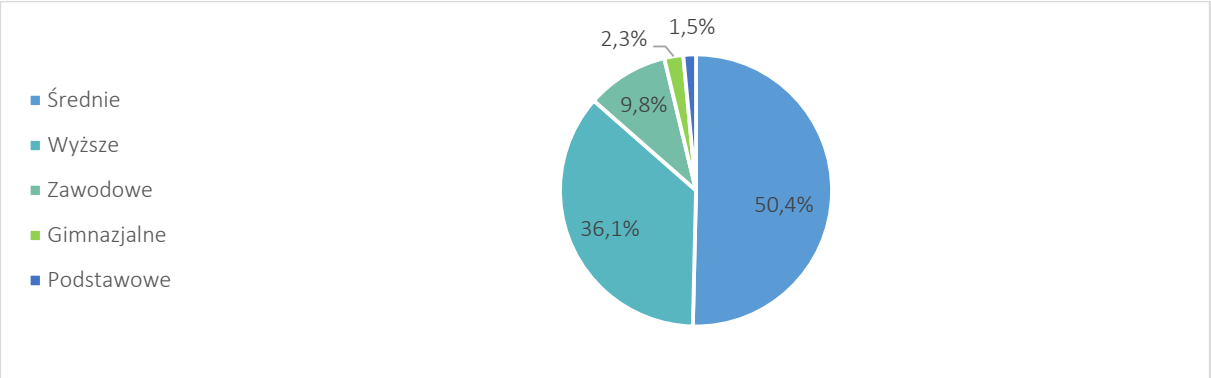
Wykres 16 Wiek respondentów

Źródło: opracowanie własne

W strukturze wykształcenia połowę badanych stanowią osoby z wykształceniem średnim (50,4%), a kolejną liczną grupą są osoby z wykształceniem wyższym (36,1%). Taka struktura wykształcenia jest adekwatna z założeniem, iż osoby bardziej aktywne społecznie (podejmujące głos, działacze organizacji pozarządowych czy osoby aktywnie biorące udział w wyborach) to reprezentacja grup z wyższym i średnim wykształceniem.

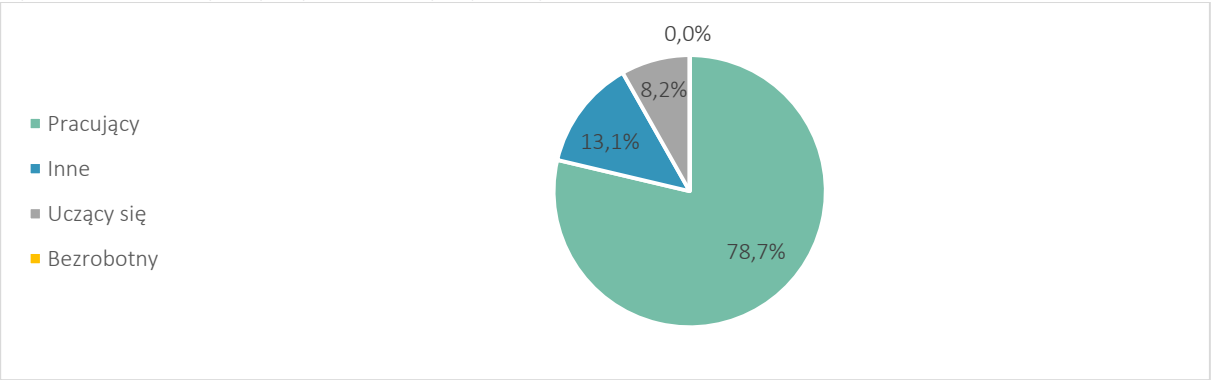
Wykres 17 Wykształcenie respondentów (N=133)

Źródło: opracowanie własne

Ankietowani reprezentowali różne grupy statusu zawodowego. Najliczniejszą grupę stanowiły osoby pracujące. Wśród złożonych ankiet nie odnotowano ani jednej, która pochodziłaby od osoby bezrobotnej. Poniższy wykres prezentuje strukturę ankietowanych w kontekście ich statusu na rynku pracy.

Wykres 18 Status na rynku pracy ankietowanych (N=122)

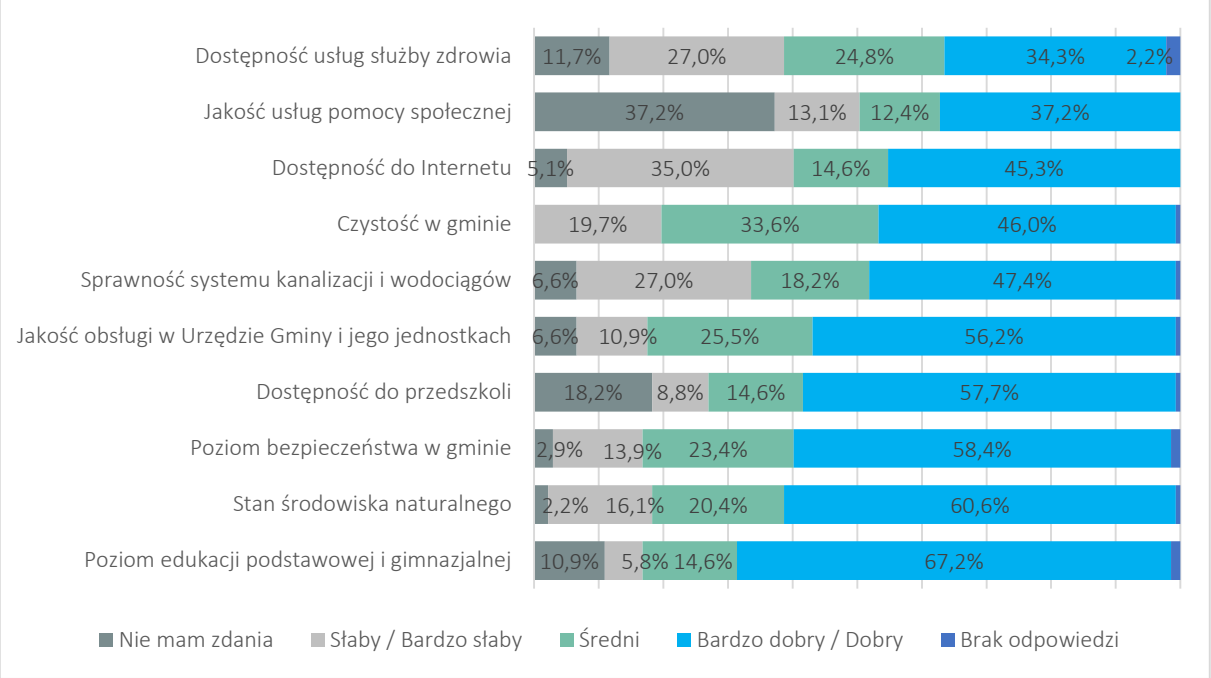

Źródło: opracowanie własne

3.3 Wyniki badań ankietowych

W badaniu sondażowym poruszono ważną kwestię dotyczącą oceny poszczególnych aspektów jakości życia w gminie Dębowiec. Pierwsze pytanie zawierało listę czynników wpływających na jakość życia w gminie oraz oceny każdego z czynników. Na poniższych dwóch wykresach zaprezentowano 10 aspektów jakości życia w gminie spośród 24 ujętych w ankiecie, według kategorii najwyżej ocenianych oraz najniżej ocenianych. Wybór kategorii podyktowany jest liczbą wskazań.

Wykres 19 Ocena jakości życia w gminie Dębowiec wg kategorii najwyżej ocenianych (N=137)

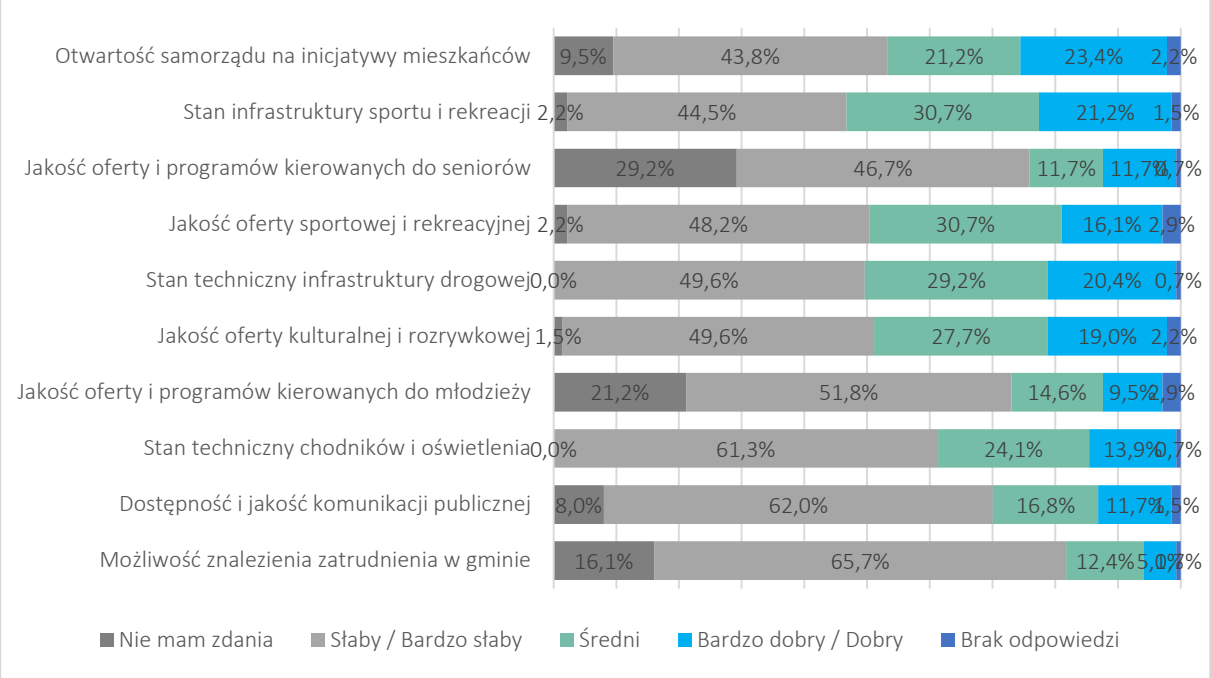
Źródło: opracowanie własne

Wśród zaproponowanych w ankiecie aspektów charakteryzujących poziom życia w gminie, 67,2% respondentów bardzo dobrze oceniło poziom edukacji podstawowej i gimnazjalnej, 60,6% bardzo dobrze ocenia stan środowiska naturalnego, co ma ogromne znaczenie w kontekście potencjału turystycznego gminy. Wysoce pozytywnie oceniona została dostępność do przedszkoli oraz poziom bezpieczeństwa na terenie gminy, a także jakość obsługi mieszkańców w Urzędzie Gminy Dębowiec oraz jednostkach podległych. W kontekście planów rozwojowych gminy związanych z podniesieniem jej atrakcyjności osiedleńczej, takie opinie mają istotne znaczenie. Blisko połowa ankietowanych bardzo dobrze oceniła również sprawność infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, stan czystości w gminie, co wpływa na jej wizerunek.

Jeśli chodzi o ważny aspekt dla mieszkańców, jakim jest dostęp do sieci internetowej, to wprawdzie 45,3% respondentów oceniła go bardzo dobrze, jednak 35% podkreśliło, że dostępność jest na słabym a nawet bardzo słabym poziomie. W ocenie jakości usług pomocy społecznej tak samo liczna grupa respondentów (37,2%) oceniła ją bardzo dobrze jak grupa pozostających bez zdania na ten temat. W praktyce zdolność do oceny jakości pomocy społecznej mają raczej osoby z niej korzystające, dlatego ważne jest, że zaledwie 13,1% respondentów wydało w tej kwestii negatywną opinię.

Poniżej zaprezentowane zostały najniżej oceniane przez mieszkańców gminy Dębowiec aspekty związane z jakością życia.

Wykres 20 Ocena jakości życia w gminie Dębowiec wg kategorii najniżej ocenianych (N=137)

Źródło: opracowanie własne

Wśród aspektów jakości życia negatywnie ocenionych przez mieszkańców gminy Dębowiec znalazły się: możliwość znalezienia zatrudnienia w gminie (65,7% respondentów oceniło ten aspekt bardzo źle). Ocena taka nie budzi zaskoczenia, biorąc pod uwagę, że dostępność do miejsc pracy w gminach wiejskich często pozostaje niska. O ile aspekt ten wpływa na postrzeganie jakości życia na danym terenie, to nie jest on wprost zależny od samorządu. Wśród kategorii świadczących o jakości życia w gminie Dębowiec będących już w kompetencjach samorządu, respondenci negatywnie ocenili dostępność i jakość komunikacji publicznej, a także stan infrastruktury drogowej oraz stan techniczny chodników i oświetlenia na terenie gminy. Oczekiwania mieszkańców gminy, w zakresie poprawy jakości życia, koncentrują się również wokół jakości oferty i programów kierowanych do młodzieży i seniorów, a także wokół jakości oferty kulturalno-rozrywkowej oraz sportowo-rekreacyjnej. Ich niski poziom w opinii mieszkańców idzie w parze ze stanem infrastruktury sportowej na terenie gminy Dębowiec.

Ogromne znaczenie dla budowania polityki rozwoju gminy ma również opinia mieszkańców dotycząca otwartości samorządu na inicjatywy mieszkańców. W tym zakresie aż 43,8% respondentów wydało negatywną opinię, co z pewnością będzie sygnałem dla samorządu gminy Dębowiec, aby odpowiedzieć na artykułowane przez mieszkańców, potrzeby i opinie.

Podsumowując analizę tej części ankiety, należy stwierdzić, że głos mieszkańców gminy Dębowiec wskazuje na konkretne czynniki, warte uwagi, które decydują o jakości życia w gminie, w aspekcie pozytywnym i negatywnym. Poniżej zestawiono czynniki ocenione pozytywnie i czynniki ocenione negatywnie przez respondentów, przyjmując za kryterium ich wyboru wskazanie przez ponad 50% badanych.

Tabela 32 Zestawienie aspektów jakości życia w gminie Dębowiec ocenionych pozytywnie i negatywnie

Czynniki ocenione pozytywnie	% wskazań	Czynniki ocenione negatywnie	% wskazań
Poziom edukacji podstawowej i gimnazjalnej	67,2%	Możliwość znalezienia zatrudnienia w gminie	65,7%
Stan środowiska naturalnego	60,6%	Dostępność i jakość komunikacji publicznej	62,0%
Poziom bezpieczeństwa	58,4%	Stan techniczny chodników i oświetlenia	61,3%
Dostępność do przedszkoli	57,7%	Jakość oferty i programów kierowanych do młodzieży	51,8%
Jakość obsługi w Urzędzie Gminy i podległych jednostkach	56,2%		

Źródło: opracowanie własne

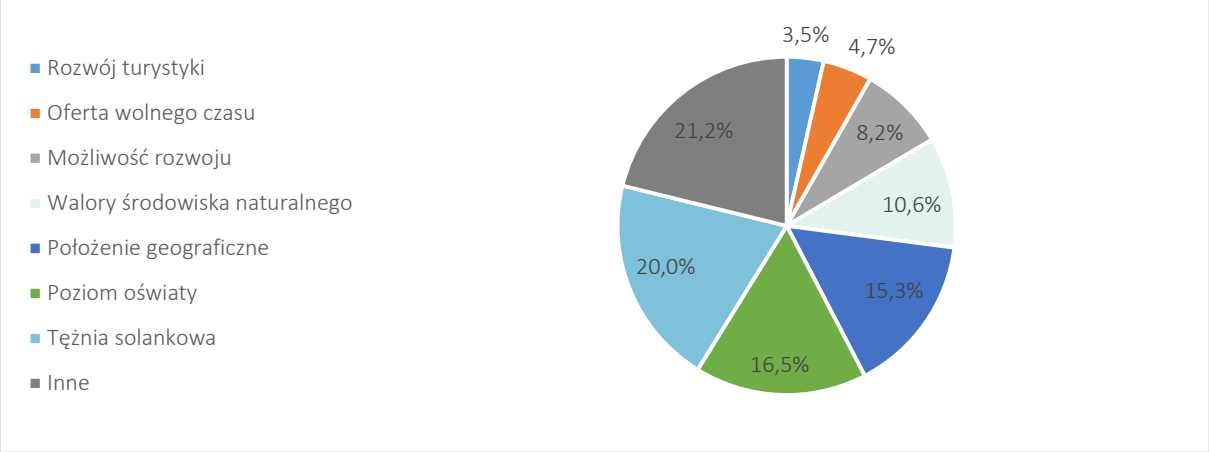
Zagadnieniem analizowanym w dalszej kolejności była opinia mieszkańców na temat mocnych i słabych stron gminy Dębowiec. Pytanie miało formę otwartą. Aby skodyfikować odpowiedzi pytania otwartego użyto najczęściej powtarzających się stwierdzeń, jako haseł kluczowych.

Wśród wymienionych w swobodnych wypowiedziach mocnych stron gminy Dębowiec wygenerowano następujące kategorie:

- rozwój turystyki,
- oferta wolnego czasu,
- możliwość rozwoju,
- walory środowiska naturalnego,
- położenie geograficzne,
- poziom oświaty,
- tężnia solankowa.

Poniższy wykres zestawia odpowiedzi.

Wykres 21 Mocne strony gminy Dębowiec w opinii mieszkańców (N=85)

Źródło: opracowanie własne

Według respondentów mocną stroną gminy Dębowiec jest zlokalizowana tutaj tężnia solankowa i korzystne usytuowanie geograficzne w atrakcyjnym przyrodniczo regionie o wysokich walorach

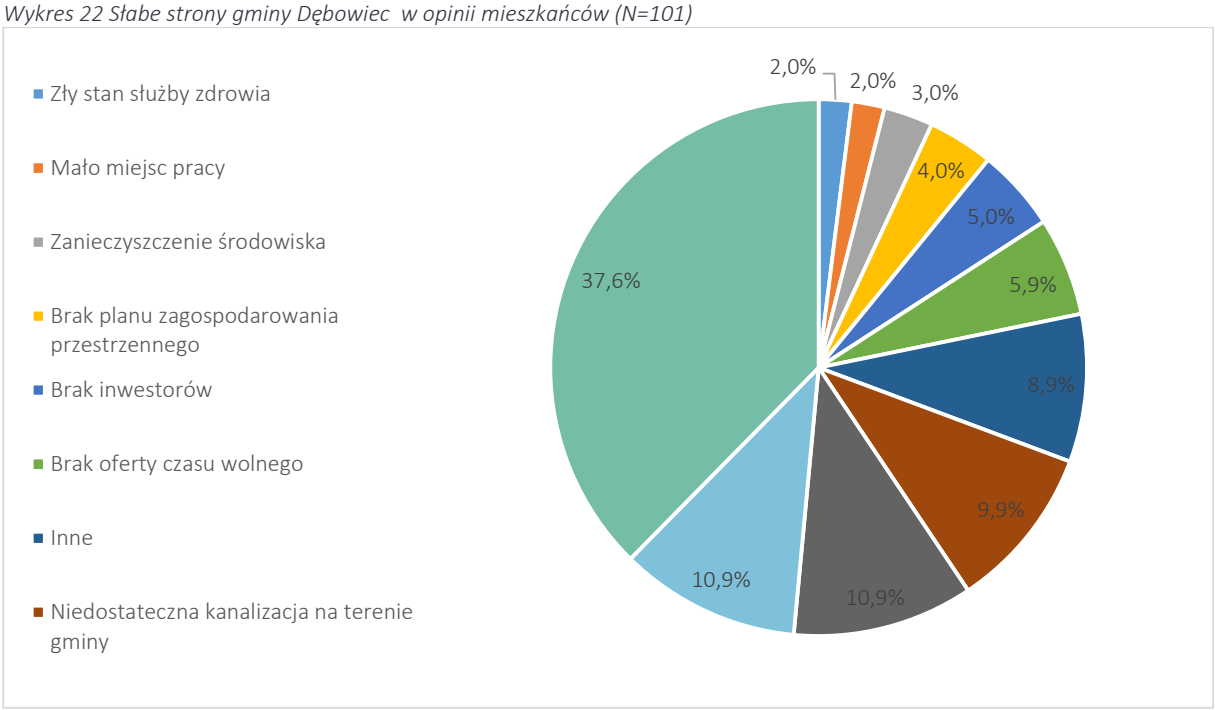
środowiska naturalnego. Pozytywnie została oceniona administracja samorządowa, oferta kulturalno-sportowa oraz infrastruktura z nią związana. Tylko 3,5% respondentów wskazało rozwój turystyki jako mocną stronę gminy, a w kontekście częściej przytaczanych wypowiedzi ujawnia to potencjał jaki drzemie w szansach rozwojowych gminy Dębowiec. W kategorii „inne" zgrupowano pojedyncze swobodne wypowiedzi mieszkańców gminy, wśród których warto zaznaczyć: „bardzo ładne centrum Dębowca", „piękne kościoły".

Na pytanie o słabe strony gminy Dębowiec respondenci udzielili swobodnych wypowiedzi, które zgrupowano w kilku kategoriach, w oparciu o najczęściej powtarzające się:

- zły stan służby zdrowia,
- mało miejsc pracy,
- zanieczyszczenie środowiska,
- brak planu zagospodarowania przestrzennego,
- brak inwestorów,
- brak oferty czasu wolnego,
- niedostateczna kanalizacja na terenie gminy,
- brak infrastruktury rekreacyjno-sportowej,
- transport publiczny,
- infrastruktura drogowa.

Poniżej zestawiono procentowo wypowiedzi mieszkańców we wskazanych kategoriach.

Wykres 22 Słabe strony gminy Dębowiec w opinii mieszkańców (N=101)

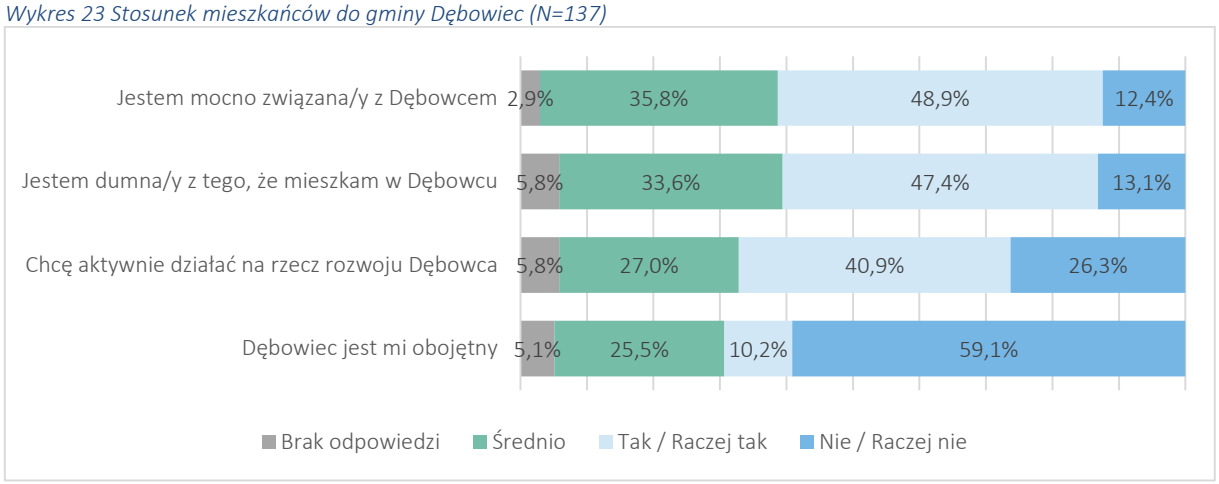
Źródło: opracowanie własne

Najsłabiej oceniana według respondentów jest infrastruktura drogowa, 37,6% respondentów wskazało ją jako słabą stronę gminy Dębowiec. Ponadto uwagę zwracają: transport publiczny, brak infrastruktury rekreacyjno-sportowej oraz poziom skanalizowania gminy, wskazane jako słabe strony.

Wśród pojedynczych swobodnych wypowiedzi zgrupowanych w kategorii „inne" istotne wydają się wypowiedzi, że: „największym problemem jest wyrównywanie szans pomiędzy wszystkimi wioskami, bo w tej chwili uwaga władzy skupia się tylko na Dębowcu" oraz „mały budżet".

Wyniki przeprowadzonego badania zaprezentowane na poniższym wykresie wskazują, że ponad połowa mieszkańców gminy (59,1%) nie wyraża obojętności wobec miejsca swojego zamieszkania, jakim jest gmina Dębowiec. 40,9% ankietowanych mieszkańców wyraża chęć aktywnego działania na rzecz gminy, a prawie połowa mieszkańców biorących udział w badaniu (48,9%), czuje się z gminą mocno związana. Odpowiedzi na to pytanie ankietowe wyraźnie wskazuje, że samorząd powinien podjąć działania, które podniosą jakość życia w gminie Dębowiec, działania, które będą odpowiedzią wprost na potrzeby i oczekiwania mieszkańców.

Wykres 23 Stosunek mieszkańców do gminy Dębowiec (N=137)

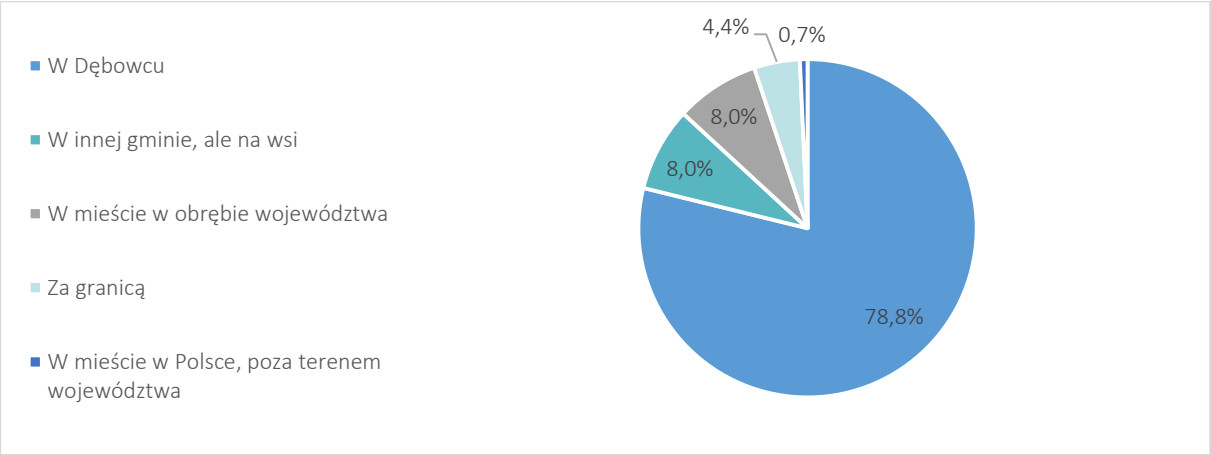

Źródło: opracowanie własne

Kolejne pytanie dotyczyło preferencji respondentów co do miejsca zamieszkania. Mieszkańcy zostali zapytani o to, gdzie chcieliby mieszkać w perspektywie 5-ciu lat. Pomimo wielu wyrażanych w badaniu zastrzeżeń, co do jakości życia w gminie Dębowiec, aż 78,8% mieszkańców nie wyraża chęci opuszczenia swego miejsca zamieszkania w ciągu najbliższych 5-ciu lat. O wyjeździe do miasta myśli zaledwie 8% respondentów i tyle samo dopuszcza ewentualność wyjazdu do innej gminy, jednak na wieś. Natomiast o zamieszkaniu za granicą myśli zaledwie 4,4% respondentów.

Poniższy wykres zestawia preferencje respondentów w tym temacie.

Wykres 24 Poziom przywiązania mieszkańców do gminy Dębowiec (N=137)

Źródło: opracowanie własne

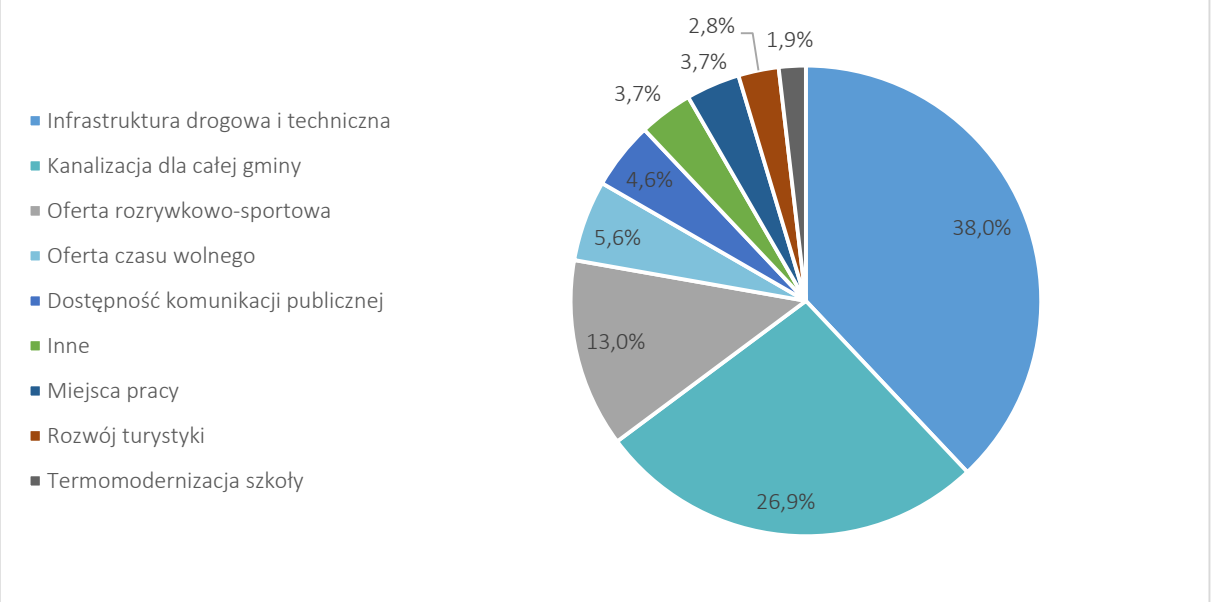
Biorący udział w badaniu zostali również poproszeni o wskazanie jednego, najważniejszego w ich opinii przedsięwzięcia/projektu/zadania, które jest konieczne do zrealizowania w gminie Dębowiec. Pytanie miało charakter otwarty, a swobodne wypowiedzi pogrupowane zostały w następujące kategorie:

- infrastruktura drogowa i techniczna,
- kanalizacja dla całej gminy,
- oferta rozrywkowo-sportowa,
- oferta czasu wolnego,
- dostępność komunikacji publicznej,
- miejsca pracy,
- rozwój turystyki,
- termomodernizacja szkoły.

Najczęściej wskazywano na potrzebę poprawy infrastruktury drogowej i technicznej na terenie gminy, następnie na konieczność skanalizowania całej gminy oraz konieczność rozbudowy oferty rozrywkowo-sportowej. Dla samorządu istotne powinny być wskazania mieszkańców rozumiane jako najważniejsze do realizacji, gdyż pokazują one wyraźnie oczekiwania i niedobory w poszczególnych dziedzinach. Wybór najważniejszych zdaniem respondentów przedsięwzięć nie był bardzo zróżnicowany, natomiast pojedyncze wypowiedzi zgrupowano w kategorii „inne" i stanowią one zaledwie 3,7% udzielonych wypowiedzi. Warto zwrócić uwagę na takie z nich, jak: „tereny przemysłowe wokół starej S1", „żłobek" czy „obniżenie podatków od nieruchomości".

Poniższy wykres prezentuje udział procentowy respondentów w odpowiedziach włączonych w poszczególne kategorie.

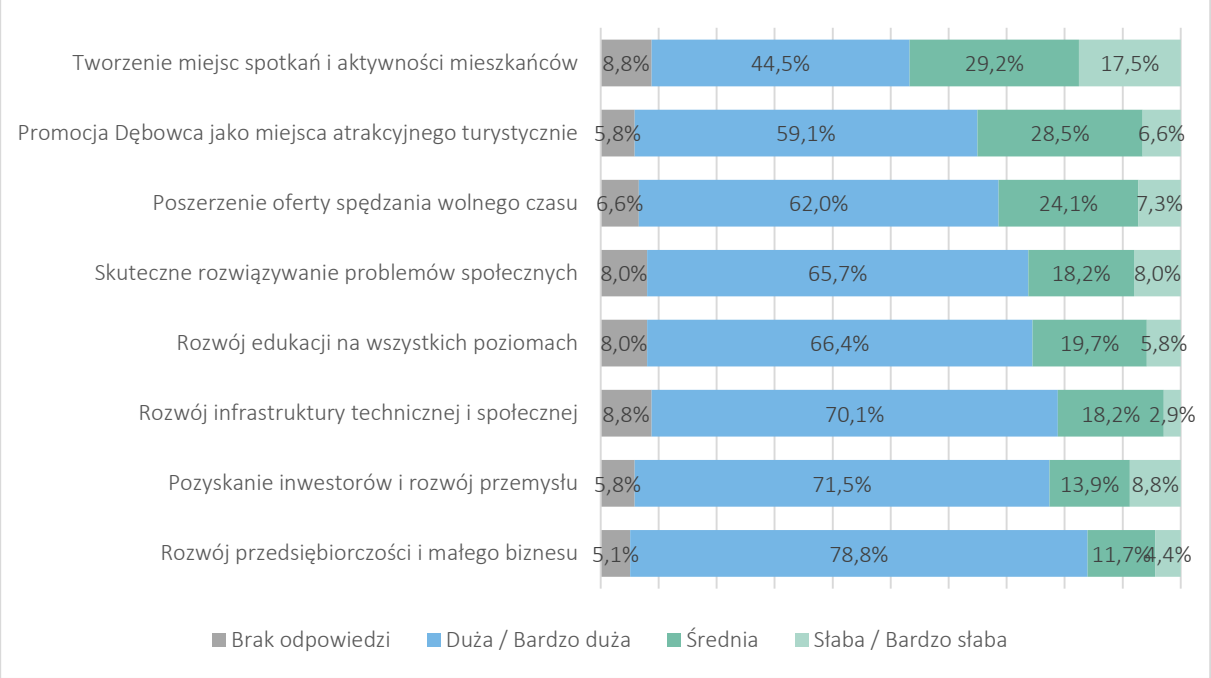
Wykres 25 Najważniejsze przedsięwzięcia do realizacji w gminie Dębowiec (N=108)

Źródło: opracowanie własne

Ostatnim elementem ankiety było wskazanie przez respondentów, które kierunki interwencji mają największe znaczenie dla harmonijnego rozwoju gminy Dębowiec. Duży odsetek respondentów, wskazał na takie działania jak: rozwój przedsiębiorczości i małego biznesu, pozyskanie inwestorów i rozwój przemysłu oraz rozwój infrastruktury technicznej i społecznej - jako czynniki kluczowe dla rozwoju gminy. Niebagatelne znaczenie w opinii respondentów mają też działania z zakresu rozwoju edukacji, a także rozwiązywania problemów społecznych oraz działania z zakresu integracji społecznej. Wszystkie kategorie prezentujące kierunki interwencji, w ocenie respondentów posiadają bardzo duży wpływ na rozwój społeczno-gospodarczy gminy.

Wykres 26 Kierunki działania dla rozwoju gminy Dębowiec (N=137)

Źródło: opracowanie własne

Przedstawione wyniki badania sondażowego ujawniają, że mieszkańcy gminy Dębowiec przede wszystkim interesują się kondycją gminy w jej wymiarze społeczno-gospodarczym, czego wyrazem jest udział w badaniu sondażowym. Niemałe znaczenie miał również intensywny kolportaż ankiet, co było przejawem chęci samorządu do dotarcia do jak największej liczby potencjalnych respondentów.

Mieszkańcy gminy Dębowiec dostrzegają jej słabe strony związane z infrastrukturą drogową i komunikacyjną, ze słabym wykorzystaniem potencjału turystycznego, co przekłada się na atrakcyjność, czy też konkurencyjność lokalnego rynku pracy, z niskim poziomem oferty kulturalnej, sportowej, integrującej społeczność oraz brakiem odpowiedniej do tego infrastruktury. Jednak dostrzegają również pozytywne aspekty, jakimi dysponuje gmina Dębowiec. Są nimi położenie geograficzne i środowisko naturalne, które determinuje możliwości rozwoju turystyki, a także poziom oświaty od szczebla przedszkolnego do gimnazjalnego, co wpływa na wizerunek gminy.

Czynniki związane z poprawą jakości infrastruktury drogowej, wykorzystanie potencjału turystycznego dla stymulowania małej przedsiębiorczości i skuteczne rozwiązania w zakresie oferty kulturalno-sportowo-integracyjnej, to zadania rekomendowane przez badanych jako kluczowe dla rozwoju gminy. Wyrażone preferencje co do miejsca zamieszkania w perspektywie najbliższych lat pokazują, że mieszkańcy gminy Dębowiec, są z nią związani, co determinowane może być czynnikiem „pokoleniowym". Z perspektywy samorządu stanowić to może cenny element motywujący i determinujący działania na rzecz społeczności gminy Dębowiec.

4. Analiza metodą SWOT

Analiza SWOT jest podstawowym narzędziem umożliwiającym diagnozowanie obecnej sytuacji danego podmiotu w kontekście planowania jego dalszego rozwoju. Jako główne zalety tej metody należy wskazać:

- generowanie z otoczenia szans rozwoju oraz zagrożeń hamujących rozwój gminy szczególnie w kontekście efektywnego wykorzystania lokalnego potencjału,
- diagnoza bliższego oraz dalszego otoczenia gminy,
- określenie mocnych punktów oraz wskazania jej słabych stron pod kątem zasobów,
- poznanie otoczenia konkurencyjnego (szczególnie ważne w kontekście samorządów upatrujących swojej szansy rozwojowej w wykorzystaniu zasobów środowiska naturalnego).

Przeprowadzona w ramach procesu planowania strategicznego analiza SWOT opiera się na następujących kluczowych źródłach:

- wyniki prac zespołów eksperckich (tzw. „warsztaty strategiczne"),
- wyniki sondażowych badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców gminy Dębowiec,
- syntetycznym ujęciu analizy danych pochodzących ze źródeł wtórnych.

Mocne strony		Słabe strony	
Korzystne położenie komunikacyjne przy szlaku transportowym o znaczeniu międzynarodowym, krajowym i regionalnym	Bliska odległość do granicy polsko-czeskiej	Brak strefy aktywności gospodarczej	Brak zdefiniowanej polityki przyciągania inwestorów
Niewielka odległość od atrakcyjnych miejscowości turystycznych: Ustroń, Wisła (widoczne panoramy na Beskidy)	Korzystne położenie geograficzne w zachodniej części Pogórza Cieszyńskiego częściowo w dolinie Wisły	Niski stopień dywersyfikacji lokalnego rynku pracy	Brak atrakcyjnych ofert pracy
Posiadanie studium i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy	Sukcesywny wzrost liczby podmiotów gospodarczych w sektorze prywatnym (o 12,3 % od 2011 r.)	Brak polityki zachęcającej do osiedlania się w Gminie Dębowiec	Wysoki odsetek osób bezrobotnych między 18 a 34 r.ż.(50,0%)

Zapisy dotyczące lokowania budownictwa mieszkaniowego w MPZP	Teren atrakcyjny osiedleńczo, sąsiadujący z Cieszynem	Niezadowalający stan techniczny infrastruktury drogowej	Niedobór lokali komunalnych i socjalnych
Efektywnie funkcjonująca sieć Ochotniczych Straży Pożarnych	Dobra oferta kulturalna dzięki GBP i GOKSiT	Wymagające modernizacji budynki szkół i przedszkoli	Brak oferty kulturalno-edukacyjnej integrującej seniorów
Sprawnie funkcjonująca Gminna Biblioteka Publiczna	Wystarczająca liczba miejsc w gminnych przedszkolach	Brak oferty kulturalno-edukacyjnej integrującej ludzi młodych	Wymagające termomodernizacji budynki gminne
Zmniejszająca się liczba osób bezrobotnych (o 43,2% od 2011 r.)	Rozwinięta komunikacja publiczna	Mała dostępność usług medycznych	Niedostateczna liczba i jakość placów zabaw i siłowni zewnętrznych
Atrakcyjne położenie geograficzne	Obecność infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej (m.in. stawy hodowlane)	Brak monitoringu gminnego podnoszącego bezpieczeństwo mieszkańców	Słaba kondycja infrastrukturalna gminnych jednostek oświatowych i niski poziom zaangażowanie rodziców
Zasoby historyczno -kulturowe	Bardzo dobrze rozwinięty system gospodarki odpadami	Brak przedsięwzięć z zakresu ekonomii społecznej	Brak wystarczającej bazy noclegowej
		Niewystarczająco rozwinięta strefa rekreacji i wypoczynku	Brak promocji turystycznej gminy

Słaby system gospodarki wodno-ściekowej;	Niewystarczające wykorzystanie odnawialnych źródeł energii
Słabe działania w zakresie gospodarki niskoemisyjnej	

Szanse		Zagrożenia	
Bliskość granicy polsko-czeskiej w kontekście gospodarczym i turystycznym	Potencjał stawów hodowlanych w kontekście gospodarczym i turystycznym	Proces starzenia się społeczeństwa	Niewykorzystanie potencjału turystycznego jako czynnik hamujący rozwój gospodarczy
Bliskość ośrodków akademickich (Cieszyn, Katowice)	Utworzenie strefy aktywności gospodarczej i systemu zachęt dla inwestorów	Duża konkurencja na rynku usług turystycznych	Wzrastająca liczba zadań delegowanych gminom bez zapewnienia środków na ich realizację
Dostępność środków z UE na działania w zakresie ochrony środowiska oraz działania szkoleniowe i doradcze	Możliwości rozwojowe branży turystycznej, która w perspektywie długoterminowej może stać się istotnym elementem gminnej gospodarki	Ograniczone środki własne na finansowanie i współfinansowanie inwestycji	
Rozwój bazy gastronomiczno - hotelarskiej, ukierunkowanie oferty do strategicznych grup odbiorców: rodzin z dziećmi i amatorów turystyki kwalifikowanej	Promocja agroturystyki i ekoturystyki		

Realizacja planowanych inwestycji z zakresu infrastruktury turystycznej	Integrowanie obecnej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej (szlaki piesze, rowerowe) oraz podejmowanie działań w kierunku jej rozbudowy jako czynniki sprzyjające
Organizacja miejsc opieki dla osób starszych	Rozwój budownictwa mieszkaniowego

5. Rozwój strategiczny w latach 2016-2025

Powyższa analiza SWOT, a także diagnoza społeczno-gospodarcza przeprowadzona metodą *desk research* oraz badanie sondażowe mieszkańców pozwoliły na zidentyfikowanie kluczowych problemów strategicznych (KPS) w odniesieniu do obecnej sytuacji w gminie Dębowiec. Wyodrębnienie zjawisk negatywnych na bazie analizy sytuacji zastanej umożliwia budowanie potencjalnych scenariuszy zmian w formie przedsięwzięć i projektów, które zostaną wyspecyfikowane w części postulatywnej opracowania. Określenie kluczowych problemów strategicznych ułatwia w dalszej kolejności definiowanie celów rozwojowych.

1. Problemem o znaczeniu strategicznym jest słaba kondycja gminy Dębowiec w kontekście jakości życia odczuwanej przez mieszkańców, co również przekłada się na niewystarczającą atrakcyjność osiedleńczą gminy. Wprawdzie analiza sytuacji demograficznej gminy ukazuje wzrost liczby ludności (o 4,5% w latach 2005-2014) oraz korzystne tendencje implikowane przez przyrost naturalny, jednak jest to efektem czynnika pokoleniowego, który determinuje przywiązanie do miejsca zamieszkania, więzi społeczne czy poczucie stabilności. Natomiast nie wpływa to na atrakcyjność osiedleńczą gminy Dębowiec, do której nie przybywają nowi mieszkańcy. Badania sondażowe przeprowadzone wśród mieszkańców gminy wyraźnie pokazały odczuwane przez nich deficyty wpływające na jakość życia: niewystarczający stan infrastruktury drogowej, w tym stan techniczny chodników i oświetlenia, słaba dostępność i jakość komunikacji publicznej, brak atrakcyjnej oferty kulturalnej i sportowej skierowanej do młodzieży oraz brak oferty kulturalno-integracyjnej, której odbiorcami mogliby być seniorzy. W tym kontekście istotne jest, aby dla podniesienia atrakcyjności osiedleńczej podjąć działania skupione wokół poprawy dostępności i estetyki przestrzeni publicznej w gminie, polepszenia jakości usług społecznych, w tym oferty kulturalnej i integracyjnej dla osób w różnym wieku, a także podniesienia warunków i jakości kształcenia w gminnych placówkach oświatowych na każdym poziomie, wsparcia budownictwa mieszkaniowego. Działania prorozwojowe dla gminy Dębowiec powinny zatem koncentrować się wokół poprawy jakości życia mieszkańców i budowania atrakcyjności osiedleńczej gminy.
2. Kolejnym problemem strategicznym, który ujawnia diagnoza obszaru i przeprowadzona analiza SWOT jest niedostateczny potencjał gospodarczy gminy Dębowiec, co ma wpływ na jej atrakcyjność inwestycyjną i w konsekwencji rozwój gospodarczy. Rozwój gospodarczy wymaga działań na rzecz tworzenia i zagospodarowania terenów inwestycyjnych, dalszej promocji oferty inwestycyjnej oraz wspierania aktywności i przedsiębiorczości mieszkańców. Powzięcie działań interwencyjnych będzie miało zasadniczy wpływ na poprawę sytuacji gospodarczej gminy, dzięki

czemu powstałyby tak bardzo oczekiwane przez mieszkańców nowe miejsca pracy. Miałoby to również znaczenie dla pozyskania nowych mieszkańców.

3. Barierą, która wpływa na ograniczenia rozwojowe w kontekście społeczno-gospodarczym gminy Dębowiec jest niedostateczne wykorzystanie potencjału przyrodniczego i kulturowego, który może sprzyjać osadnictwu oraz rozkwitowi turystyki na tym terenie. Naturalnym potencjałem gminy jest przyroda (zalegające na głębokości ponad 500 m pod ziemią wyjątkowo bogate, unikatowe złoża solankowe), bardzo atrakcyjne położenie geograficzne i walory ekologiczne. Deficyty w zakresie tworzenia przyjaznych warunków do rozwoju ruchu turystycznego (np. brak szerokiej promocji, wyraźnej strefy turystyczno-sportowej, kultywowania tradycji historyczno-kulturowych) skutkują brakiem odpowiedniej liczby turystów, którzy chcieliby odwiedzać gminę. Dlatego istotne jest uwzględnianie w koncepcjach zagospodarowania przestrzennego terenów pod infrastrukturę hotelową i rekreacyjną (ścieżki piesze i rowerowe, trasy Nordic Walking, obiekty sportowe), a także promocja walorów środowiskowych, turystycznych i kulturowych gminy Dębowiec.

   W związku z powyższym, w perspektywie wieloletniej, rozwój gminy powinien być ściśle skorelowany z działaniami na rzecz ochrony środowiska i zachowania wartości przyrodniczej obszaru. Kluczowe w tym zakresie jest między innymi podejmowanie działań o charakterze proekologicznym, w tym zachowanie dziedzictwa przyrody, ograniczanie niskiej emisji, rozwijanie OZE oraz wzmacnianie efektywności energetycznej i dbałość o infrastrukturę wodno-kanalizacyjną.

Przedstawione powyżej kluczowe problemy strategiczne, jakie dotyczą gminy Dębowiec, wyraźnie pokazują w jakich obszarach konieczna jest interwencja, która pozytywnie wpłynęłaby na kondycję i rozwój społeczno-gospodarczy gminy. Ich zdefiniowanie umożliwia sprecyzowanie wizji rozwoju gminy Dębowiec, a w konsekwencji precyzowanie konkretnych celów rozwojowych.

5.1 Wizja rozwoju gminy oraz misja.

Strategia rozwoju powinna służyć skutecznemu przeobrażaniu czynników blokujących rozwój społeczno-gospodarczy. Dlatego w oparciu o zdefiniowane kluczowe problemy strategiczne należy podjąć budowę wizji rozwoju gminy. Podstawę takiej wizji stanowi wykorzystanie mocnych stron – zasobów własnych (czynniki endogeniczne) oraz szans – potencjałów rozwojowych (czynniki egzogeniczne).

Oś, wokół której w niniejszym dokumencie konstruowana jest wizja rozwoju gminy Dębowiec, to podejście, które umożliwi w perspektywie wieloletniej zachowanie lokalnej specyfiki przyrodniczo-kulturowej i budowanie wokół niej dynamicznie wzrastającej jakości życia i atrakcyjności osiedleńczej, atrakcyjności gospodarczej oraz turystycznej. Istotne jest aby problematyka ujęta była kompleksowo, przez co realizacja poszczególnych komponentów wizji, usystematyzowanych dalej w postaci

skonkretyzowanych celów strategicznych i operacyjnych, implikować ma zadowalającą kondycję społeczno-gospodarczą gminy Dębowiec.

Biorąc pod uwagę wszelkie powyżej wskazane czynniki mogące mieć wpływ na dynamikę rozwoju gminy Dębowiec proponuje się wizję rozwoju gminy sformułowaną poniżej:

Wizja rozwoju gminy Dębowiec

Gmina Dębowiec atrakcyjnym i nowoczesnym miejscem do życia, pracy, wypoczynku i inwestycji oraz wysokiej atrakcyjności osiedleńczej, z którym utożsamia się lokalna społeczność, gdzie powstają nowe miejsca pracy , a dzięki bogatym zasobom naturalnym oraz przedsiębiorczości mieszkańców staje się ważnym punktem na mapie turystycznej regionu.

Zdefiniowanie wizji rozwoju gminy Dębowiec pozwala na sformułowanie jej misji. Ponieważ powyższa wizja stanowi kierunek, za którego realizację powinni czuć się odpowiedzialni wszyscy mieszkańcy, to misja wskazuje na narzędzia, które lokalny samorząd będzie wykorzystywał do skutecznej realizacji założonej wizji. W tym kontekście proponuje się poniższe sformułowanie misji gminy Dębowiec:

Misja gminy Dębowiec

Świadczenie usług na najwyższym poziomie, w celu podniesienia odczuwanej przez mieszkańców jakości życia oraz wzmocnienia atrakcyjności osiedleńczej, a także zwiększenia potencjału turystycznego i wzrostu rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Dębowiec.

Ogólne określenie aspiracji i kierunków rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Dębowiec w kontekście przeprowadzonej diagnozy, analizy SWOT i zdefiniowania kluczowych problemów strategicznych prowadzi do wyznaczenia tzw. domen strategicznych, aby w dalszej kolejności w ich obrębie wyznaczyć aspiracje długoterminowe w postaci celów strategicznych oraz operacyjnych.

W kontekście zdefiniowanych powyżej trudności, które blokują dynamikę rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Dębowiec nasuwa się konieczność podjęcia interwencji w następujących obszarach:

– Jakość życia i kapitał społeczny,
– Atrakcyjność gospodarcza,
– Środowisko i turystyka.

W ten sposób zdefiniowane domeny planowania strategicznego należy rozumieć jako obszary, których kondycja jest istotna w perspektywie harmonijnego i zrównoważonego rozwoju gminy. Konkretnie wyznaczone obszary interwencji pozwalają na realizowanie misji przez gminę oraz urzeczywistnianie założonej wizji.

Grafika 5 Domeny planowania strategicznego

Źródło: opracowanie własne

Jakość życia i kapitał społeczny

Kompleksowe podejście zgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju pozwala realizować zadania najbliższe mieszkańcom – wszak to oni ostatecznie stanowią podstawowy lokalny kapitał oraz budują wizerunek gminy. Dobrze zagospodarowana przestrzeń publiczna i dobry dostęp do usług publicznych są głównymi czynnikami wpływającymi na postrzeganie jakości życia i wpływajacymi na atrakcyjność osiedleńczą terenu. Dogodne warunki życia mieszkańców gminy Dębowiec to podstawowa wartość, która może zachęcać ludzi do zamieszkania w gminie. Chodzi tutaj zarówno o wysoką jakość infrastruktury drogowe, technicznej i o estetykę przestrzeni publicznej, jak również o budowanie możliwości rozwoju kapitału społecznego. Istotnym aspektem dla rozwoju gminy jest dbałość o poziom życia społecznego, która wyraża się poprzez dostępność do oferty kulturalnej, sportowej, integracyjnej

dla wszystkich grup wiekowych. Oznacza to także tworzenie szans i pól działania dla aktywnych mieszkańców, stwarzanie warunków efektywnej edukacji, a także dbałość i troskę o najsłabszych, zagrożonych wykluczeniem. W tej ostatniej dziedzinie ważne jest łączenie sił organizacji społecznych (często nieformalnych) oraz instytucji, a w pierwszej kolejności samorządu lokalnego.

Atrakcyjność gospodarcza

Ważnym kierunkiem rozwoju gminy Dębowiec jest wzmacnianie jej rozwoju gospodarczego. Gmina potrzebuje zagospodarowanych terenów inwestycyjnych, poprawy dostępności komunikacyjnej, co jest kluczową sprawą dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości i inwestycji. Koniecznym jest także tworzenie przyjaznych warunków dla powstawania nowych inwestycji, co wiąże się nie tylko z właściwym zabezpieczeniem terenów inwestycyjnych, ale także z tworzeniem korzystnej oferty inwestycyjnej wraz z jej promocją oraz udzielanie wsparcia dla aktywności i przedsiębiorczości mieszkańców. Bardzo istotnym czynnikiem w kontekście pozyskiwania nowych inwestorów jest zastosowanie nowoczesnych form rozwoju i wzmacniania zasobów pracowniczych. Ponadto istotne jest wzmacnianie małej przedsiębiorczości w kontekście potencjału gminy.

Środowisko i turystyka

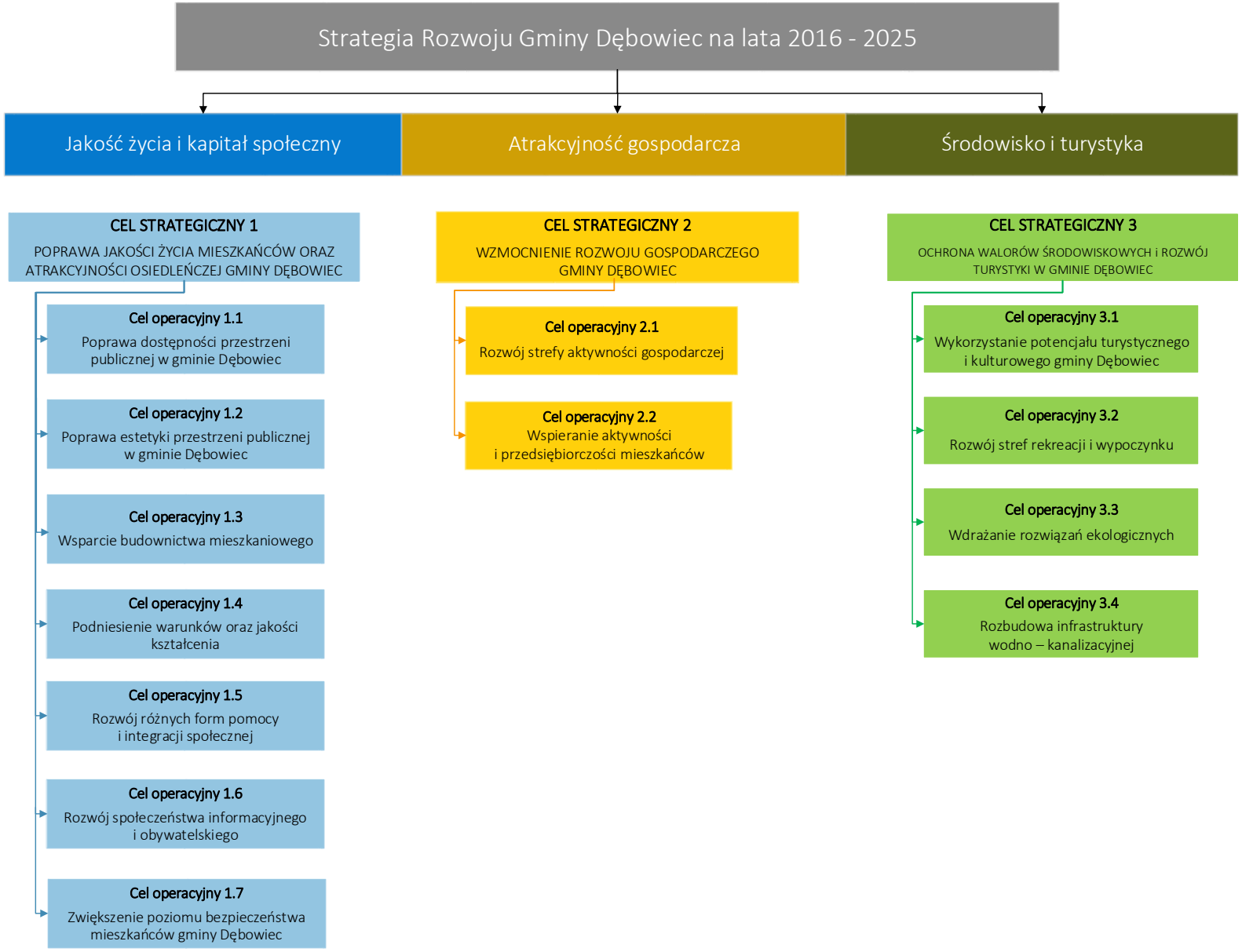
Zachowanie czystego środowiska przy jednoczesnym rozwoju sektora produkcji i usług stanowi podstawę dla zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Dębowiec, a w konsekwencji do wzrostu poziomu życia jej mieszkańców. Wszelkie działania infrastrukturalne podejmowane na terenie gminy o znaczących walorach środowiskowych wymagają podnoszenia efektywności energetycznej i szeroko rozumianych rozwiązań ekologicznych.

Atrakcyjne położenie geograficzne oraz walory przyrodnicze i kulturowe determinują konieczność ich wydajnego i efektywnego wykorzystania. Możliwości aktywnego spędzania czasu w bezpośrednim kontakcie z naturą, korzystanie z leczniczych zasobów solankowych oraz odpoczynek od tłoku i wielkomiejskiego zgiełku to ważne atuty gminy Dębowiec. Wykorzystanie tego potencjału w kierunku rozwoju turystyki wymaga również uzupełnienia zaplecza w zakresie obsługi odwiedzających, w tym rozbudowy infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.

Wyznaczone i omówione powyżej domeny planowania strategicznego stanowią bazę dla opracowania celów strategicznych w kontekście rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Dębowiec.

5.2 Cele strategiczne i operacyjne oraz zadania

Zaprezentowane powyżej podejście zakłada harmonijny, zrównoważony rozwój gminy Dębowiec. Dla poszczególnych obszarów planowania opracowano odpowiadające im cele strategiczne, definiujące pożądany kierunek rozwoju oraz przypisano konkretne zadania, których realizacja umożliwi osiągnięcie zamierzonych celów. Strukturę powiązania domen planowania strategicznego oraz celów strategicznych i operacyjnych przedstawia poniższy schemat.

Strategia Rozwoju Gminy Dębowiec na lata 2016 - 2025
Jakość życia i kapitał społeczny
Atrakcyjność gospodarcza
Środowisko i turystyka
CEL STRATEGICZNY 1
POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW ORAZ ATRAKCYJNOŚCI OSIEDLEŃCZEJ GMINY DĘBOWIEC
Cel operacyjny 1.1
Poprawa dostępności przestrzeni publicznej w gminie Dębowiec
Cel operacyjny 1.2
Poprawa estetyki przestrzeni publicznej w gminie Dębowiec
Cel operacyjny 1.3
Wsparcie budownictwa mieszkaniowego
Cel operacyjny 1.4
Podniesienie warunków oraz jakości kształcenia
Cel operacyjny 1.5
Rozwój różnych form pomocy i integracji społecznej
Cel operacyjny 1.6
Rozwój społeczeństwa informacyjnego i obywatelskiego
Cel operacyjny 1.7
Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców gminy Dębowiec
CEL STRATEGICZNY 2
WZMOCNIENIE ROZWOJU GOSPODARCZEGO GMINY DĘBOWIEC
Cel operacyjny 2.1
Rozwój strefy aktywności gospodarczej
Cel operacyjny 2.2
Wspieranie aktywności i przedsiębiorczości mieszkańców
CEL STRATEGICZNY 3
OCHRONA WALORÓW ŚRODOWISKOWYCH i ROZWÓJ TURYSTYKI W GMINIE DĘBOWIEC
Cel operacyjny 3.1
Wykorzystanie potencjału turystycznego i kulturowego gminy Dębowiec
Cel operacyjny 3.2
Rozwój stref rekreacji i wypoczynku
Cel operacyjny 3.3
Wdrażanie rozwiązań ekologicznych
Cel operacyjny 3.4
Rozbudowa infrastruktury wodno – kanalizacyjnej

Wymienione cele strategiczne wskazują kierunki rozwojowe gminy Dębowiec. Realizacja celów strategicznych wyprowadzonych w ramach domen odbywa się poprzez przyporządkowanie każdemu z nich celów operacyjnych i skonkretyzowanych działań (zadań). Sformułowanie celów strategicznych jest kluczowe z punktu widzenia procesu programowania rozwoju. Aby Strategia mogła stanowić narzędzie dla skutecznego zarządzania rozwojem, musi wskazywać kierunki działania, które bezpośrednio odnoszą się do konkretnych obszarów tematycznych (domen planowania strategicznego), które zostały uznane za kluczowe.

Zawartość celów strategicznych jest wynikiem prac warsztatowych, diagnozy strategicznej oraz analizy oczekiwań wyrażanych przez mieszkańców gminy Dębowiec podczas prowadzonych badań ankietowych i spotkań konsultacyjnych. Wyznaczone w ten sposób kierunki rozwoju są następnie konkretyzowane poprzez cele operacyjne i przypisane im zadania, które zostaną zrealizowane w gminie Dębowiec do roku 2025. Wskazany na schemacie układ celów strategicznych i operacyjnych uwzględnia specyfikę uwarunkowań rozwojowych gminy Dębowiec oraz bierze pod uwagę możliwości inwestycyjne w zakresie interwencji publicznej i urzeczywistniania sformułowanej uprzednio wizji.

Przyjęta w niniejszej Strategii formuła interwencji została ukierunkowana na wykorzystanie potencjałów i zasobów gminy Dębowiec. Struktura interwencji oparta na trzech celach strategicznych oraz wyznaczonych w ich ramach celach operacyjnych i konkretnych działaniach (projekty) zakłada spójny i wszechstronny rozwój społeczno-gospodarczy, uwzględniający potencjał gminy, oparty na wskazaniu do realizacji konkretnych projektów. Poziom operacyjny koncepcji strategicznej został zbudowany w oparciu o: kompleksową diagnozę społeczno-gospodarczą gminy, identyfikację kluczowych problemów i potencjałów, uwarunkowania prawne definiujące zakres interwencji publicznej, cele strategiczne wskazane dla gminy Dębowiec, nadrzędne dokumenty planistyczne (o wymiarze ogólnoeuropejskim, krajowym, regionalnym oraz lokalnym).

Poniżej szerzej omówiono zawartość poszczególnych celów strategicznych w kontekście potencjału i potrzeb rozwojowych gminy Dębowiec oraz wskazano konkretne zadania do realizacji w ramach celów operacyjnych.

Cel strategiczny 1	Poprawa jakości życia mieszkańców oraz atrakcyjności osiedleńczej gminy Dębowiec.
	Zagadnienia związane z koniecznością poprawy jakości życia i atrakcyjności osiedleńczej gminy są w opinii mieszańców – głównych interesariuszy Strategii – kluczowym obszarem wymagającym interwencji. Rozbudowa, remonty i modernizacja infrastruktury technicznej, takiej jak: gminna sieć dróg i chodników, infrastruktura instytucji społecznych, przestrzenie publiczne (boiska sportowe, place zabaw) to podstawowe działania, które muszą być systematycznie realizowane, tak aby wzmacniać jakość życia aktualnych mieszkańców i atrakcyjność osiedleńczą gminy Dębowiec. Strategicznym założeniem jest zatem kreowanie nowoczesnych, atrakcyjnych estetycznie, a przede wszystkim funkcjonalnych przestrzeni i obiektów, które będą gwarantować wysoką jakość życia oraz atrakcyjność osiedleńczą gminy. Na jakość życia mieszkańców i atrakcyjność osiedleńczą wpływa przede wszystkim stan infrastruktury publicznej, stąd nieodzowne są wspomniane działania na rzecz jej poprawy. W zakresie poprawy jakości infrastruktury publicznej duże znaczenie ma poprawa gospodarki mieszkaniowej i tworzenie dogodnych warunków i ułatwień dla osób osiedlających się na terenie gminy. Wydajność systemu realizacji usług publicznych znacząco wpływa na jakość życia mieszkańców, a także na ich postrzeganie poziomu „przyjazności" struktur publicznych. W tym sensie usługi publiczne w obszarze edukacji, pomocy społecznej, kultury, sportu i rekreacji, komunikacji, budują wizerunek gminy, ale także wpływają na poziom wewnętrznej integracji społeczności lokalnej. Niezwykle istotne są także warunki, w jakich dane usługi są realizowane w kontekście wyzwań inwestycyjnych gminy. Szczególną uwagę należy zwrócić na zagadnienia związane z infrastrukturą edukacyjną, ofertą służącą społecznej integracji, ofertą spędzania czasu wolnego dedykowaną młodzieży i seniorom, a także na zagadnienia związane z bezpieczeństwem na terenie gminy. W odniesieniu do deficytów społecznych istotne jest podejmowanie wszechstronnych działań na rzecz harmonijnego rozwoju wszystkich grup społecznych, co będzie źródłem znaczących korzyści w kontekście kapitału ludzkiego i społecznego, a dalej lokalnego rynku pracy oraz przeciwdziałania zjawiskom wykluczenia społecznego. W tym sensie ważne jest podejmowanie projektów społecznych (rekomendowane są partnerstwa z organizacjami pozarządowymi) na rzecz integracji oraz inkluzji społecznej, wzmacniania tożsamości lokalnej i zaangażowania obywatelskiego, promocji uczestnictwa w kulturze, aktywnego trybu życia (sportu i rekreacji). Tego typu kompleksowe działania będą stanowić solidną podstawę dla stworzenia i upowszechniania oferty gminy Dębowiec jako przyjaznego miejsca dla pracy, zamieszkania i wypoczynku.
Cel operacyjny 1.1	Poprawa dostępności przestrzeni publicznej w gminie Dębowiec.
Zadania	– Rozbudowa i remonty gminnej sieci chodników.
	– Rozbudowa i remonty gminnej sieci dróg.
	– Wsparcie rozwoju komunikacji publicznej.

Uwagi	Cel operacyjny 1.1 w ramach którego przewidziane są do realizacji powyższe zadania zakłada konieczność podejmowania kompleksowych działań przygotowawczych (prace studyjne, koncepcyjne i projektowe). Planowane do realizacji działania wpływają wprost na postrzegane przez mieszkańców utrudnienia w dostępności oraz jakości przestrzeni publicznej w zakresie infrastruktury drogowej oraz komunikacji publicznej. Realizacja tych zadań bezpośrednio wpłynie na podniesienie atrakcyjności osiedleńczej gminy. Okres realizacji celu operacyjnego: systematycznie w okresie programowania. Potencjalne źródło finansowania: środki unijne/środki własne.
Cel operacyjny 1.2	Poprawa estetyki przestrzeni publicznej w gminie Dębowiec.
Zadania	– Remont budynku Urzędu Gminy Dębowiec.
	– Remont i doposażenie Gminnego Ośrodka Kultury, Sportu i Turystyki.
	– Budowa i modernizacja placów zabaw oraz siłowni zewnętrznych.
Uwagi	Cel operacyjny 1.2 w ramach którego przewidziane są do realizacji powyższe zadania zakłada konieczność podejmowania kompleksowych działań przygotowawczych (prace studyjne, koncepcyjne i projektowe). Zaplanowane do realizacji zadania wpłyną bezpośrednio na atrakcyjność przestrzeni publicznej oraz są odpowiedzią na potrzeby mieszkańców gminy, którzy deklarowali deficyty w zakresie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej (place zabaw, siłownie zewnętrzne). Remont i doposażenie budynków użyteczności publicznej wzmocni ich atrakcyjność i możliwości funkcjonowania. Ponadto estetyka przestrzeni publicznej w dużym stopniu wpływa na poziom atrakcyjności osiedleńczej gminy. Okres realizacji celu operacyjnego: systematycznie w okresie programowania. Potencjalne źródło finansowania: środki unijne/środki własne.
Cel operacyjny 1.3	Wsparcie budownictwa mieszkaniowego.
Zadania	– Wykorzystanie zapisów Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego dotyczących lokowania budownictwa mieszkaniowego w celu zachęty do osiedlania się na terenie gminy.
	– Tworzenie ułatwień dla osiedlających się na terenie gminy.
Uwagi	Cel operacyjny 1.3 bezpośrednio zakłada działania podnoszące atrakcyjność osiedleńczą gminy. W celu przyciągnięcia nowych mieszkańców na teren gminy Dębowiec niezbędne jest stworzenie atrakcyjnych warunków do osiedlania się. Dlatego wykorzystanie zapisów Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego do lokowanie budownictwa mieszkaniowego jest niezbędne, jak również tworzenie ułatwień dla osób, które podejmują decyzję o zamieszkaniu na terenie gminy Dębowiec. Okres realizacji celu operacyjnego: systematycznie w okresie programowania. Potencjalne źródło finansowania: środki unijne/środki własne.
Cel operacyjny 1.4	Podniesienie warunków oraz jakości kształcenia.
Zadania	– Doposażenie gminnych placówek oświatowych.
	– Modernizacja i remonty obiektów szkolnych.
	– Budowa i remont boisk sportowych.

	– Remonty, przebudowa i modernizacja obiektów przedszkolnych.
	– Budowa placów zabaw.
	– Zwiększenie dostępności do zajęć pozalekcyjnych.
	– Działania edukacyjne i aktywizacja rodziców dzieci w wieku szkolnym i przedszkolnym.
	– Promocja czytelnictwa wśród dzieci, młodzieży i dorosłych.
Uwagi	Cel operacyjny 1.4 poprzez skonkretyzowane działania zakłada wyraźnie odczuwalne przez mieszkańców gminy podniesienie warunków i jakości kształcenia w gminnych placówkach oświatowych. Przewidziane są tutaj w większości zadania o charakterze infrastrukturalnym (remonty, modernizacje i budowa obiektów oświatowych i otoczenia im przyległego oraz ich doposażenie), a także tzw. działania „miękkie" skierowane do dzieci w wieku przedszkolnym i uczniów (zwiększenie dostępności do zajęć pozalekcyjnych czy promocja czytelnictwa) oraz ich rodziców (działania mające na celu ich aktywizację). Okres realizacji celu operacyjnego: systematycznie w okresie programowania. Potencjalne źródło finansowania: środki unijne/środki własne.
Cel operacyjny 1.5	Rozwój różnych form pomocy i integracji społecznej.
Zadania	– Usprawnienie usług pomocy społecznej.
	– Promocja i realizacja przedsięwzięć z zakresu ekonomii społecznej.
	– Zwiększenie dostępności do oferty kulturalno-integracyjnej skierowanej do seniorów.
	– Zwiększenie dostępności do oferty kulturalno-integracyjnej skierowanej do osób młodych.
Uwagi	Cel operacyjny 1.5 zakłada realizacje zadań, które będą odpowiedzią na potrzeby społeczne mieszkańców gminy Dębowiec. Stworzona zostanie adekwatna do potrzeb określonych grup wiekowych oferta kulturalna i integrująca społeczność gminy. Ponadto podjęte zostaną działania, które usprawnią usługi pomocy społecznej, a także realizowane będą działania wspierające mieszkańców w ich aktywności zawodowej (ekonomia społeczna). Okres realizacji celu operacyjnego: systematycznie w okresie programowania. Potencjalne źródło finansowania: środki unijne/środki własne.
Cel operacyjny 1.6	Rozwój społeczeństwa informacyjnego i obywatelskiego.
Zadania	– Zwiększenie dostępu mieszkańców gminy Dębowiec do szerokopasmowej sieci internetowej.
	– Rozwój platformy e-usług.
	– Doposażenie gminnych jednostek organizacyjnych w nowoczesne technologie (informatyzacja).
	– Remont i cyfryzacja Gminnej Biblioteki Publicznej.
	– Zwiększenie kompetencji informatycznych wśród mieszkańców gminy Dębowiec, w tym osób zagrożonych wykluczeniem cyfrowym.
Uwagi	Cel operacyjny 1.6 obejmuje zagadnienia związane z szeroko rozumianą cyfryzacją. Współczesne społeczeństwa to społeczeństwa informacyjne, o konkretnych umiejętnościach i możliwościach. Dla właściwej kondycji i rozwoju społeczeństwa gminy Dębowiec właśnie w tym zakresie,

	przewidziane są do realizacji zadania, które usprawnią funkcjonowanie gminnych jednostek organizacyjnych i zwiększą kompetencje informatyczne mieszkańców gminy, ze szczególnym uwzględnieniem osób zagrożonych wykluczeniem cyfrowym. Dla zapewnienia sprawnego rozwoju społeczeństwa informacyjnego kluczowe jest zwiększenie dostępu do szerokopasmowej sieci internetowej. Okres realizacji celu operacyjnego: systematycznie w okresie programowania. Potencjalne źródło finansowania: środki unijne/środki własne.
Cel operacyjny 1.7	Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców gminy Dębowiec.
Zadania	– Budowa systemu monitoringu gminnego (obiekty edukacyjne). – Modernizacja budynków i doposażenie służb odpowiedzialnych za trzymanie bezpieczeństwa na terenie gminy (OSP). – Wsparcie systemu zarządzania kryzysowego poprzez doposażenie w sprzęt.
Uwagi	Cel operacyjny 1.7 scala zadania, których realizacja przyczyni się do podniesienia poziomu bezpieczeństwa mieszkańców gminy Dębowiec poprzez wsparcie (infrastrukturalne i sprzętowe) zarówno jednostek jak i całego systemu zarządzania kryzysowego. Zabezpieczenie tej sfery jest istotne dla kondycji całej gminy. Dla poczucia bezpieczeństwa mieszkańców uruchomiony zostanie także system monitoringu, którym w pierwszej kolejności objęte zostaną obiekty edukacyjne na terenie gminy. Okres realizacji celu operacyjnego: systematycznie w okresie programowania. Potencjalne źródło finansowania: środki unijne/środki własne.

Cel strategiczny 2	Wzmocnienie rozwoju gospodarczego gminy Dębowiec.
	Problemy związane ze znalezieniem pracy są wskazywane jako najistotniejsze z punktu widzenia mieszkańców gminy Dębowiec (potwierdzają to wyniki badań ankietowych). Możliwości samorządu lokalnego w zakresie tworzenia miejsc pracy są ograniczone, jednak tworzenie klimatu proinwestycyjnego, wsparcie dla przedsiębiorców oraz przygotowanie infrastruktury terenów inwestycyjnych to działania, które mogą być efektywnie realizowane, wzmacniając tym samym atrakcyjność inwestycyjną gminy. Dlatego kluczowe jest tutaj wyznaczenie i zagospodarowanie terenów inwestycyjnych. Istotnym czynnikiem jest również aktywne wspieranie drobnej przedsiębiorczości mieszkańców gminy Dębowiec.
Cel operacyjny 2.1	Rozwój strefy aktywności gospodarczej.
Zadania	– Wyznaczenie i zagospodarowanie terenów inwestycyjnych.
Uwagi	Cel operacyjny 2.1 w ramach którego przewidziane jest do realizacji powyższe zadanie zakłada konieczność podejmowania kompleksowych działań przygotowawczych, które skutkować mają stworzeniem warunków dla pozyskania inwestorów. Oprócz wyznaczenia terenów pod inwestycje, istotne jest także ich odpowiednie wyposażenie w media oraz skuteczna promocja i informacja. Okres realizacji celu operacyjnego: systematycznie w okresie programowania. Potencjalne źródło finansowania: środki unijne/środki własne.
Cel operacyjny 2.2	Wspieranie aktywności i przedsiębiorczości mieszkańców.
Zadania	– Wsparcie przedsiębiorców w pozyskiwaniu dotacji z UE (m.in. na innowacje). – Wsparcie przedsiębiorców w pozyskiwaniu i szkoleniu pracowników.
Uwagi	Cel operacyjny 2.2 zakłada realizację zadań wspierających przedsiębiorców zarówno w tym, aby mogli skutecznie wnioskować o dotacje unijne, a także aby mogli pozyskać odpowiednio wyszkolonych pracowników. Realizacja tego rodzaju zadań może wpłynąć na kondycję lokalnego rynku pracy. Okres realizacji celu operacyjnego: systematycznie w okresie programowania. Potencjalne źródło finansowania: środki unijne/środki własne.

Cel strategiczny 3	Ochrona walorów środowiskowych i rozwój turystyki w gminie Dębowiec.
	W perspektywie wieloletniej, rozwój gminy Dębowiec powinien być ściśle skorelowany z działaniami na rzecz ochrony środowiska i zachowania wartości przyrodniczej obszaru. Kluczowe w tym zakresie jest między innymi podejmowanie kompleksowych działań o charakterze proekologicznym, w tym zachowanie dziedzictwa przyrody, ograniczanie niskiej emisji, rozwijanie OZE oraz wzmacnianie efektywności energetycznej. Niewątpliwie mocną stroną gminy Dębowiec jest jej położenie w pobliżu Cieszyna oraz walory turystyczno-wypoczynkowe. Te elementy stanowią potencjał, który właściwie wykorzystany wpłynie na rozwój lokalny. Dzięki temu gmina może stać się zapleczem rekreacyjnym dla mieszkańców miasta, chętnie korzystających z turystyki rekreacyjnej krótko i długoterminowej (możliwość korzystania z zasobów solankowych, rekreacja rowerowa, wycieczki piesze).
Cel operacyjny 3.1	Wykorzystanie potencjału turystycznego i kulturowego gminy Dębowiec.
Zadania	– Promocja turystyki i zasobów naturalnych gminy z uwzględnieniem walorów solanek uzdrowiskowych. – Kontynuacja organizacji imprez gminnych o zasięgu regionalnym. – Kultywowanie tradycji historycznych („Cichociemni'). – Powołanie zespołu regionalnego oraz orkiestry młodzieżowej.
Uwagi	Cel operacyjny 3.1 obejmuje zadania, których realizacja wspiera potencjał turystyczny i kulturowy gminy Dębowiec. Dla optymalnego rozwoju turystycznego gminy istotne jest wykorzystanie mocnych stron, a do takich należą zasoby naturalne (w tym solanki uzdrowiskowe) oraz zasoby kulturowe (tradycje historyczne, regionalne, z uwzględnieniem lokalnych imprez). Bez kultywowania tradycji („Cichociemni") i angażowania w to społeczności (zespół regionalny i orkiestra młodzieżowa), a także bez skutecznej promocji, nie byłoby możliwe zachowanie takiego potencjału i konstruktywne wykorzystanie go dla rozwoju turystycznego gminy Dębowiec. Okres realizacji celu operacyjnego: systematycznie w okresie programowania. Potencjalne źródło finansowania: środki unijne/środki własne.
Cel operacyjny 3.2	Rozwój stref rekreacji i wypoczynku.
Zadania	– Budowa ścieżek i szlaków pieszych i rowerowych oraz tras Nordic Walking. – Budowa ścieżek przyrodniczych. – Budowa, remonty i modernizacja obiektów sportowych. – Stworzenie strefy turystyczno-sportowej na terenie gminy.
Uwagi	Cel operacyjny 3.2 zakłada realizację działań infrastrukturalnych, które mają na celu stworzenie stref rekreacji i wypoczynku, zarówno dla mieszkańców gminy jak i odwiedzających ją turystów. Planowana pod kątem rozwoju turystyki infrastruktura będzie dostosowana do walorów gminy (ścieżki przyrodnicze, szlaki piesze, rowerowe, trasy Nordic Walking). Uwzględnione zostaną potrzeby w zakresie infrastruktury sportowej. Okres realizacji celu operacyjnego: systematycznie w okresie programowania. Potencjalne źródło finansowania: środki unijne/środki własne.

Cel operacyjny 3.3	Wdrażanie rozwiązań ekologicznych.
Zadania	– Modernizacja i rozbudowa oświetlenia ulicznego z wykorzystaniem energooszczędnych źródeł światła. – Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej. – Wsparcie termomodernizacji budynków prywatnych. – Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w budynkach użyteczności publicznej. – Wsparcie wykorzystania odnawialnych źródeł energii w budynkach prywatnych. – Realizacja zadań ujętych w Planie Gospodarki Niskoemisyjnej (niwelacja azbestu). – Działania edukacyjne dotyczące odnawialnych źródeł energii. – Realizacja Programu usuwania azbestu poprzez wsparcie działań w obiektach prywatnych.
Uwagi	Cel operacyjny 3.3 obejmuje działania wdrażające rozwiązania ekologiczne na terenie gminy Dębowiec. Istotne jest tutaj że w planowanych działaniach uwzględnione zostają obiekty użyteczności publicznej oraz przewidziane jest wsparcie dla właścicieli obiektów prywatnych. Kluczowe są tutaj działania w zakresie termomodernizacji budynków, wykorzystania odnawialnych źródeł energii, wykorzystanie rozwiązań energooszczędnych i usuwanie substancji szkodliwych (azbest). Okres realizacji celu operacyjnego: systematycznie w okresie programowania. Potencjalne źródło finansowania: środki unijne/środki własne.
Cel operacyjny 3.4	Rozbudowa infrastruktury wodno – kanalizacyjnej.
Zadania	Rozwój i modernizacja systemu kanalizacji sanitarnej. Wsparcie rozbudowy systemu przydomowych oczyszczalni. Rozwój i modernizacja systemu zaopatrzenia w wodę. Rekonstrukcja i poprawa stanu systemów wodno – melioracyjnych.
Uwagi	Cel operacyjny 3.4 skupia zadania skoncentrowane wokół infrastruktury wodno-kanalizacyjnej jako istotnego czynnika w kontekście ochrony walorów środowiskowych gminy Dębowiec. Przewidziane do realizacji działania obejmują rozwój systemu kanalizacji sanitarnej, a także systemów zaopatrzenia w wodę i wodno-melioracyjnych. Właściciele obiektów prywatnych objęci zostaną wsparciem przy zakładaniu przydomowych oczyszczalni. Okres realizacji celu operacyjnego: systematycznie w okresie programowania. Potencjalne źródło finansowania: środki unijne/środki własne.

6. System wdrażania i komunikacji Strategii Rozwoju

6.1 Projektowany system wdrażania – zarządzanie Strategią

System wdrażania *Strategii Rozwoju Gminy Dębowiec na lata 2016-2025* obejmuje procesy, wymagające zaangażowania różnych instytucji i struktur organizacyjnych. System zarządzania Strategią opiera się w wymiarze ogólnym na trzech głównych elementach:

- formułowanie Strategii,
- wdrażanie Strategii,
- monitoring rezultatów i warunków wdrażania Strategii.

Poniższy rysunek przedstawia zależności pomiędzy głównymi wymiarami zarządzania Strategią.

Grafika 6 Poziomy zarzadzania Strategią rozwoju

Źródło: opracowanie własne

W zarządzanie procesem tworzenia i realizacji założeń Strategii Rozwoju oraz oceny jego wykonania, zaangażowana zostanie lokalna administracja – pracownicy Urzędu Gminy na czele z Wójtem Gminy Dębowiec, koordynującym wzajemne działania. Do pomocy we właściwym wdrożeniu zadań będzie on dysponować aparatem wykonawczym, w postaci merytorycznych pracowników UG oraz jednostek organizacyjnych gminy i jednostek zależnych, zgodnie z ich właściwością i zakresem odpowiedzialności. Kluczowe procesy związane z systemem wdrażania Strategii Rozwoju oraz wytyczne odnoszące się do odpowiedzialności za ich uruchamianie i realizację, zaprezentowano poniżej:

Tabela 33 Procesy systemu wdrażania Strategii

Procesy systemu wdrażania Strategii	Kompetencje
Przygotowanie projektu Strategii oraz projektów zmian	– Wójt Gminy Dębowiec przy współpracy struktur Urzędu Gminy w uzgodnieniu z Radą Gminy (zmiany zapisów w dokumencie także w oparciu o uzasadnione wnioski organizacji społecznych, mieszkańców). – Propozycje zapisów Strategii poddane zostaną szerokim konsultacjom społecznym.
Wybór zadań do realizacji w ramach Strategii	– Wójt przy współpracy struktur Urzędu Gminy i instytucji samorządowych
Nawiązywanie współpracy z partnerami dla realizacji działań i projektów wymagających zaangażowania innych organizacji i instytucji (administracji różnego szczebla, organizacji społecznych, sektora biznesu itp.) oraz działania lobbingowe na rzecz strategicznych kierunków rozwoju w wymiarze ponadlokalnym	– Wójt Gminy
Opracowanie rocznych i wieloletnich programów branżowych, w ramach których będą realizowane cele strategiczne i operacyjne Strategii Rozwoju	– Wyspecjalizowane komórki Urzędu Gminy, inne instytucje samorządowe (jednostki organizacyjne).
Zatwierdzanie i zapewnienie finansowania dla rocznych oraz wieloletnich planów branżowych, w ramach których będą realizowane cele strategiczne i operacyjne Strategii Rozwoju	– Merytoryczne komórki Urzędu Gminy, Rada Gminy Dębowiec
Zabezpieczenie środków w budżecie na realizację zadań wynikających z celów operacyjnych poprzez umieszczenie konkretnych zadań w budżecie oraz w Wieloletniej Prognozie Finansowej	– Skarbnik Gminy, Wójt Gminy, Rada Gminy
Przygotowanie wniosków o uzyskanie finansowania zewnętrznego dla projektów wynikających z założeń Strategii Rozwoju	– Wójt przy zaangażowaniu struktur Urzędu Gminy, jednostki organizacyjne
Monitoring realizacji Strategii Rozwoju w systemie rocznym	– Wyznaczony referat Urzędu Gminy przy współpracy innych komórek organizacyjnych.
Realizacja przeglądu strategicznego	– Wójt przy zaangażowaniu struktur Urzędu Gminy
Nadzór nad realizacją projektów, rozliczenia, raporty	– Referat Finansów
Ewaluacja osiągania poszczególnych celów operacyjnych .	– Urząd Gminy, Wójt Gminy, Rada Gminy, kierująca jednostkami podległymi w ramach struktury samorządu Gminy Dębowiec.

Źródło: opracowanie własne

Należy przyjąć, że w procesy na poziomie wdrażania Strategii w sensie operacyjnym (tj. zadań, projektów lub planów, które wynikają z celów strategicznych), w zależności od specyfiki przedsięwzięć, będą zaangażowane różne organy, jednostki i instytucje samorządowe gminy Dębowiec. Urząd dysponuje personelem z odpowiednimi kwalifikacjami do wykonania tego zadania, a to dzięki wszechstronnej specjalizacji pracowników, zatrudnionych w poszczególnych wydziałach i jednostkach. Biorąc pod uwagę fakt, iż działania przewidziane w opracowanym dokumencie dotykają różnych obszarów, a co za tym idzie składa się na nie bardzo wiele odmiennych procesów, skupienie aż tylu kompetencji u jednej osoby nie byłoby możliwe. Lokalna władza, dzięki swej strukturze (w tym podlegających jej jednostek organizacyjnych) będzie zaś miała możliwość skorzystania z odpowiedniego wsparcia przy realizacji

rozległych tematycznie zadań. Urząd Gminy nie będzie zastępował właściwych kompetencyjnie jednostek w ich obowiązkach – odpowiedzialne jednostki będą jednak współpracować z Urzędem, a ten koordynować wzajemne działania.

Zaangażowanie struktur administracyjnych gminy Dębowiec uwzględnia również aspekt zaufania mieszkańców – odbiorców działań podejmowanych w ciągu najbliższych 5 lat na obszarze gminy, do ich wykonawcy. Pracownicy samorządowi, zaangażowani we wdrażanie Strategii Rozwoju, poprzez wykonywanie swoich zadań pełnią służbę publiczną, zaś Urząd stanowi instytucję zaufania publicznego. Mieszkańcy za naturalny stan rzeczy uznają, iż to władza samorządowa realizuje zadania mające na celu rozwój i poprawę otoczenia lokalnego, a w przypadku zauważonych tu problemów, to do Urzędu zgłaszają swoje wnioski i uwagi. Wybrano więc operatora, którego zdolność do nawiązania kontaktu z interesariuszami obszaru jest największa.

System wdrażania *Strategii Rozwoju Gminy Dębowiec na lata 2016-2025* będzie realizowany w oparciu o schemat wdrażania pomocy Unii Europejskiej. Konkretne zadania będą implementowane zgodnie z zasadami wydatkowania środków według źródeł ich pochodzenia, co w niektórych sytuacjach może oznaczać konieczność sprostania wielu wymaganiom formalnym przez podmiot korzystający z różnych źródeł finansowania (dotyczy to w szczególności odmiennych zasad wykorzystywania środków pochodzących ze źródeł krajowych oraz środków pochodzących ze źródeł unijnych). Główną rolę w przygotowaniu odpowiednich wniosków aplikacyjnych na projekty realizujące cele wyznaczone w Strategii odegrają podmioty będące bezpośrednio ich beneficjentami we współpracy ze stanowiskami pracy: ds. rolnictwa i ochrony środowiska, gospodarki odpadami, drogownictwa i gospodarki wodno-kanalizacyjnej, gospodarki komunalnej i budownictwa oraz ds. pozyskiwania funduszy zewnętrznych. Przygotowanie wniosków oraz odpowiedzialność za pełen nadzór nad realizacją zadań leżała będzie w gestii pracowników Urzędu Gminy Dębowiec, a także pracowników jednostek organizacyjnych gminy Dębowiec.

Proces monitorowania realizacji Strategii będzie odbywać się w oparciu o zestaw wskaźników. Przyjęto zasadę monitorowania całości Strategii w oparciu o ograniczoną do trzech liczbę wskaźników strategicznych. Prezentację proponuje się w ujęciu procentowym, a zakres czasowy obejmie zmiany w stosunku do roku bazowego i roku ostatniego badania (dynamika).

Poniżej przedstawiono zestawienie wskaźników strategicznych monitorowania realizacji całości Strategii:

Tabela 34 Wskaźniki strategiczne monitorowania realizacji całości Strategii

Wskaźniki monitorowania Strategii	Jednostka	Źródło danych
Średnia liczba osób nowo zameldowanych (wzrost o 30 % w stosunku do średniej z lat 2011-2015)	%	ewidencja ludności (dane UG Dębowiec)
Liczba podmiotów gospodarczych (wzrost o 5 %)	%	podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON (dane GUS)
Liczba turystów odwiedzających gminę (wzrost o 20 %)	%	turyści korzystający z noclegów ogółem (dane GUS)

Źródło: opracowanie własne

6.2 Komunikacja społeczna Strategii

Skuteczność realizacji założeń dokumentu *Strategia Rozwoju Gminy Dębowiec na lata 2016-2025* zostanie zapewniona dzięki szerokiej partycypacji społecznej w jej wdrażaniu. Urząd Gminy Dębowiec chce uzyskać zaangażowanie społeczności lokalnej w tym procesie, jej aktywny udział w programowaniu, decyzjach oraz odpowiedzialności i finansowaniu, poprzez dotarcie do jak najszerszej grupy beneficjentów działań podejmowanych w ramach Strategii Rozwoju.

W ramach upowszechniania dokumentu podjęte zostaną następujące działania:

- Umieszczenie Strategii Rozwoju na stronie www.debowiec.pl oraz w Biuletynie Informacji Publicznej
- Zamieszczenie na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminy informacji o przyjęciu Strategii Rozwoju i warunkach jej dostępności
- Informowanie o zawartych w dokumencie planach inwestycyjnych na zebraniach w sołectwach i innych spotkaniach mieszkańców
- Zapewnienie możliwości zapoznania się przez mieszkańców z treścią dokumentu poprzez udostępnienie go w Biurze Rady Gminy
- Przeprowadzenie otwartych konsultacji społecznych projektu uchwały w formie *on-line* przed uchwaleniem dokumentu przez Radę Gminy

Wszystkie zmiany w ramach dokumentu będą publikowane w Biuletynie Informacji Publicznej.

Samorząd Gminy Dębowiec będzie w sposób otwarty podchodził do projektów zgłaszanych przez mieszkańców, podmioty prywatne oraz organizacje pozarządowe, fundacje, stowarzyszenia, kościoły i związki wyznaniowe, mogące pozytywnie wpłynąć na osiągnięcie celów rozwojowych gminy.

Propozycje wspólnej realizacji przedsięwzięć mogą być kierowane do samorządu w trybie ciągłym, zarówno poprzez zwrócenie się na piśmie, jak i w czasie spotkań z władzami gminy. Władza samorządowa chce zaangażować w proces rozwoju instytucje mogące być partnerami w realizacji przedsięwzięć zapisanych w Strategii Rozwoju, ale także zachęcić mieszkańców do podejmowania

inicjatyw służących realizacji celów zawartych w dokumencie. Będzie się to odbywało głównie poprzez bezpośrednie spotkania, które stanowią niezbędny element dialogu społecznego, prowadząc do wymiany opinii, czasem nawet do weryfikacji planów lub ich uzupełniania.

Warunkiem skutecznego wdrażania założeń dokumentu jest informowanie na bieżąco wszystkich lokalnie działających grup oraz mieszkańców gminy Dębowiec o zawartości opracowanej Strategii, a także o sposobach realizacji poszczególnych projektów (prowadzenie działań promocyjnych i informacyjnych) oraz zaproszenie do aktywnego udziału w pracach na rzecz realizacji zamierzonych celów.

6.3 Monitorowanie, ewaluacja i system aktualizacji

W ramach monitorowania realizacji założeń Strategii Rozwoju działalność Urzędu Gminy Dębowiec będzie poddawana kontroli Rady Gminy. Rada, jako organ przyjmujący dokument, będzie nadzorowała prawidłowość wypełniania celów i odpowiadała przed wspólnotą lokalną za efekty jego realizacji.

Procedura monitorowania i ewaluacji *Strategii Rozwoju Gminy Dębowiec na lata 2016-2025* obejmuje następujące elementy:

– *Monitoring bieżący w okresach rocznych*.

  Celem tej procedury jest uzyskanie kompletnej informacji nt. zadań, które zostały przyjęte do realizacji (zarówno na poziomie przygotowania koncepcyjnego i projektowego, jak i na poziomie wdrożeniowym). Koncepcja zarządzania strategicznego zakłada, że działania rozwojowe podejmowane przez gminę Dębowiec w latach 2016 – 2025 będą każdorazowo przyporządkowane do zdefiniowanych celów strategicznych. Stąd wynikiem monitoringu prowadzonego w systemie rocznym będzie zestawienie zadań (zarówno infrastrukturalnych, jak i nie inwestycyjnych), których realizacja została podjęta w ramach każdego z celów strategicznych. Wymagane jest zatem, aby na etapie podejmowania przez samorząd gminy Dębowiec konkretnych zadań, były one przyporządkowane do celów strategicznych i operacyjnych. Najprostszą formą jest opatrzenie każdorazowo danego zadania symbolem wiążącym zadanie z danym celem strategicznym oraz celem operacyjnym.

Tabela 35 System przyporządkowania zadań do celów strategicznych

Cel strategiczny		Symbol
1	Poprawa jakości życia mieszkańców oraz atrakcyjności osiedleńczej gminy Dębowiec	CS 1
2	Wzmocnienie rozwoju gospodarczego gminy Dębowiec	CS 2
3	Ochrona walorów środowiskowych i rozwój turystyki w gminie Dębowiec	CS 3

Źródło: opracowanie własne

Zestawienie zadań oznaczonych odpowiednim symbolem sporządzone zostanie przez stanowiska merytoryczne Urzędu Gminy, przy czym obejmować ono będzie również zadania realizowane przez jednostki organizacyjne nadzorowane przez Urząd Gminy. Zestawienie będzie przedkładane do merytorycznego referatu w terminie do końca pierwszego kwartału każdego kolejnego roku. Rekomenduje się poszerzenie obowiązków (o nadzorowanie działań związanych z bieżącym monitoringiem postępu realizacji Strategii Rozwoju oraz sporządzanie zbiorczych zestawień) kompetentnego ds. Strategii Rozwoju pracownika Urzędu lub powołanie pracownika ds. monitorowania Strategii Rozwoju. Wójt przedkłada Radzie Gminy informację w zakresie monitoringu w systemie rocznym.

– *Przeglądy strategiczne – ewaluacja*.

  Rekomenduje się przeprowadzenie jednego przeglądu strategicznego w okresie obowiązywania Strategii Rozwoju – w połowie 2020 roku. Wynikiem przeprowadzenia przeglądu będzie szczegółowe sprawozdanie zawierające podsumowanie zestawień wyników uzyskanych w ramach monitoringu (informacje roczne) wraz z oceną poziomu realizacji poszczególnych celów operacyjnych i strategicznych. Przegląd strategiczny spełni *de facto* warunki tzw. ewaluacji *mid-term*, której celem jest obiektywna krytyka pierwszych wyników wdrażania Strategii, co pozwala ocenić również jakość samego systemu wdrażania i monitorowania. Przeglądy strategiczne mają na celu uzyskanie odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób założenia i cele przekładane są na działania oraz wskazanie konieczności dokonania korekt (aktualizacji). W ramach przeglądów strategicznych dokonywana jest także aktualizacja danych zawartych w analizie źródeł wtórnych stanowiącej jeden z elementów dokumentu[*].

  Raporty z przeglądów strategicznych są prezentowane Radzie Gminy przez Wójta Gminy Dębowiec wraz z rekomendacjami korekt, aktualizacji, uzupełnienia zawartości Strategii Rozwoju.

Zmiany w dokumencie dokonywane będą uchwałą Rady Gminy na wniosek Wójta. Przed podjęciem uchwały wymagane jest wydanie stosownej opinii przez właściwe komisje.

Ocena realizacji Strategii na podstawie danych zawartych w przeglądach strategicznych zostanie dokonana w połowie 2020 roku. Jej celem będzie porównanie założonych w dokumencie oddziaływań i efektów jego wdrażania z faktycznie osiągniętymi rezultatami. Na tej podstawie formułowane będą zalecenia na kolejne lata wdrażania Strategii Rozwoju. Ocena dokonywana będzie przez Wójta Gminy we współpracy z właściwymi komórkami organizacyjnymi Urzędu Gminy, które przedstawią ją do przyjęcia Radzie Gminy.

[*] *Na podstawie: www.ewaluacja.gov.pl/slownik/Strony/slownik_ewaluacja_mid_term.aspx*

Ocena końcowa zostanie przeprowadzona po zakończeniu całego okresu, w jakim realizowane mają być zadania ujęte w dokumencie. Wnioski z oceny posłużą jako rekomendacje dla planowania rozwoju w następnych okresach planowania strategicznego.

System wdrażania Strategii Rozwoju jest procesem, który wymaga czasu oraz wyboru metody wprowadzania kontekstowych korekt. W przypadku *Strategii Rozwoju Gminy Dębowiec na lata 2016-2025* system wdrażania będzie można uznać za właściwy, jeżeli:

- kolejne projekty strategiczne będą realizowane z właściwą konsekwencją,
- w każdym momencie wdrażania będzie dostępna pełna informacja zarówno o działaniach strategicznych, jak i o zmianach w uwarunkowaniach rozwoju gminy,
- liczba podmiotów oraz ich aktywność skoncentrowana wokół celów strategicznych będzie rosła,
- Strategia Rozwoju będzie stanowił oś zarządzania gminą, a równocześnie będzie narzędziem pozyskiwania środków zewnętrznych.

7. Zintegrowany wymiar Strategii

Strategię można uznać za zintegrowaną, gdy jest zgodna z innymi wieloletnimi planami rozwoju dla danego kraju, regionu, a także uprzednio zatwierdzonymi przez samorząd dokumentami planistycznymi. Strategia rozwoju powinna wyrażać główne założenia tych dokumentów poprzez konkretne propozycje projektów i rozwiązań, uwzględniając jednocześnie specyfikę, przewagi i ograniczenia konkretnej jednostki samorządu terytorialnego, której ma służyć.

Poniżej wymieniono dokumenty planistyczne, o charakterze programowym i strategicznym obowiązujących na poziomie wspólnotowym, krajowym i regionalnym, z którymi *Strategia Rozwoju Gminy Dębowiec na lata 2016-2025* pozostaje komplementarna.

- Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu,
- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności,
- Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo,
- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030,
- Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”,
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020,
- Strategia Rozwoju Transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku),
- Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko. Perspektywa 2020 r.,
- Strategia Sprawne Państwo 2020,
- Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 - 2020 – Regiony, Miasta, Obszary wiejskie,
- Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa na lata 2012 - 2020,
- Strategia Rozwoju Systemu Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022,
- Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”,
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020,
- Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych RPO WSL 2014 – 2020,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego (w szczególności z jego zmianami przyjętymi uchwałą Nr/III/1/2010 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 22 września 2010 roku),
- Strategia RIT Subregion Południowy Województwa Śląskiego na lata 2014 – 2020.

Zapewniono również zgodność *Strategii Rozwoju Gminy Dębowiec na lata 2016-2025* z następującymi dokumentami o zasięgu lokalnym:

- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Dębowiec na lata 2012-2020,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Dębowiec,
- Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Dębowiec.

W konstruowaniu dokumentu, jakim jest *Strategia Rozwoju Gminy Dębowiec na lata 2016-2025* zwrócono uwagę na prognozy oraz trendy o charakterze ponadlokalnym:

- możliwości absorpcji środków pomocowych pochodzących z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej,
- prognozy wzrostu gospodarczego w Polsce,
- możliwości wystąpienia zjawiska deficytu siły roboczej (w szczególności osób młodych – trwałe, niekorzystne tendencje demograficzne),
- rozwój w kierunku społeczeństwa informacyjnego – możliwości i wyzwania związane z komputeryzacją i Internetem,
- systematyczna poprawa jakości drogowych szlaków komunikacyjnych.

Załącznik 1. Wykaz osób zaangażowanych w pracę nad dokumentem

L.p.	Imię i nazwisko	Instytucja/stanowisko
1	Tomasz Branny	Wójt Gminy Dębowiec
2	Renata Michnik	Zastępca Wójta Gminy Dębowiec
3	Dorota Krzyżanek	Sekretarz Gminy Dębowiec
4	Marian Matejczuk	Przewodniczący Rady Gminy Dębowiec
5	Jarosław Danel	Radny Gminy Dębowiec
6	Karol Kozieł	Zastępca Przewodniczącego Rady Gminy Dębowiec
7	Olga Stuchlik	Urząd Gminy Dębowiec (GZOSP)
8	Izabela Legierska-Bilich	Gminna Biblioteka Publiczna w Dębowcu
9	Łucja Stolpa	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębowcu
10	Karina Bogusz	Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Turystyki w Dębowcu
11	Katarzyna Rymar	Szkoła Podstawowa w Dębowcu
12	Karol Chwastek	Przedsiębiorca

Załącznik 2. Formularz ankiety badania sondażowego

Strategia Rozwoju Gminy Dębowiec na lata 2016 - 2025

Szanowni Państwo,
w związku z pracami nad Strategią Rozwoju Gminy Dębowiec na lata 2016 - 2025 prosimy o odpowiedź na kilka pytań dotyczących obecnej kondycji naszej gminy oraz ważnych Państwa zdaniem zadań rozwojowych. Państwa opinie oraz wskazania będą stanowić kluczowy element procesu planowania w naszej gminie. Dziękuję za udział w badaniu.

Tomasz Branny
Wójt Gminy

Ankieta jest anonimowa, a jej wypełnienie zajmuje około 5 minut. W przypadku pól wyboru, proszę zaznaczyć tylko jedną odpowiedź. Wypełnioną ankietę można złożyć w Urzędzie Gminy Dębowiec najpóźniej do 15 lutego 2016 r.
Wersja elektroniczna ankiety została zamieszczona na stronie internetowej Urzędu Gminy – www.debowiec.cieszyn.pl

1. Warunki życia w Dębowcu. Prosimy o ocenę wybranych aspektów jakości życia w gminie.

Dostępność do przedszkoli	O bardzo dobra	O dobra	O średnia	O słaba	O bardzo słaba	O nie mam zdania
Poziom edukacji podstawowej i gimnazjalnej	O bardzo dobra	O dobra	O średnia	O słaba	O bardzo słaba	O nie mam zdania
Stan techniczny infrastruktury drogowej	O bardzo dobra	O dobra	O średnia	O słaba	O bardzo słaba	O nie mam zdania
Stan techniczny chodników i oświetlenia	O bardzo dobra	O dobra	O średnia	O słaba	O bardzo słaba	O nie mam zdania
Sprawność systemu kanalizacji i wodociągów	O bardzo dobra	O dobra	O średnia	O słaba	O bardzo słaba	O nie mam zdania
Czystość w gminie	O bardzo dobra	O dobra	O średnia	O słaba	O bardzo słaba	O nie mam zdania
Stan środowiska naturalnego	O bardzo dobra	O dobra	O średnia	O słaba	O bardzo słaba	O nie mam zdania
Dostępność do Internetu	O bardzo dobra	O dobra	O średnia	O słaba	O bardzo słaba	O nie mam zdania
Stan infrastruktury kulturalnej i rozrywkowej	O bardzo dobra	O dobra	O średnia	O słaba	O bardzo słaba	O nie mam zdania
Jakość oferty kulturalnej i rozrywkowej	O bardzo dobra	O dobra	O średnia	O słaba	O bardzo słaba	O nie mam zdania
Stan infrastruktury sportu i rekreacji	O bardzo dobra	O dobra	O średnia	O słaba	O bardzo słaba	O nie mam zdania
Jakość oferty sportowej i rekreacyjnej	O bardzo dobra	O dobra	O średnia	O słaba	O bardzo słaba	O nie mam zdania
Dostępność usług służby zdrowia	O bardzo dobra	O dobra	O średnia	O słaba	O bardzo słaba	O nie mam zdania
Jakość usług pomocy społecznej	O bardzo dobra	O dobra	O średnia	O słaba	O bardzo słaba	O nie mam zdania
Jakość obsługi w Urzędzie Gminy i jego jednostkach	O bardzo dobra	O dobra	O średnia	O słaba	O bardzo słaba	O nie mam zdania
Aktywność organizacji pozarządowych	O bardzo dobra	O dobra	O średnia	O słaba	O bardzo słaba	O nie mam zdania
Poziom bezpieczeństwa w gminie	O bardzo dobra	O dobra	O średnia	O słaba	O bardzo słaba	O nie mam zdania
Dostępność i jakość komunikacji publicznej	O bardzo dobra	O dobra	O średnia	O słaba	O bardzo słaba	O nie mam zdania
Możliwość załatwiania spraw urzędowych przez Internet	O bardzo dobra	O dobra	O średnia	O słaba	O bardzo słaba	O nie mam zdania
Warunki do prowadzenia działalności gospodarczej	O bardzo dobra	O dobra	O średnia	O słaba	O bardzo słaba	O nie mam zdania
Możliwość znalezienia zatrudnienia w gminie	O bardzo dobra	O dobra	O średnia	O słaba	O bardzo słaba	O nie mam zdania
Jakość oferty i programów kierowanych do młodzieży	O bardzo dobra	O dobra	O średnia	O słaba	O bardzo słaba	O nie mam zdania
Jakość oferty i programów kierowanych do seniorów	O bardzo dobra	O dobra	O średnia	O słaba	O bardzo słaba	O nie mam zdania
Otwartość samorządu na inicjatywy mieszkańców	O bardzo dobra	O dobra	O średnia	O słaba	O bardzo słaba	O nie mam zdania

2. Co jest największym pozytywnym elementem w Dębowcu, a co największym problemem w gminie?

Element pozytywny, mocna strona	.....
Element negatywny, słaba strona	.....

3. Jaki jest Pani / Pana stosunek do Dębowca?

Jestem mocno związana/y z Dębowcem	○ tak	○ raczej tak	○ średnio	○ raczej nie	○ nie
Dębowiec jest mi obojętny	○ tak	○ raczej tak	○ średnio	○ raczej nie	○ nie
Jestem dumna/y z tego, że mieszkam w Dębowcu	○ tak	○ raczej tak	○ średnio	○ raczej nie	○ nie
Chcę aktywnie działać na rzecz rozwoju Dębowca	○ tak	○ raczej tak	○ średnio	○ raczej nie	○ nie

4. W perspektywie 5-ciu lat chciałabym / chciałbym mieszkać (proszę wybrać tylko 1 odpowiedź):

○ W Dębowcu (tu gdzie mieszkam)	○ W mieście w Polsce, poza terenem województwa
○ W mieście w obrębie województwa	○ Za granicą
○ W innej gminie, ale na wsi	

5. Proszę wskazać 1 najważniejsze przedsięwzięcie / projekt / zadanie, które należy zrealizować w Dębowcu

.....
...
.....

6. Które Pani/Pana zadaniem kierunki działania mają największe znaczenie dla rozwoju Dębowca

Tworzenie miejsc spotkań i aktywności mieszkańców	○ bardzo duże	○ duże	○ średnie	○ małe	○ bardzo małe
Promocja Dębowca jako miejsca atrakcyjnego turystycznie	○ bardzo duże	○ duże	○ średnie	○ małe	○ bardzo małe
Rozwój infrastruktury technicznej i społecznej	○ bardzo duże	○ duże	○ średnie	○ małe	○ bardzo małe
Rozwój edukacji na wszystkich poziomach	○ bardzo duże	○ duże	○ średnie	○ małe	○ bardzo małe
Pozyskanie inwestorów i rozwój przemysłu	○ bardzo duże	○ duże	○ średnie	○ małe	○ bardzo małe
Rozwój przedsiębiorczości i małego biznesu	○ bardzo duże	○ duże	○ średnie	○ małe	○ bardzo małe
Poszerzenie oferty spędzania wolnego czasu	○ bardzo duże	○ duże	○ średnie	○ małe	○ bardzo małe
Skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych	○ bardzo duże	○ duże	○ średnie	○ małe	○ bardzo małe

7. Metryczka – podstawowe dane respondenta

Płeć	○	Kobieta	○	Mężczyzna	**Wiek**	○	16-25	○	26-35	○	36-45	○ 46-55
Status	○	Pracujący	○	Uczący się	○	Bezrobotny		○	Inne	○	56-66	○ 67 i więcej
Wykształcenie	○	Wyższe	○	Średnie	○	Zawodowe		○	Gimnazjalne	○	Podstawowe	

Dziękujemy za udział w badaniu! Państwa opinie będą stanowić podstawę dla planowania rozwoju gminy Dębowiec. Wypełnioną ankietę można złożyć w Urzędzie Gminy Dębowiec najpóźniej do 15 lutego 2016 r.

Spis wykresów

Wykres 1 Liczba ludności w gminie Dębowiec w l. 2005-2014 16
Wykres 2 Zameldowania i wymeldowania na terenie gminy Dębowiec w l. 2005-2014 18
Wykres 3 Saldo migracji ogółem i migracji zagranicznych w gminie Dębowiec w l. 2005-2014 19
Wykres 4 Struktura ludności wg ekonomicznych grup wieku w gminie Dębowiec w l. 2005-2014 [%] 19
Wykres 5 Dynamika wskaźników obciążenia demograficznego w gminie Dębowiec w l. 2005-2014 [os.] 21
Wykres 6 Struktura gospodarki w gminie Dębowiec wg sekcji PKD – 2015 r. 23
Wykres 7 Gospodarstwa domowe z dochodem z działalności rolniczej w gminie Dębowiec 25
Wykres 8 Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w gminie Dębowiec w l. 2011-2015 28
Wykres 9 Liczba osób bezrobotnych i liczba ludności w wieku produkcyjnym w l. 2011-2014 [%] 29
Wykres 10 Struktura osób bezrobotnych według grup wiekowych w gminie Dębowiec – 2015 r. 29
Wykres 11 Liczba budynków mieszkalnych w gminie Dębowiec w l. 2010-2014 [szt.] 33
Wykres 12 Liczba mieszkań socjalnych w gminie Dębowiec w l. 2010-2014 33
Wykres 13 Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w gminie Dębowiec w l. 2011-2015 36
Wykres 14 Liczba uczniów szkoły podstawowej w gminie Dębowiec w l. 2011-2015 36
Wykres 15 Liczba uczniów gimnazjum w gminie Dębowiec w l. 2011-2015 37
Wykres 16 Wiek respondentów 50
Wykres 17 Wykształcenie respondentów (N=133) 51
Wykres 18 Status na rynku pracy ankietowanych (N=122) 51
Wykres 19 Ocena jakości życia w gminie Dębowiec wg kategorii najwyżej ocenianych (N=137) 52
Wykres 20 Ocena jakości życia w gminie Dębowiec wg kategorii najniżej ocenianych (N=137) 53
Wykres 21 Mocne strony gminy Dębowiec w opinii mieszkańców (N=85) 54
Wykres 22 Słabe strony gminy Dębowiec w opinii mieszkańców (N=101) 55
Wykres 23 Stosunek mieszkańców do gminy Dębowiec (N=137) 56
Wykres 24 Poziom przywiązania mieszkańców do gminy Dębowiec (N=137) 57
Wykres 25 Najważniejsze przedsięwzięcia do realizacji w gminie Dębowiec (N=108) 58
Wykres 26 Kierunki działania dla rozwoju gminy Dębowiec (N=137) 59

Spis tabel

Tabela 1 Obszary objęte MPZP w gminie Dębowiec 13
Tabela 2 Obszary Natura 2000 na terenie gminy Dębowiec 15
Tabela 3 Współczynnik feminizacji w l. 2005-2014 17
Tabela 4 Wskaźnik gęstości zaludnienia w l. 2005-2014 17
Tabela 5 Wskaźnik przyrostu naturalnego na 1 000 ludności w l. 2005-2014 18
Tabela 6 Wskaźniki obciążenia demograficznego w 2014 r. 21
Tabela 7 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w l. 2011-2015 21
Tabela 8 Podmioty gospodarki narodowej według klas wielkości w l. 2011-2015 22
Tabela 9 Wskaźniki przedsiębiorczości w l. 2010-2014 24
Tabela 10 Działalność rolnicza w gminie Dębowiec 25
Tabela 11 Liczba podmiotów gospodarczych sektora rolno – spożywczego wg sekcji PKD w gminie Dębowiec w l. 2011-2015 25
Tabela 12 Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych w gminie Dębowiec 26
Tabela 13 Profil gospodarstw rolnych w gminie Dębowiec 27
Tabela 14 Liczba osób bezrobotnych w gminie Dębowiec i w powiecie cieszyńskim w l. 2011-2015 28
Tabela 15 Udział bezrobotnych wg wykształcenia w liczbie bezrobotnych w gminie Dębowiec w l. 2011-2015 29
Tabela 16 Rynek pracy w gminie Dębowiec i w powiecie cieszyńskim, 2014 r. 30
Tabela 17 Dane dotyczące infrastruktury technicznej na terenie gminy Dębowiec w l. 2010-2014 32
Tabela 18 Udział korzystających z instalacji w liczbie ludności ogółem – 2014 r. [%] 32
Tabela 19 Dane dotyczące pomocy społecznej w gminie Dębowiec w l. 2010-2014 34
Tabela 20 Placówki ochrony zdrowia w gminie Dębowiec 35
Tabela 21 Placówki oświatowe w gminie Dębowiec 35
Tabela 22 Wyniki testu szóstoklasisty w l. 2010-2015 - porównanie 37
Tabela 23 Wyniki egzaminu gimnazjalnego w l. 2010-2011 - porównanie 37
Tabela 24 Wyniki egzaminu gimnazjalnego w l. 2012-2015 - porównanie 38

Tabela 25 Wskaźniki z zakresu czytelnictwa i zasobów bibliotecznych - porównanie *40*
Tabela 26 Organizacje pozarządowe w gminie Dębowiec *43*
Tabela 27 Baza noclegowa w gminie Dębowiec *44*
Tabela 28 Zabytki kultury materialnej gminy Dębowiec *44*
Tabela 29 Wybrane szlaki rowerowe przebiegające przez tereny gminy Dębowiec *45*
Tabela 30 Dane dotyczące klubów sportowych i kadry instruktorsko-trenerskiej w l. 2008-2012 ..... *48*
Tabela 31 Podział respondentów ze względu na płeć (N=134) *50*
Tabela 32 Zestawienie aspektów jakości życia w gminie Dębowiec ocenionych pozytywnie i negatywnie *54*
Tabela 33 Procesy systemu wdrażania Strategii *79*
Tabela 34 Wskaźniki strategiczne monitorowania realizacji całości Strategii *81*
Tabela 35 System przyporządkowania zadań do celów strategicznych *82*

Spis grafik

Grafika 1 Elementy Strategii jako narzędzia planowania i zarządzania *6*
Grafika 2 Struktura planu strategicznego *8*
Grafika 3 Gmina Dębowiec – układ komunikacyjny *10*
Grafika 4 Gmina wiejska Dębowiec na tle powiatu cieszyńskiego *11*
Grafika 5 Domeny planowania strategicznego *67*
Grafika 6 Poziomy zarzadzania Strategią rozwoju *78*